

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย
เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

โดย
นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-464-717-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A COMPARATIVE OF AN ACHIEVEMENT STUDYING THAI 32101
ON “KHUNCHANG KHUNPHAN “ OF MATHAYOMSUKSA 2
LEARNING BY INTEGRATED INSTRUCTION AND CONVENTIONAL TEACHING

By

Sunan Klomrit

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2004

ISBN 974-464-717-5

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ” เสนอโดย
นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร แก้วสุวรรณ
3. อาจารย์สุนิดา กิตติศรีธนนันท์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์มณฑนา วัฒนถนอม)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร แก้วสุวรรณ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์สุนิดา กิตติศรีธนนันท์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ดร. สุจิตรา คงจินดา)

...../...../.....

K 43465059 : สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ / ขุนช้างขุนแผน

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ : การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (A COMPARATIVE OF AN ACHIEVEMENT STUDYING THAI 32101 ON “KHUNCHANG KHUNPHAN” OF MATHAYOMSUKSA 2 LEARNING BY INTEGRATED INSTRUCTION AND CONVENTIONAL TEACHING) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ. สมพร ร่วมสุข, ผศ. อัมพร แก้วสุวรรณ และ อาจารย์สุนิดา กิตติศรีธนานันท์. 257 หน้า. ISBN 974-464-717-5

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการเรียนรู้แบบปกติ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน รวม 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้อง และ กลุ่มทดลอง 1 ห้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One – way Analysis of Covariance – ANCOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระดับดี

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1.2.....3.....

K 43465059 : MAJOR : TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORD : LEARNING BY INTEGRATED INSTRUCTION / KHUNCHANG KHUNPHAN

SUNAN KLOMRIT : A COMPARATIVE OF AN ACHIEVEMENT STUDYING THAI 32101 ON "KHUNCHANG KHUNPHAN" OF MATHAYOMSUKSA 2 LEARNING BY INTEGRATED INSTRUCTION AND CONVENTIONAL TEACHING. THESIS ADVISORS : ASST.PROF. SOMPORN RUAMSUK, ASST. PROF. AMPORN KAWSUWAN, AND SUNIDA KITTISRITHANANAN. 257 pp. ISBN 974-464-717-5

This research was quasi – experimental research. The purposes of this study were to compare learning achievement of Thai 32101 on “Khunchang Khunphan” of Mathayomsuksa 2 students after being taught by Integrated instruction and conventional teaching. The sample were 60 Mathayomsuksa 2 students in Sena “senaprasit” school, Amphur Sena, Phra Nakhon Si Ayuthaya, studying in the 2003 acadamic year. The sample were selected using simple random sampling and divided into two groups ; experimental group and control group. There were 30 students in each group. The experimental group was taught by integrated instruction and control group was taught by conventional teaching. The instruments employed were integrated instruction lesson plan for Thai 32101, tools of the research consisted of integrated learning lesson plan for Thai 32101, conventional lesson plan for Thai 32101, achivement test for Thai 32101 on “ Khunchang Khunphan” and the questionnaire about Mathayomsuksa 2 students’ opinion on integrated instruction. The data were statistically analyzed by the One Way Analysis of Covariance – ANCOVA

The results of the study indicated that :

1. The learning achivement of the students were integrated instruction and the students were taught by conventional instruction was not indifferent.
2. The students’ opinion on integrated instruction got at good level.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2004

Student ‘s signature.....

Thesis Advisors’ signature 1.2.3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และคำแนะนำอย่างดียิ่งจากท่านคณาจารย์ ดังรายนามต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร แก้วสุวรรณ อาจารย์ สุนิดา กิตติศรีธนนันท์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์มณฑนา วัฒนถนอม ประธาน กรรมการสอบ และ ดร. สุจิตรา คงจินดา ผู้ทรงคุณวุฒิ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ นายสุชิน มั่นศีล อาจารย์พรพิมล ผลวัฒนะ อาจารย์อมรา สุดลาภา โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และแก้ไขเครื่องมือในการ วิจัยโดยตลอด มา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจ เครื่องมือวิจัย อาจารย์สุเนย์ เกิดเพิ่มพูล หัวหน้าฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประไพศรี สมัยมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความช่วยเหลือในการทดลองเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทวี กล่อมฤทธิ์ คุณแม่เจริญ กล่อมฤทธิ์ ที่ให้กำลังใจ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทยทุกท่านที่ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เป็นกำลังใจกันตลอดมาและผู้เชี่ยวชาญที่ปรากฏนามในบรรณานุกรม ทุกท่านที่ผู้วิจัยอ้างถึง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	8
	ขอบเขตของการวิจัย.....	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	13
	ธรรมชาติของภาษาไทย.....	14
	วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย.....	14
	คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย.....	15
	คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3.....	15
	สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3.....	16
	สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 3.....	19
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการ.....	20
	ความหมายของการบูรณาการ.....	20
	ประวัติความเป็นมาและแนวคิดของการบูรณาการ.....	21
	ความสำคัญของการบูรณาการ.....	22
	จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ	23

บทที่		หน้า
2	ระดับขั้นของการบูรณาการ.....	24
	ลักษณะการสอนแบบบูรณาการในหลักสูตร.....	24
	ขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ.....	31
	หลักการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	37
	บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	39
	บทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	41
	ส่วนดีและส่วนดี้อยของการบูรณาการหลักสูตร.....	42
	คุณค่าและประโยชน์ของการบูรณาการ.....	42
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย.....	44
	ความจำเป็นที่ต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์.....	44
	ขั้นตอนและวิธีสอนภาษาไทย.....	45
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบบูรณาการ.....	55
	งานวิจัยในประเทศ.....	55
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	57
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
	ขั้นเตรียมการทดลอง.....	59
	ขั้นสร้างเครื่องมือ.....	61
	ขั้นดำเนินการทดลอง.....	76
	ขั้นวิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง.....	77
4.	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
	ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่เรียนโดย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	78
	ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	79
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	83
	สรุปผลการวิจัย.....	84
	อภิปรายผล.....	84
	ข้อเสนอแนะ.....	87

บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	95
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	180
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	245
ภาคผนวก ง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ.....	251
ภาคผนวก จ ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ.....	252
ภาคผนวก ฉ ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	253
ภาคผนวก ช ตารางแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ.....	255
ภาคผนวก ซ รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัด การเรียนรู้.....	257
ประวัติผู้วิจัย.....	258

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน – หลังการทดลอง.....	78
2	ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนระหว่างการเรียน แบบบูรณาการกับการเรียนแบบปกติ.....	79
3	ตารางแสดงผลของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบบูรณาการ.....	80
4	ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย.....	252
5	ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยก่อน-หลังเรียน ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	253

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์หรือโลกที่ไร้พรมแดน มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ สามารถสื่อสารกันข้ามพรมแดนจากซีกโลกหนึ่งไปยังอีกซีกโลกหนึ่งได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมมีการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดวัฒนธรรมข้ามชาติได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจเสรี มีความร่วมมือและการแข่งขันสูง มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยีและความต้องการกำลังแรงงานที่มีความรู้ความสามารถมากขึ้น

แนวโน้มจากกระแสการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในฐานะสมาชิกของสังคมโลกที่ต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเองเพื่อให้แข่งขันกับนานาชาติได้ (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ 2542 : 4) นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมยุคใหม่ทำให้มีความต้องการกำลังแรงงานที่มีคุณภาพทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ประเทศที่มีพลเมืองมีการศึกษาดีย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) จึงเน้นในเรื่องการพัฒนาดนหรือยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีความเชื่อว่า หากคนได้รับการพัฒนา ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด “คน” จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จของการพัฒนาประเทศทุกด้าน (อำรุง จันทวานิช 2542 : 2) ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช महाराชว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพการพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกปรี่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักนิเทศและมาตรฐานการศึกษา 2540 : 3)

เมื่อการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของมนุษย์ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยการปฏิรูปสถานศึกษาปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิรูปการบริหารจัดการ (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ 2543 : 53) เพื่อสร้างให้คนไทยเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันกับนานาชาติประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงมุ่งเน้นความสำคัญด้านความรู้ ความคิดความสามารถ
คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด

การจัดการศึกษาของไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533) ที่ผ่านมามีข้อจำกัดอยู่หลายประการ กล่าวคือ การเรียนการสอนยังเน้นเนื้อหา
และตำราเรียนมากกว่าการสอนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักนำประสบการณ์จาก
การเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัยและใฝ่หาคำตอบ
กระบวนการเรียนรู้ยังยึดครูเป็นสำคัญและยึดหลักสูตรเป็นเกณฑ์ (คณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ 2543 : 2 -3) การกำหนดสัดส่วนของเวลาเรียนเนื้อหาวิชา และทักษะอื่น ๆ ยังไม่
เหมาะสม ขาดเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกของอนาคต ส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้
ครูยังใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด วิเคราะห์
สังเคราะห์และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูยังใช้สื่อไม่หลากหลาย (อรุณ จันทวานิช 2542 : 5)
ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์ประเวศ วะสี (2541 : 27 - 28) ที่กล่าวว่า “การศึกษา
ของเราเน้นการท่องจำเนื้อหาวิชามากมาย ทำให้ยาก ผู้เรียนเกิดความทุกข์ขาดคุณภาพแห่ง
การคิดเป็น ทำเป็น และการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น”

เมื่อการจัดการเรียนรู้เน้นเนื้อหาและการท่องจำมากกว่ากระบวนการเรียนรู้จึงส่งผล
กระทบต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน ตลอดจนคุณภาพของการศึกษา
โดยรวม กล่าวคือ จากการศึกษาผลการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา
2540 ของสำนักทดสอบทางการศึกษากรมวิชาการพบว่าผลการเรียนในรายวิชาต่างๆ อยู่ในระดับ
พอใช้และต้องปรับปรุง (อรุณ จันทวานิช 2542 : 6) ด้วยสภาพปัญหาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว
แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545 - 2549) จึงมีนโยบายสำคัญที่มุ่งเน้นการพัฒนา
ผู้เรียนให้เป็นคนมีสติปัญญา รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รู้จักใช้เหตุผล เลือกรสรข้อมูล
ข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นจริง ฉะนั้นครูควรปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นให้
ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ
ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจะส่งผลให้
ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถปรับตัวให้อยู่
ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ผู้เรียนควร
มีความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็น
เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เป็นเครื่องมือใน

การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้วิชาการสาขาอื่นๆ อีกด้วยภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อคนไทยทุกคนที่จะต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะเพื่อใช้ติดต่อระหว่างคนไทย หรือคนชาติอื่นที่รู้ภาษาไทยอย่างคล่องแคล่ว (กรมวิชาการ 2544 ก : 3) วิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาพื้นฐานในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกช่วงชั้น โดยกำหนดแนวทางว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ควรมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาอย่างเหมาะสมให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด มีวิจารณญาณตามสมควร แก่วัย ปลูกฝังให้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ 2544 ข : 1 – 2)

จากความสำคัญที่กล่าวมาสอดคล้องกับความเห็นของบุญถิ่น อัตถากร (2514 : 292) ที่กล่าวว่า “ การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญอย่างยิ่งของคนไทยเพราะเราใช้ภาษาสำหรับคนไทยทุกคน วิชาภาษาไทยสำคัญยิ่งกว่าอะไรทั้งสิ้น “ แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบผลตามที่วางไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และตัวนักเรียนเองแต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน คือ ครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและมักประสบปัญหาหลายๆ อย่างเช่นครูไม่เข้าใจแนวการสอนครูไม่ชอบวิชาภาษาไทยครูจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเด็ก (อรุณี สายเสมา 2536 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับสมควร นาอุดม (2542 : 3) ที่กล่าวว่า “ความบกพร่องในการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทย คือ การขาดความเอาใจใส่ ขาดความพยายาม ในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ได้ผล” จันโททัย กลีบเมฆ (2531, อ้างถึงใน สุริยา ตอพล 2541 : 3) ก็กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาไทยด้านครูผู้สอนว่า ครูมักใช้วิธีสอนแบบเดียว โดยไม่คำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูขาดเทคนิคการสอนแบบต่างๆ ขาดอุปกรณ์การสอน ไม่สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ไม่สอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ หรรษา นิลวิเชียร (2543 : 10) ที่กล่าวว่า “ครูภาษาไทยจำนวนมากมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะความรู้ทางด้านภาษาที่ต้องศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา เสียง และสัญลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่ยาก การเรียนการสอนควรเน้นการเรียนโดยรวมมากกว่าการฝึกทักษะย่อยๆ “ กรมวิชาการ (2538 : 101) กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง คือ เรื่องการขาดเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ตามหลักภาษาและมีพื้นฐาน

ด้านต่าง ๆ ไม่ดีพอ และประสิทธิ เดชครอง (2539 : 2) กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากนักเรียนว่า “นักเรียนไม่สามารถนำคำไปใช้ได้ถูกต้อง เขียนสะกดคำต่าง ๆ ไม่ได้ “

หรรษา นิลวิเชียร (2543 : 11) จึงเสนอแนะว่า ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”ซึ่งสอดคล้องกับศรีสุตา จริยากุล (2526 :11-12) ที่กล่าวว่า “ครูต้องเปลี่ยนแนวการสอน วางแผนการสอนจากการบอกและท่อง มาเป็นการส่งเสริมความรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักคิด ค้นคว้า แก้ปัญหาและใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง“ และสงบ ลักษณะ (2533 : 20) กล่าวถึงบทบาทของครูว่า “ครูเป็นหัวใจสำคัญของการบรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร ต้องนำความมุ่งหวังของหลักสูตรมาแปลงเป็นภาคปฏิบัติจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ทั้งความรู้ ความคิด การปฏิบัติ เจตคติ คุณธรรมและจริยธรรม ”

ดังนั้น ครูภาษาไทยควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบอก การเล่า การบรรยาย มาเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ ผู้เรียน มีการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งยึดนักเรียนเป็นสำคัญนั้นมีหลายวิธี เช่น การสอนโดยกระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือ การสอนแบบบูรณาการ การเรียนรู้โดย กรณีศึกษา (กันทิมา เอมประเสริฐ 2542 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงศ์ใหญ่ (2543 : 23)ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่า

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แท้จริงแล้วไม่สามารถดำเนินการโดยแยกส่วน จำเป็นต้องเชื่อมโยงปัจจัยที่เป็นปัจจัยองค์รวม ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนและปรับเปลี่ยนนิสัยทัศนคติของผู้สอนให้ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 23 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (กรมวิชาการ 2545 : 17) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำเอาความรู้สาขา วิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานให้เป็นเรื่องเดียวกันในลักษณะที่เป็นองค์รวมและนำไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวในลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยเฉพาะกลุ่มสาระภาษาไทยที่ต้องเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่มสาระ เพราะไม่ว่าจะเรียนวิชาใด ต้องใช้ทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนด้วยกันทั้งสิ้น การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพดีนั้น นอกจากจะให้ความสัมพันธ์ของทักษะต่างๆ ในสาระภาษาไทยด้วยกันแล้วควรที่จะจัดให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมายแก่นักเรียนยิ่งขึ้น (สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม 2536 : 103) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับการสอนแบบบูรณาการ เพราะการสอนแบบบูรณาการ เน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละวิชาและเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าการบอกเนื้อหาของครู (อรทัย มูลคำ และคณะ 2543 : 10) และสอดคล้องกับความเห็นของ ทิศนา แคมมณี (2545 ข : 145) ที่กล่าวถึงหลักการบูรณาการว่า

ในธรรมชาติและชีวิตจริงทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ที่ดีจึงควรมีลักษณะเช่นเดียวกัน ควรมีลักษณะเป็นองค์รวมไม่ใช่แบ่งเป็นท่อนหรือเป็นแท่งที่แยกจากกันทำให้การเรียนรู้ไม่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริงและความเป็นจริง เป็นผลให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ การบูรณาการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้หลาย ๆ ด้าน ประกอบกันช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติไปพร้อม ๆ กัน การบูรณาการช่วยเปิดโลกทัศน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียนให้กว้างขึ้น ช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจน่า ตื่นเต้น ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และมีความคิด มุมมองที่กว้างขึ้น

การสอนแบบบูรณาการนอกจากจะทำให้ผู้สอน ใช้วิธีการที่หลากหลายแล้ว ยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ท้าทายผู้เรียนและเอื้ออำนวยผู้เรียนในการเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างพึงพอใจ มีการประเมินผลการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช 2542 : 25 – 26) และจากการศึกษาวิจัยพบว่าการสอนแบบบูรณาการยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโลกของสิ่งที่เรียนกับโลกของความจริง ผู้เรียนต้องใช้ความคิด ความรู้สึกประสาทสัมผัสในการเรียนรู้เป็นองค์รวมนำไปสู่การเพิ่มพูนความสามารถในการจำและการแก้ปัญหาผู้เรียนสามารถดึงข้อมูลจากสมองออกมาใช้ได้ดีทำให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จากห้องเรียนไปสู่การปฏิบัติ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (อัญชลี สารรัตน์ 2543 : 29) นอกจากนั้น ผกา สัตยธรรม (2524 : 168) ยังกล่าวว่า “เมื่อครูนำกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้หลักบูรณาการ ด้วยการนำความรู้จากแขนงวิชาต่างๆ มาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและผสมผสานให้กลมกลืนในการสอนและการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน”

วรรณคดีไทยเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีความสำคัญต่อคนไทย สมควรที่จะต้องจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากวรรณคดีเป็นวิทยาการที่บันทึกและสะท้อนความเป็นไปของมนุษย์ได้อย่างแนบเนียน ทำให้ผู้อ่านได้รับคุณค่าหลายประการ เช่น อารมณ์สะท้อนใจ วิถีชีวิตและสภาพสังคมไทย ทำให้ผู้อ่านได้รับคติธรรมแง่คิดและปรัชญาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้วรรณคดียังเป็นบทประพันธ์ที่มีศิลปะการแต่งดี ก่อให้เกิดความประทับใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน (สมรรัตนพันธุ์เจริญ 2542 : 17 – 18) ดวงใจ ไทยอุบุญ (2540 : 181) ได้กล่าวถึงวรรณคดีว่า วรรณคดีเป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินใจแก่ผู้อ่าน ทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับกวีผู้แต่ง ผู้อ่านจะได้รับความรู้ความเข้าใจในแง่มุมของชีวิตวรรณคดีจึงเปรียบเสมือนกระจกที่ส่องให้เห็นสภาพที่เต็มไปด้วยความรู้สึกนึกคิดของคนในสมัยนั้นๆ ไม่ว่าจะในด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์แนวความคิดและปรัชญา วรรณคดีมุ่งเน้นศิลปะการใช้ถ้อยคำก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน จากลักษณะธรรมชาติของวรรณคดีดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแบบบูรณาการโดยใช้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นหลักน่าจะเกิดผลดี กล่าวคือ เด็กจะพัฒนาทักษะเฉพาะด้านโดยธรรมชาติ เนื่องจากเนื้อหาของวรรณคดีมีโครงเรื่องฉาก ตัวละคร ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ไม่ยาก และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาอื่นๆ เช่น วิชาศิลปะ ดนตรี สังคม วิทยาศาสตร์ กับวรรณคดีที่กำลังเรียนอยู่ ได้อย่างกลมกลืน และเนื่องจากวรรณคดีมีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างมีเหตุผลเพื่อความเข้าใจง่าย เมื่อนำเนื้อหาของวรรณคดีในวิชาภาษาไทยมาบูรณาการกับเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โดยกล่าวถึงเรื่องราวในอดีต ทั้งการกระทำ เหตุการณ์ อารมณ์ ความคิด ฯลฯ และเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาข้อเท็จจริงของเรื่องราวหรือเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานในอดีตเป็นเครื่องมือในการสืบค้นร่องรอย (กรมวิชาการ 2546 ก : 37) จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้เรื่องราวของวรรณคดีพร้อมทั้งเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความงามทางภาษาไปพร้อมๆ กัน ผู้เรียนน่าจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ ความสัมพันธ์ของทั้งสองรายวิชาเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงมีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์" ที่กำหนดให้นำวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับ นางพิม มาใช้เป็นวรรณคดีบังคับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่สะท้อนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายได้เป็น

อย่างดี หากได้ศึกษาอย่างละเอียดจะทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการของชนบทรรมนิยมประเพณีและวิถีชีวิตของคนไทยจากสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นอย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณามาตรฐานและสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกันได้ดี เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิมเป็นวรรณคดีบังคับ ซึ่งวรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชนบทรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมของคนสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ส่วนกลุ่มสาระสังคมศึกษาก็เรียนประวัติศาสตร์ ชนบทรรมนิยมประเพณี และวิถีชีวิตของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา เช่นเดียวกัน ถ้านำสองกลุ่มสาระมาบูรณาการกัน จะทำให้ผู้เรียนเห็นความเป็นไปในวิถีชีวิตของบุคคลอย่างชัดเจนและลึกซึ้งจนทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชาภาษาไทยกับวิชาสังคมศึกษา จึงมีความสอดคล้องและเหมาะสมอย่างยิ่งตามหลักของการบูรณาการ

เมื่อได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสอนแบบบูรณาการ จากงานวิจัยหลายเรื่องพอสรุปได้ว่า บางเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ แต่บางเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากการสอนแบบปกติ เช่น พิษณุ เดชไธ (2540 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 วุฒิสักดิ์ ศรีอำไพ (2529 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยบูรณาการทางการสอนกับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน และนักเรียนกลุ่มที่ใช้การสอนแบบบูรณาการจะมีความคงทนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม รังสรรค์ นกสกุล (2543 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในรายวิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน ระหว่างการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และอรุณวรรณ นิยะโต (2536 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการ กับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยคุณสมบัติและลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการตอบสนองจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แนวทางหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ และจากผลของการวิจัยการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกในหลาย ๆ กลุ่มสาระ พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของบางกลุ่มสาระมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ บางกลุ่มสาระมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากการสอนแบบปกติ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอดแทรกความรู้ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยนำวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมาเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติหรือไม่ และผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบต่างๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติแตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน อยู่ในระดับดี

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีทั้งหมด 8 ห้องเรียน จำนวน 397 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้อง โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง ห้องละ 30 คน รวม 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง มีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ทั้ง 8 ห้อง มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละห้องเรียน พบว่าได้ค่าใกล้เคียงกัน

2.2 จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากนักเรียนทั้ง 8 ห้อง ให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง คือ ห้อง 2/2 และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง คือ ห้อง 2/4

3. เนื้อหา

เนื้อหาของบทเรียน เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชา ท 32101 ภาษาไทย กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา ส 32101 สังคมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา การปกครอง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม กฎมณเฑียรบาลไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

3.3 วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

4. ระยะเวลา

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเองทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (จำนวน 2 ห้องเรียน) ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ จำนวน 10 ชั่วโมง 10 แผนการสอน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

5. ตัวแปร

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเนื้อหาสองวิชา คือ วิชา ท 32101 ภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรม กับ วิชา ส 32104 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2. การจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยใช้วรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นหลักแล้วสอดแทรกเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเข้าไปในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นการสอนและประเมินโดยครูผู้สอนคนเดียว

3. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 32101 ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการอธิบาย การทำงานกลุ่มของผู้เรียนเป็นหลัก

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และกลุ่มสาระสังคมศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบบูรณาการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ครั้งนี้มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ธรรมชาติของภาษาไทย
2. วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย
3. คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย
4. คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3
5. สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3
6. สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและมาตรฐานการเรียนรู้

ช่วงชั้นที่ 3

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบบูรณาการ

1. ความหมายของการบูรณาการ
2. ประวัติความเป็นมาและแนวคิดของการบูรณาการ
3. ความสำคัญของการบูรณาการ
4. จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ
5. ระดับชั้นของการบูรณาการ
6. ลักษณะการสอนแบบบูรณาการในหลักสูตร
7. ขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ
8. หลักการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
9. บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
10. บทบาทนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
11. ส่วนดีและส่วนด้อยของการบูรณาการหลักสูตร
12. คุณค่าและประโยชน์ของบูรณาการ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

1. ความจำเป็นที่ต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์
2. ขั้นตอนและวิธีสอนภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แนวทางในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดทำสาระของหลักสูตรต้องเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี และกำหนดหลักการของหลักสูตรว่า เป็นการศึกษามุ่งเน้นความเป็นไทยพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเต็มตามศักยภาพ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการกำหนดช่วงชั้นเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ระดับประถมศึกษา 2 ช่วงชั้น และระดับมัธยมศึกษา 2 ช่วงชั้น ในแต่ละช่วงชั้นจะกำหนดสาระการเรียนรู้ของช่วงชั้นซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา เน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ (กรมวิชาการ 2544 ข : 1 – 10)

การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน รวมทั้งจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตรแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครูและหลักสูตรกลุ่มสาระ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาการศึกษาไปสู่ความเป็นสากล

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องสละสลวยตามหลักภาษา อำนวนวรรณคดี

ได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้โลกทัศน์ของผู้เรียนกว้างขวางขึ้น
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

1. ธรรมชาติของภาษาไทย

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย
ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการและความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบไปด้วย
เสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์
ของภาษาและประโยคหลายประโยครวมกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำในภาษาไทยยังมีเสียง
หนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมเปลี่ยนแปลง
ไปตามกาลเวลาตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคนตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจการใช้ภาษา
เป็นทักษะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดู
สื่อต่างๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและ
ใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณและมีคุณธรรม (กรมวิชาการ 2544 ข : 7-8)

2. วิสัยทัศน์การเรียนรู้การสอนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติ เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาประกอบ
กิจการงาน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทย
จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้อง เหมาะสมในการสื่อสาร เรียนรู้ในฐานะเป็นวัฒนธรรม
ของภาษาให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในภาษาไทยโดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดีและภูมิ
ปัญญาทางภาษาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้

การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์ การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้อง
ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล
นอกจากนี้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและ
การเขียน ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และใช้ภาษาไทยถูกต้อง
ตามกฎเกณฑ์ ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา วรรณคดีและ
วรรณกรรม บทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง
ของวัฒนธรรม การเรียนภาษาไทยในส่วนนี้ จึงต้องเรียนเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความ
ภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

3. คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนภาษาไทยต้องมีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ
5. ตระหนักในวัฒนธรรม การใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมใน วรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล
7. มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

4. คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 (ม1 – ม.3)

เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

1. สามารถอ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น
2. เข้าใจวงศัพท์ที่กว้างขึ้น สำนวนและโวหารที่ลึกซึ้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
3. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศอย่างเหมาะสม
4. เขียนเรียงความ ย่อความ และจดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง รายงาน เขียน แสดงความคิดเห็น แสดงความโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์
5. สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู
6. รู้จักเลือกใช้ภาษา เรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต จัดลำดับความคิด ขั้นตอน ในการนำเสนอตามรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ
7. พุดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พุดเชิญชวน อวยพร และพุดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

8. เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย
9. สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธเจรจาต่อรอง ด้วยภาษาและกิริยาท่าทางสุภาพ
10. ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน และใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์
11. ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม ให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิต
12. สามารถแต่งกาพย์ กลอนและโคลง
13. สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในท้องถิ่น
14. มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

5. สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. สามารถอ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้นเข้าใจวงศัพท์กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา อธิบาย อุปมา และสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้ พัฒนาประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
2. สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดีและข้อด้อยอย่างมีเหตุผล โดยใช้แผนภาพความคิดและกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย พัฒนาการอ่าน สามารถเล่าเรื่องย่อเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และใช้การอ่านในการตรวจสอบความรู้
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลายและวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหา และสังคม จำบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิงได้เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาตนด้านความรู้และการทำงาน มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง เขียนรายงาน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียน และการศึกษาค้นคว้า รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต สนใจการศึกษาค้นคว้า รวบรวมบันทึกข้อมูล นำวิธีการของแผนภาพความคิดจัดลำดับความคิด และพัฒนางานเขียนตามขั้นตอนในการนำเสนอรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู สังเกตการใช้ภาษา กิริยาท่าทาง การใช้ถ้อยคำของผู้พูด และสามารถแสดงทัศนะจากการฟังและดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ

2. สามารถพูดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พูดเชิญชวน อวยพร และพูดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผล ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน นำฟัง ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. เข้าใจการสร้างคำไทยตามหลักเกณฑ์ของภาษา
2. สามารถใช้ประโยคสามัญและประโยคซับซ้อนในการสื่อสารได้ชัดเจนและสละสลวย
3. สามารถใช้ภาษาและแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธ

เจรจาต่อรองด้วยภาษาและกิริยาท่าทางสุภาพ ใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล คิดไตร่ตรองและลำดับความคิดก่อนพูดและเขียน

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา การนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยทำให้ภาษาไทยมีวงศัพท์เพิ่มขึ้นตามความเจริญทางวิชาการและเทคโนโลยี

5. สามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ กลอน และโคลง โดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์

6. สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้าน และบทกล่อมเด็กในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. สามารถใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ ระดมความคิด การประชุม การวิเคราะห์ การประเมิน การทำงาน และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาความรู้ และใช้ในชีวิตประจำวัน

2. เข้าใจระดับของภาษาที่เป็นทางการและภาษาที่ไม่เป็นทางการ และใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้องตามหลักของการใช้ภาษา ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้ เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย

3. ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และพัฒนาบุคลิกภาพ สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยอย่างมีคุณธรรมและวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่าง ๆ ของสังคม

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ประเภทกลอน โคลง กาพย์ บทละคร บทกวีร่วมสมัย และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บันทึก บทความ พงศาวดาร และสามารถเลือกอ่านได้ตรงจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรม พิจารณาคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง

6. สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แบ่งสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระ แต่ขอกล่าวถึงสาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้แก่สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญของการนับเวลา การแบ่งช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์และเทียบศักราชในระบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

2. ศึกษารวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อใช้ในการศึกษา อภิปราย ประวัติความเป็นมาของภูมิภาคของโลก

3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ศึกษาหาข้อสรุปและนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยและสากล อย่างมีวิจรรย์ญาณและมีความเป็นกลาง เปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของคนในประเทศไทยกับประเทศทางซีกโลกตะวันออกและทางตะวันตก

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ที่มีผลต่อการพัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของประชากรในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

2. เข้าใจพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตก ที่มีผลต่อประเทศไทย ด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยีและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์อารยธรรม ในแหล่งต่างๆ

ทั้งในโลกตะวันออกและโลกตะวันตก เพื่อเข้าใจภูมิปัญญาของมนุษย์ในอดีต อันจะเป็นแนวทางการพัฒนาผลงานที่มีคุณค่าในอนาคต

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทย ในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย

2. คิดวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบ จากภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลงานของบุคคลสำคัญ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทย เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร สอนนิชสิทธิ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการ

1. ความหมายของการบูรณาการ

บูรณาการ (Integration) ในความหมายทางการเรียนการสอนนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

ธีรชัย ปุณฺณโชติ (2540 : 14) กล่าวว่า การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่น ๆ ในการสอน เช่น การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์และภาษาไทย

อรทัย มุลคำ และคนอื่น ๆ (2543 : 10) ให้ความหมายของบูรณาการว่า หมายถึง การนำศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน

วิเศษณ์ ชินวงศ์ (2544 : 28) ให้ความหมายการบูรณาการว่า หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการสอน การสร้างคุณธรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สนอง อินละคร (2544 : 288) ให้ความหมายของบูรณาการว่า “การนำเอาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานหรือการผสมผสานกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการสอน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด

ทิศนา เขมมณี (2545 ข : 145) ให้ความหมายของบูรณาการว่า หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวมและนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า บูรณาการ หมายถึง การสอนที่นำเนื้อหาในวิชาเดียวกันหรือต่างสาขา แต่มีความสัมพันธ์กันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ประวัติความเป็นมา และแนวคิดของการบูรณาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการเกิดขึ้นเมื่อประมาณ

หนึ่งศตวรรษที่ผ่านมา โดยนักปรัชญาการศึกษาชาวเยอรมัน คือ แฮบาร์ท (Habart 1890) ต่อมา ดิวอี้ (Dewey 1933) นักการศึกษาชาวอเมริกันเป็นผู้นำแนวคิดนี้มาเสนอให้เป็นรูปธรรมภายใต้ความเชื่อที่ว่า “การศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนในลักษณะเบ็ดเสร็จทั้งตัวมิใช่พัฒนาแต่เพียงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง” แนวคิดของดิวอี้ ได้รับการสนับสนุนจากนักการศึกษาหลายคนในระยะเวลาต่อมา อาทิ บรูเนอร์ (Bruner) วีนกอสกี้ (Vygotsky) และ โรกอฟฟ์ (Rogoff) เป็นต้น นอกจากนี้ นักการศึกษาของไทยหลายคนได้นำหลักการเรื่องนี้มาเผยแพร่ และทดลองใช้ อาทิ สุมิตร คุณานุกร, สัจด์ อุทวานันท์ และอึ้ง บัวศรี เป็นต้น (อรทัย มูลคำ และคนอื่น ๆ 2543 : 9)

รังสรรค์ นกสกุล (2543 : 39) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการว่ามีวิวัฒนาการดังนี้

ในปี พ.ศ. 2473 ประเทศสหรัฐอเมริกา นักการศึกษา และครู ได้เสนอแนวคิดเรื่องการบูรณาการโดยนำการทดลองเรื่องบูรณาการเป็นเวลา 8 ปี เรียกการทดลองการศึกษาครั้งนี้ว่า The 8 year study

ในปี พ.ศ. 2483 ประเทศสหรัฐอเมริกานำผลการทดลอง 8 ปี มาใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนทั่วไป เรียกยุคนี้ว่า “การศึกษาแผนใหม่” (Progressive Education)

ปี พ.ศ. 2496 ประเทศไทยนำการศึกษาแผนใหม่ และบูรณาการ มาใช้ที่วิทยาลัย

วิชาการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นครั้งแรก และสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยช่วยเผยแพร่ความคิดนี้ออกไปอย่างกว้างขวาง

ปี พ.ศ. 2520 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ นำหลักการบูรณาการมาจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา และทดลองใช้เป็นเวลา 1 ปี ปรากฏว่าได้ผลดี กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2521 และเรียกหลักสูตรใหม่ว่า “หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521” ทั้งนี้ให้เริ่มเปลี่ยนหลักสูตรปีละชั้น ทำจนครบ 6 ปี ของประถมศึกษา

ปี พ.ศ. 2532 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยกำหนดแนวดำเนินการเรื่องการบูรณาการไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์ และระหว่างวิชาให้มากที่สุด”

ปี พ.ศ. 2541 กระทรวงศึกษาธิการได้นำแนวคิด และหลักการบูรณาการมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของชาติ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาทั้งในประเทศและนอกประเทศได้นำแนวคิด การบูรณาการ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการนำแนวคิด การบูรณาการมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

3. ความสำคัญของการบูรณาการ

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการบูรณาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังนี้

1. ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดได้ เช่นเดียวกับวิถีชีวิตของคนที่ต้องดำรงอยู่อย่างประสานกลมกลืนเป็นองค์รวม การจัดให้เด็กได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องกับชีวิตจริง

2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการแบ่งเบาภาระในการสอนของครู

3. การเรียนแบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิด ประสบการณ์ความสามารถและทักษะต่างๆ อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน

วิเศษณ์ ชินวงศ์ (2544 : 28) กล่าวถึงความสำคัญของการบูรณาการว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำความคิดรวบยอด เนื้อหา กระบวนการที่เรียนในวิชาหนึ่งมาช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในอีกวิชาหนึ่งได้ ที่สำคัญคือ ช่วยให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง จำเป็นต้องใช้ความรู้จากหลายสาขาวิชามาร่วมกันแก้ปัญหา หรือสร้างความรู้ บูรณาการช่วยขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตรและตอบสนองความสามารถในหลายด้านของผู้เรียน

เพอร์คินส์ (Perkins 1991 : 1) และเบิร์นฟอร์ด (Bernford 1993 : 44, อ้างถึงในอมรรัตน์ ศูนย์กลาง 2544 : 44) กล่าวถึงความสำคัญของการบูรณาการโดยสรุปว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียน ทำให้นักเรียนสามารถหาแนวทางการนำความรู้ไปใช้เพิ่มทักษะและความเข้าใจได้ดีกว่าการสอนเป็นรายวิชา นอกจากนั้นนักเรียนที่มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ได้เรียนในโรงเรียนกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตจริงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ที่เรียนรู้ใหม่ได้กว้างขวางและลึกยิ่งขึ้น

4. จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabal 1970 : 142) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนแบบ

บูรณาการ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนรู้ลึกปลอดภัย มีความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและยอมรับผู้อื่น
2. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้เรียน
3. ช่วยพัฒนาค่านิยม โดยจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาจริยธรรม มาตรฐานการทำงาน มาตรฐานของกลุ่ม ความซาบซึ้งในการทำงาน และความซื่อสัตย์
4. ช่วยพัฒนาวินัยในตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนควบคุมตนเอง โดยสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยพัฒนาการแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การละคร ฯลฯ เช่นเดียวกับทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์และวรรณคดี ซึ่งผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการเลือกสิ่งที่เขาต้องการ
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมในสังคมมีความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

6. ช่วยวัดผลการเรียนรู้ โดยการแนะนำกระบวนการวัดผลแก่ผู้เรียนทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

5. ระดับขั้นของการบูรณาการ

สมพงษ์ พละสุรีย์ (2521 : 20 – 21) ได้จำแนกระดับขั้นของการบูรณาการไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับวิชา เป็นการบูรณาการโดยการนำความรู้ต่าง ๆ มารวมกัน ทำให้เกิดเป็น ความสมบูรณ์ตามรายวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ เกิดจากการบูรณาการเลขคณิต พีชคณิต เรขาคณิต สถิติ ทรีโกณมิติ เข้าด้วยกัน เป็นต้น

2. ระดับกลุ่มประสบการณ์ เป็นการบูรณาการประมวลประสบการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน แล้วเรียกเป็นกลุ่มประสบการณ์ เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มี 4 กลุ่มประสบการณ์ โดยเอาตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ละกลุ่มประสบการณ์มุ่งหวังสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ แก่ผู้เรียน

3. ระดับแผนการสอนและสื่อการเรียน เป็นการบูรณาการจุดประสงค์ ความคิดรวบยอด และเนื้อหาจากกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ในการเขียนแผนการสอน แล้วจัดลำดับ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่หลักสูตร ต้องการ ซึ่งจะจัดให้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมจึงจะเรียกว่า การบูรณาการ เช่น แผนการสอนเรื่องบ้านที่นาอยู่ จะมีทั้งส่วนที่เป็นความรู้ ภาคปฏิบัติ การฝึกนิสัยและการทำงาน อยู่ในแผนเดียวกันด้วยสัดส่วนที่พอเหมาะพอดี

4. ระดับการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย คล้ายคลึงกับ ชีวิตจริง กล่าวคือ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ทำให้รู้ ทำให้จำ ทำให้ปฏิบัติได้ ทำให้คิดเป็น ทำให้มีนิสัยดีในสัดส่วนที่พอเหมาะพอดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการ

5. ระดับการนำไปใช้ เป็นการนำประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ใน ชีวิตจริง เพื่อให้ชีวิตมีความสุขตามอัตภาพ โดยสามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มารวมกัน แล้วทำให้เกิดประโยชน์ขึ้นมาได้ เรียกว่าเป็นการบูรณาการขั้นนำไปใช้

6. ลักษณะการสอนแบบบูรณาการในหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ถ้าสามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ควรมี ลักษณะสำคัญโดยรวมหลายลักษณะ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2518 : 41) กล่าวว่า การสอนแบบ บูรณาการเป็นการสัมพันธ์ความรู้ ซึ่งแยกออกเป็นวิธีย่อยได้ 4 วิธีคือ

1. นำเอาความรู้ที่ใกล้เคียงกันกับเรื่องที่กำลังสอนมาสัมพันธ์กัน
2. นำเอาความรู้เกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังสอนมาสัมพันธ์กัน
3. ปรับงานที่让孩子ทำให้มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม
4. พยายามนำสิ่งที่เป็นแก่นเข้าไปผนวกกับสิ่งที่กำลังสอนทุกครั้ง ที่มีโอกาสจะสอดคล้องกันดังกล่าวนี้ อาจเป็นความคิดรวบยอด ทักษะ และค่านิยม

เสริมศรี ไชยศร (2526 : 55) ได้แบ่งลักษณะของบูรณาการในหลักสูตรแยกเป็น 2 ประการ คือ

1. บูรณาการเชิงเนื้อหาวิชา คือ การผสมผสานเนื้อหาวิชาในลักษณะของการหลอมรวมแบบแกน หรือแบบสหวิทยาการจะเป็นหน่วยก็ได้ หรือจะเป็นโปรแกรมก็ได้ นอกจากนี้ อาจจะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาวิชาในแง่ของทฤษฎีกับการปฏิบัติ หรือเนื้อหาวิชาที่สอนกับชีวิตจริง ในการจัดบูรณาการเชิงเนื้อหาวิชา มีวิธีการจัดบูรณาการเชิงเนื้อหาออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 บูรณาการรวมส่วนทั้งหมด (Total Integration) คือ การรวมเนื้อหาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องการจะให้เด็กเรียนรู้หลักสูตรหรือโปรแกรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ยืดหยุ่นหรือแนวเรื่องเป็นแกน ซึ่งปัญหาหรือแนวเรื่องนี้จะเป็นตัวชี้ไปถึงความรู้ที่มาจากวิชาต่าง ๆ ในโปรแกรม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและปัญหาสังคมทั้งหมด

1.2 บูรณาการเป็นบางส่วน (Partial Integration) เป็นการรวมประสบการณ์ของบางสาขาวิชาเข้าด้วยกัน อาจจะเป็นลักษณะของหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา ซึ่งภายในสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดบูรณาการเป็นบางส่วนอาจจัดได้ทั้งภายในสาขาวิชาและระหว่างสาขาวิชาหรือจัดเป็นบูรณาการแบบโครงการซึ่งการจัดแบบโครงการนี้แต่ละรายวิชา ก็จะเป็นรายวิชาปกติ แต่จะจัดประสบการณ์ให้เป็นบูรณาการในรูปของโครงการ อาจจะเป็นโครงการสำหรับนักเรียนรายบุคคล หรือรายกลุ่ม

2. บูรณาการเชิงวิธีการ คือ การผสมผสานวิธีการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ โดยใช้สื่อประสม และใช้วิธีการประสมได้มากที่สุด

อรทัย มูลคำ และคนอื่น ๆ (2543 : 12, อ้างถึงใน อมรรัตน์ สุนย์กลาง 2544 : 48 - 49) กล่าวถึงลักษณะการสอนแบบบูรณาการในหลักสูตรว่า

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพราะในปัจจุบันนี้ปริมาณของความรู้มีมากขึ้นเป็นทวีคูณ รวมทั้งมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ การเรียนการสอนด้วยวิธีการเดิม อาทิ การบอกเล่า การบรรยายและการท่องจำ อาจจะไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิด

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนควรจะเป็นผู้สำรวจความสนใจของตนเองว่าในองค์ความรู้หลากหลายนั้น อะไรคือสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง ตนควรที่จะแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความสนใจเหล่านั้นได้อย่างไร เพียงใด และด้วยกระบวนการอย่างไร

2. เป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ นั่นคือให้ความสำคัญแก่จิตพิสัย คือ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และสุนทรียภาพ แก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วย ไม่ใช่เน้นแต่เพียงองค์ความรู้หรือพุทธิพิสัยแต่เพียงอย่างเดียว

3. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ และการกระทำความสัมพันธ์ ของบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำในข้อนี้ก็มิมีนัยแห่งความสำคัญและความสัมพันธ์เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อที่สอง เพียงแต่เปลี่ยน จิตพิสัย เป็น ทักษะพิสัย เท่านั้น

4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนคือการตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตของผู้เรียนว่า เมื่อได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว สิ่งที่เรียนที่สอนในห้องเรียนจะต้องมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ เจตคติและการกระทำ ที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียนแต่ละคนการบูรณาการความรู้ของวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อการตอบปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ จึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรจะทำในขั้นตอนของการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

อัญชลี สารรัตน์ (2544 : 29) ได้แบ่งลักษณะการบูรณาการไว้ 2 แบบคือ

1. การบูรณาการภายในวิชา เป็นการนำเนื้อหาภายในวิชาเดียวกันไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริง ในบริบทที่มีความหมาย ซึ่งจะทำให้การเรียนของผู้เรียนมีความหมาย

2. การบูรณาการระหว่างวิชาเป็นการเชื่อมโยงหรือรวมศาสตร์ต่างๆ ตั้งแต่ 2 สาขาขึ้นไปภายใต้หัวข้อเรื่อง (Theme) เดียวกัน เป็นการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะในศาสตร์หรือความรู้ในวิชาต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและใกล้เคียงกับชีวิตจริง

การสอนแบบบูรณาการทั้งสองแบบมีหลักการเช่นเดียวกันคือ มีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องความคิดรวบยอด มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและโครงการ ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและลงมือปฏิบัติ

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabel 1970, อ้างถึงใน รั้งสรรพ นกสกุล 2543 : 41) ได้กล่าวถึงการสอนแบบบูรณาการว่า ต้องยึดหลักการสำคัญที่ว่าแกนกลางของประสบการณ์อยู่ที่ความต้องการของผู้เรียนและ ประสบการณ์ในการเรียนรู้จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit)

หน่วยการเรียนรู้ อาจแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท

1. หน่วยเนื้อหาวิชา (Subject – Matter Units) เป็นการเน้นเนื้อหาในตำรา หรือ หัวข้อเรื่องต่าง ๆ หลักการและสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่อง อากาศ น้ำ ท้องฟ้า หรือสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น
2. หน่วยความสนใจ (Center of Interest Units) จัดเป็นหน่วยขึ้นโดยมีพื้นฐานที่ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน หรือจุดประสงค์เด่น ๆ ของผู้เรียน
3. หน่วยสร้างเสริมประสบการณ์ (Integrative Experience Units) เป็นการรวบรวมประสบการณ์ มีจุดเน้นอยู่ที่ผลการเรียนรู้และสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปรับตัวของผู้เรียนแต่ละคน

หน่วยดังกล่าวข้างต้น เป็นกลุ่มกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อสนองจุดมุ่งหมายหรือเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การเรียนเริ่มจากจุดสนใจใหญ่แล้วแยกย่อยไปสู่กิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสนองสถานการณ์ที่กำหนดได้

สนอง อินละคร (2544 : 289 – 291) ได้เสนอรูปแบบของการบูรณาการ มี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) ครูคนเดียววางแผนและกำหนดหัวเรื่อง ปัญหา แนวคิด แล้วสอดแทรกเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เข้าไปในวิชาของตน เป็นการสอนและประเมินโดยครูคนเดียว กล่าวคือ มีแผนการสอนเดียว สอนโดยครูคนเดียว นักเรียนได้เรียนรู้จากครูคนเดียว แต่มีกิจกรรมการเรียนรู้หลายวิชาทำให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้ เช่น ครูสอนเนื้อหาในวิชาวิทยาศาสตร์ ครูอาจจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ แทรกเข้าไปด้วย เช่น อาจให้นักเรียนวาดภาพ (ศิลปะ) แต่งกลอนหรือเรียงความ(ภาษาไทย) เขียนคำศัพท์ (ภาษาอังกฤษ) หรือประดิษฐ์สิ่งของ (การงานอาชีพ) และอื่น ๆ

2. การสอนบูรณาการแบบขนาน (Parallel Instruction) เป็นการบูรณาการโดยครูหลายคน หลายวิชา วางแผนการสอนร่วมกัน กล่าวคือ มีการกำหนดหัวเรื่อง ปัญหา แนวคิดร่วมกัน แล้วต่างคนต่างสอนในรายวิชาของตนภายใต้หัวเรื่อง ปัญหาและแนวคิดเดียวกัน งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำแตกต่างกันไปในแต่ละรายวิชาครูแต่ละคนแยกกันเขียนแผนการสอนและการประเมินผล นักเรียนได้เรียนเรียนรู้จากครูแต่ละคนในหัวเรื่องของงานเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้นักเรียนเห็นภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน และนำความรู้ในวิชาต่างๆ ไปแก้ปัญหาได้

เช่น ในการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูผู้สอนรายวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การงานอาชีพ มากำหนดหัวเรื่องที่จะสอนร่วมกัน จากนั้นครูแต่ละวิชาไปเขียนแผนการสอนภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน ต่างคนต่างสอนและประเมินในแต่ละรายวิชา

3. การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการบูรณาการโดยครูหลายคน หลายวิชาและกำหนดหัวเรื่อง ปัญหาแนวคิดร่วมกันกำหนดชิ้นงาน / โครงการ โดยเชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ ร่วมกัน แล้วต่างคนแยกสอน ภายใต้หัวเรื่อง ปัญหา แนวคิดเดียวกัน โดยกำหนดว่าจะแบ่งงานหรือโครงการออกมาเป็นงาน หรือโครงการย่อยๆให้นักเรียนทำในแต่ละวิชา ครูสอนและประเมินผลงานแต่ละชิ้นในส่วนที่ตนสอน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูหลายคนในหัวเรื่องปัญหาและแนวคิดเดียวกัน ทำให้สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาสร้างสรรค์งานได้ การบูรณาการแบบนี้ เช่น ครูวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ศิลปะ ภาษาอังกฤษ และการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ปัญหาและแนวคิดร่วมกัน กำหนดรายงานในแต่ละวิชาว่าแต่ละวิชาที่ให้นักเรียนทำงาน /โครงการใด จากนั้นครูแต่ละรายวิชาแยกกันไปเขียนแผนการสอนตามที่รับมอบหมาย ดำเนินการสอนและประเมินผลเอง สูดทำย่นำผลงานหรือจัดนิทรรศการภายใต้หัวเรื่อง ปัญหาและแนวคิดเดียวกัน

4. การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) เป็นการบูรณาการโดยครูหลายคน หลายรายวิชา วางแผน กำหนดหัวเรื่อง ปัญหาและแนวคิดเป็นคณะ ร่วมกันกำหนดชิ้นงาน / โครงการ ให้นักเรียนทำร่วมกัน ร่วมกันเขียนแผนการสอนแผนเดียว ดำเนินการสอนร่วมกัน โดยมอบหมายงานหรือโครงการให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นงานหรือโครงการเดียว หรือจัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษา และปฏิบัติงานในกลุ่มเดียวกัน ครูทุกวิชา ประเมินงานหรือโครงการชิ้นเดียวกัน นักเรียนได้เรียนรู้จากคณะอาจารย์ด้วยกันและเชื่อมโยงวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ในการสร้างสรรค์ผลงาน การบูรณาการแบบนี้เช่น

ครูวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ปัญหาแนวคิดงานหรือโครงการที่นักเรียนทำร่วมกัน เขียนแผนการสอนร่วมกัน ดำเนินการสอนและประเมินผลร่วมกัน เป็นต้น

รูปแบบของการบูรณาการ 4 รูปแบบ ซึ่งวิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 30) ได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแต่ละรูปแบบโดยสรุปดังนี้

รูปแบบบูรณาการ	วิธีการ	กิจกรรม	การประเมินผล	ผลที่เกิดกับผู้เรียน
1. แบบสอดแทรก (Infusion)	- ครูคนเดียววางแผนและกำหนดหัวเรื่องโดยสอดแทรกเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เข้าไปในการสอนของตน	มอบหมายงานตามที่วางแผนไว้	ครูคนเดียวประเมิน	ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูคนเดียว และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้
2. แบบขนาน (Parallel)	- ครูหลายคนวางแผนการสอนร่วมกัน โดยกำหนด <ul style="list-style-type: none"> ● หัวเรื่อง (Theme) ● ความคิดรวบยอด (Concept) ● ปัญหา (Problem) - ครูแต่ละคนต่างสอนในวิชาของตนภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน	งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำแตกต่างกันไปในแต่ละวิชา แต่อยู่ภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน	ครูแยกกันประเมิน	ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูแต่ละคน ในหัวเรื่องของงานเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน นำความรู้ในวิชาต่าง ๆ มาแก้ปัญหาได้
3. แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary)	- ครูหลายคนวางแผนการสอนร่วมกัน โดยกำหนด <ul style="list-style-type: none"> ● หัวเรื่อง (Theme) ● ความคิดรวบยอด (Concept) ● ปัญหา (Problem) - ครูแต่ละคนต่างสอนในวิชาของตนภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน - ครูร่วมกันกำหนดชิ้นงาน/โครงการ โดยเชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ	มอบหมายงานหรือโครงการโดยให้นักเรียนร่วมกันทำโดยกำหนดว่าจะแบ่งโครงการนั้นออกเป็นโครงการย่อย ๆ ให้นักเรียนทำแต่ละรายวิชา	ครูประเมินผลงานแต่ละชิ้นในส่วนที่ตนสอน โดยกำหนดเกณฑ์เอง	ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูหลายคนในหัวเรื่องหรือปัญหาเดียวกัน ทำให้สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาสร้างสรรค์งานได้

รูปแบบของการบูรณาการ (ต่อ)

รูปแบบบูรณาการ	วิธีการ	กิจกรรม	การประเมินผล	ผลที่เกิดกับผู้เรียน
4. แบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นทีม (Transdisciplinary)	<ul style="list-style-type: none"> - ครูหลายคนวางแผนการสอนเป็นคณะ (Team Teaching) โดยกำหนด <ul style="list-style-type: none"> ● หัวเรื่อง (Theme) ● ความคิดรวบยอด (Concept) ● ปัญหา (Problem) ● เนื้อหา - ครูร่วมกันสอนเป็นทีมในหัวเรื่องเดียวกันกับนักเรียนกลุ่มเดียวกัน - ครูร่วมกันกำหนดชิ้นงาน/โครงการให้นักเรียนทำร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายงาน หรือโครงการให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นงานชิ้นใหญ่ชิ้นเดียว - จัดกิจกรรมและหาแหล่งข้อมูลความรู้ให้นักเรียนเพื่อศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงานในกลุ่มเดียวกัน 	ประเมินผลร่วมกันในงานชิ้นเดียวกัน โดยมีเกณฑ์การตัดสินร่วมกัน	ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เป็นการเชื่อมโยงสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สามารถนำความรู้เข้าไปประยุกต์สร้างสรรค์ชิ้นงานได้

7. ขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ

ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดบูรณาการเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้บรรลุผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้มีนักการศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการสอนแบบบูรณาการไว้ ดังต่อไปนี้

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabal 1970 : 148) ได้เสนอขั้นตอนในการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้

1. ขั้นนำ (Initiation the Unit) เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจ หรือนำทางให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาที่ผู้เรียนประสบอยู่ ครูอาจมีวิธีเริ่มได้หลายวิธี เช่น การจัดสภาพห้องเรียนให้สร้างความสนใจใคร่รู้ ใช้โอกาสพิเศษและเหตุการณ์สำคัญ เป็นการเริ่มหน่วยการศึกษานอกสถานที่ การเยี่ยมชมสถานที่ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว หรือโรงเรียนอาจนำมาใช้ในการเริ่มต้นหน่วย การใช้สื่อต่าง ๆ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ การเล่าเรื่องบทความ หรือบทประพันธ์ นำมาใช้เริ่มต้นหน่วยได้ หน่วยการเรียนอาจเริ่มมาจากข้อเสนอแนะบางด้านของโรงเรียน หรือท้องถิ่น ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การกระทำ ครูอาจตั้งคำถามว่าเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร จะต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง และอะไรเป็นปัญหาย่อยที่เราต้องแก้ไขก่อนปัญหาใหญ่

2. ขั้นปฏิบัติการ (Point of Experience) เป็นขั้นที่ผู้เรียนวางแผน พิจารณาตั้งจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา และตกลงใจเลือกดำเนินการหรือเก็บรวบรวมข้อมูล ครูช่วยให้คำแนะนำ การทำกิจกรรม มีการแบ่งกลุ่มและหน้าที่ ในขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะความสามารถของครูที่จะแนะนำกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนตามความถนัดมากที่สุด กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การอ่าน การรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ การทัศนศึกษา การเขียน การแปลความด้วยภาพ สถิติ การสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. ขั้นกิจกรรมสรุป (Culmination Activities) ในขั้นนี้ครูเน้นที่การบูรณาการ (Integration) ของหน่วย ผู้เรียนสรุปกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำในขณะที่ทำกิจกรรมแบบหน่วย ผู้เรียนต่างแบ่งงานกันทำคนละด้าน ดังนั้น การผสมผสานงานทุกด้านเข้าด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ผู้เรียนควรได้รับคำแนะนำให้สังเกตค้นหาว่ากิจกรรมของตนสามารถตอบปัญหาในกลุ่มใหญ่ได้อย่างไร และในการเสนอผลงานของตนให้เพื่อน ๆ ที่ไม่ได้ทำกิจกรรมส่วนนั้นได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งจะช่วยให้การสื่อความหมายอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ วิธีการที่กลุ่มแลกเปลี่ยน หรือรายงานการค้นคว้าของตนเป็นโอกาสของการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ฝึกการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ (Creative Expression) การที่ผู้เรียนได้โยงความสัมพันธ์ของกิจกรรมย่อยเข้าด้วยกันเป็นงานกลุ่มใหญ่ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้าน เนื้อหา ฝึกทักษะ ความสามารถ และ

พัฒนาเจตคติในการเสนอผลงานผู้เรียนจะทำได้หลายวิธี เช่น จัดแสดงนิทรรศการภาพ การสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การรายงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามผลงานเหล่านี้จะต้องมีการอภิปรายกลุ่มติดตามมา

4. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องในทุกๆระยะของการเรียนการสอน ไม่ได้หมายถึงการวัดผลขั้นสุดท้ายเท่านั้น การประเมินผลอาจแบ่งออกเป็น วัดความรู้ ความเข้าใจด้านด้านวิชาการ ประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกัน ภายในกลุ่มและความสามารถระหว่างกลุ่มผู้เรียนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้ตระหนักว่าการประเมินผลของกลุ่มเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าครูเป็นผู้ประเมิน เพราะการที่ผู้เรียนต้องประเมินการทำงานของตน จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบและเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมของตนและกลุ่มได้

สำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2540 : 16-19) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างบทเรียนแบบบูรณาการ ตามรูปแบบการสอนแบบบูรณาการทั้ง 4 รูปแบบ ดังนี้

การสอนตามรูปแบบที่ 1 แบบสอดแทรก (Infusion Instruction) และรูปแบบที่ 2 แบบขนาน (Parallel Instruction) มี 2 วิธี คือ

วิธีที่หนึ่ง เลือกหัวเรื่อง (Theme) ก่อนแล้วดำเนินการพัฒนาหัวเรื่องให้สมบูรณ์มีกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจนกำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการค้นคว้าและเรียนรู้ และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและอื่น ๆ ตามลำดับ

วิธีที่สอง เลือกจุดประสงค์รายวิชาจาก 2 รายวิชาขึ้นไปก่อนแล้วนำมาสร้างเป็นหัวเรื่องที่ร่วมกันระหว่างจุดประสงค์ที่เลือกไว้กำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่ใช้ในการค้นคว้าและเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและอื่น ๆ ตามลำดับ

วิธีที่หนึ่ง เลือกหัวเรื่องก่อน มี 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหัวเรื่อง โดยวิธีต่อไปนี้

1. ระดมสมองของครูและนักเรียน
2. เน้นที่การสอดคล้องกับชีวิตจริง
3. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ
4. ทำหัวเรื่องให้แคบลง โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

ขั้นที่ 2 พัฒนาหัวเรื่อง ดังนี้

1. เขียนวัตถุประสงค์ โดยกำหนดความรู้และความสามารถที่ต้องการจะให้ เกิดแก่ผู้เรียน เขียนวัตถุประสงค์ในลักษณะที่จะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวิชา กำหนด วัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่กิจกรรม

2. กำหนดเวลาในการสอนให้เหมาะสมกับกำหนดเวลาต่าง ๆ ตามปฏิทิน ของโรงเรียน เช่น จะสอนเมื่อใด ใช้เวลาเท่าไร ยืดหยุ่นได้หรือไม่ ต้องใช้เวลาออกสำรวจหรือทำ กิจกรรมนอกห้องเรียนหรือไม่ ฯลฯ

3. จัดทำเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการกระทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ ควรคำนึงถึงทรัพยากรที่หาได้ง่าย

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. พัฒนากิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาอื่น
2. ตั้งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้ชัดเจน
3. เลือกวิธีที่ครูวิชาต่าง ๆ จะทำงานร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงระหว่างวิชา

4. เลือกวิธีการสอนที่จะใช้

5. สร้างเอกสารแนะนำการปฏิบัติกิจกรรม

6. สิ่งที่คุณควรจะต้องเตรียมล่วงหน้า อาจประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก สื่อและอุปกรณ์อื่น ๆ แบบประเมิน ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่เตรียมไว้ โดย

1. พยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ แต่อาจปรับกิจกรรมตามความสนใจ ของนักเรียน

2. ดำเนินการให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ตลอดหน่วยการเรียนรู้

3. ร่วมมือกับครูผู้อื่น มีการพบปะกันเป็นระยะเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน โดยคุณครูกระทำตลอดเวลาเพื่อ

ประโยชน์ในการปรับปรุงงาน ครูอาจให้นักเรียนประเมินผลตนเองก็ได้ ครูควรใช้วิธีการประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง เช่น สังเกต วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียน ตรวจผลงาน ทดสอบ ประเมินจากการนำเสนอรายงานหรือผลงานของ นักเรียน ประเมินจากการแสดงนิทรรศการของนักเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน ฯลฯ

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูสำรวจจุดเด่น จุดด้อยของ กิจกรรม แล้วบันทึกไว้เพื่อนำไปปรับปรุง

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกันเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป

วิธีที่สอง เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อน มี 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้จาก 2 รายวิชาขึ้นไป ที่จะนำมาบูรณาการกัน โดยจะต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์นั้น ๆ เกี่ยวข้องกันหรือไม่ และเกี่ยวข้องกันอย่างไร ถ้าหากมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไปด้วยกันได้ จึงนำมาบูรณาการกัน

ขั้นที่ 2 นำจุดประสงค์ดังกล่าวในขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นหัวเรื่องที่ร่วมกันระหว่างจุดประสงค์ที่เลือกไว้

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่เตรียมไว้

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกัน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับวิธีที่หนึ่ง แต่ต่างกันที่ลำดับขั้นตอนเท่านั้น

สำหรับการสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ 3 แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) และรูปแบบที่ 4 แบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) ที่เน้นงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหามากกว่า 1 สาขาวิชา ดังนั้นวิธีการสร้างบทเรียนแบบบูรณาการในขั้นที่ 4 “การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน” จึงเป็นการกำหนดงานหรือโครงการ (Project) ที่จะให้นักเรียนทำ ทั้งนี้เพราะการสร้างงานหรือโครงการเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งในการสร้างบทเรียนแบบบูรณาการ เพราะสามารถเกี่ยวข้องกับ เนื้อหาหลาย ๆ สาขาวิชาได้

งานหรือโครงการที่นักเรียนจะต้องทำมี 4 ประเภท คือ

1. ข้อสรุป หมายถึง ข้อสรุปทั่วไปที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. กระบวนการ หมายถึง วิธีดำเนินการโดยละเอียด ในการแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
3. สิ่งประดิษฐ์ หมายถึง ชิ้นงานที่ทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือทำงานต่าง ๆ
4. การแสดงออกทางอารมณ์หรือจิตใจ ที่เป็นผลจากการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ภาพเขียน รูปปั้น หุ่นจำลอง จิตรกรรมฝาผนัง บทความหรือเรียงความ เป็นต้น

สมิทร คุณานุกร (2521 : 118-120) ได้เสนอการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้สะสมประสบการณ์และนำไปใช้ให้บังเกิดประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมควรปฏิบัติตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่เร้าความสนใจของผู้เรียน เรามักจะเรียกกิจกรรมนี้ว่า กิจกรรมขั้นนำ ครูอาจจัดโดยวิธี

1.1 นำสนทนาเกี่ยวกับปัญหาที่นักเรียนมีข้อสงสัยถือเป็นการโยงเรื่องที่จะสอนมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น

1.2 ใช้ข่าว หรือเหตุการณ์ประจำวัน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน โดยตัดข่าวและภาพจากหนังสือพิมพ์ เปิดเทปบันทึกเสียงที่อัดรายการข่าวจากวิทยุ แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ข่าวนั้นการใช้ข่าวเร้าความสนใจนำไปสู่การฝึกทักษะทางสังคมศึกษาได้

1.3 ใช้ภาพ แผนภาพ หรือการจัดแสดงภาพบนป้ายนิเทศให้นักเรียนดู และอธิบายประกอบภาพนั้น เช่นภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินงานอาชีพต่างๆ ภาพโบราณสถาน สถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ แผนผังการจัดบ้านให้น่าอยู่ ภาพเปรียบเทียบคนที่ติดยาเสพติด กับภาพผู้มีพละทานามัยสมบูรณ์

1.4 ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตน เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ครูกำหนดให้แล้ว มีการอภิปรายซักถาม

1.5 มีการแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้หายข้อความ หรือเรื่องราวที่จะเรียนต่อไป

1.6 จัดนิทรรศการ ด้วยภาพเอกสาร หนังสืออ่านประกอบ วัสดุจำลองของจริง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนต่อไป

2. จัดกิจกรรมที่เน้นการคิด เสาะแสวงหาคำตอบด้วยการค้นคว้า ทดลองมากกว่า การสอนให้ท่องจำ และทำกิจกรรมถาม – ตอบแต่เพียงอย่างเดียว เนื้อหา และความคิดรวบยอดที่จัดไว้ในหน่วยต่าง ๆ ครูสามารถนำมาตั้งเป็นปัญหา จัดประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การเรียนแบบสืบสวนสอบสวนได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่ครูตั้งขึ้น ย่อมเกี่ยวพันกับชีวิตของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนได้พบอยู่ทุกเมื่อเชิ่ขวั้นครูสนับสนุนให้นักเรียนได้นำประสบการณ์ของชีวิตมาแลกเปลี่ยนกัน นักเรียนได้คิด พุด ฟัง เขียน อ่าน เป็นการแสดงออก นักเรียนได้ค้นคว้าทดลองจากอุปกรณ์ที่ครูจัดสรรมาให้ให้นักเรียนได้ฝึกตั้งสมมุติฐานโดยอาศัยการเชื่อมโยงจากความรวบยอด ได้หัดแก้ปัญหาที่ตั้งไว้ และได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมขั้นต่าง ๆ เช่น ได้อภิปราย ถกเถียง

ปัญหา ได้ร่วมกันทำงาน อ่านและเขียนรายงาน ได้ร่วมกัน จัดนิทรรศการ ทำแผนภูมิสมุดภาพ เหล่านี้ ล้วนเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงไปสู่ประสบการณ์ชีวิตทั้งสิ้น

3. จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนเข้าช่วย แทนที่จะใช้หนังสือแบบเรียน แต่เพียงเล่มเดียวบ่อยครั้งที่เคยที่อุปกรณ์การสอน มีส่วนช่วยให้เกิดกิจกรรมที่น่าสนใจขึ้น ครูอาจใช้ข่าวหรือภาพจากหนังสือพิมพ์รายวัน และรายสัปดาห์มาเป็นเครื่องเร้าความสนใจ และนำไปสู่การตั้งปัญหาต่าง ๆ ของบทเรียนได้ การใช้ของจริง วัสดุจำลอง และเครื่องมือต่างๆ ประกอบจะสามารถทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้หลายประเภทช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝน ทดลองทำด้วยตนเอง การใช้แผนที่แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ และสถิติต่างๆ ช่วยฝึกทักษะทางสังคมเป็นอย่างดี ภาพยนตร์ สไลด์ ช่วยสร้างแนวคิดที่สำคัญ และช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของชีวิตและ สิ่งแวดล้อมได้ดียิ่ง หนังสืออ่านประกอบ และเอกสารเสริมประสบการณ์ จะช่วยขยายขอบเขตความสนใจของผู้เรียนได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมของครูควรคำนึงถึงการใช้สื่อการสอนให้มาก ขออย่าเป็นครูที่สอนด้วยมือเปล่าอย่างน้อยใช้เพลงหรือนิทานประกอบก็จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้สนุกและมีความหมาย

4. จัดกิจกรรมที่เลียนแบบสถานการณ์ในชีวิตจริง หรือจัดการแสดงบทบาทสมมุติได้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย อาชีพต่าง ๆ ในชุมชนประเทศเพื่อนบ้านผู้มีประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียนของเรา บ้านเมืองที่เราอยู่ ภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจทำในแบบของการแสดงการแสดงบทบาทสมมุติและการจัดเกมสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการช่วยโยให้เรียนอย่างเต็มที่สร้างความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันและเรียนได้อย่างสนุกสนาน

5. จัดกิจกรรมที่มีการวัดผลทุกขั้นตอน และนักเรียนได้มีโอกาสประเมินผลตนเอง การสอนที่เน้นเนื้อหา มักจะมีการวัดผลในตอนท้าย เพื่อวัดดูว่านักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาทั้งหมดได้เพียงใด แต่การจัดกิจกรรมที่ได้ผลจะไม่รอจนจบบทเรียน หากมีการวัดผลทุกขั้นตอนที่จัดกิจกรรมหลัก เช่น ถ้าจัดกิจกรรมการอ่านจะต้องมีการจับใจความจัดกิจกรรมค้นคว้าก็ต้องมีการรายงาน มีการจับสลากปัญหา มีการทบทวนทักษะต่าง ๆ ใช้แบบฝึกหัด และแบบสอบถาม มีการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม และการวัดผลซึ่งกันและกัน เป็นต้น การวัดผลจะไม่วัดแต่ความรู้ความเข้าใจเท่านั้น หากวัดรวมไปถึงความสามารถที่จะปฏิบัติได้ และทัศนคติของผู้เรียนอีกด้วย

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabel 1970 : 148) ได้เสนอแนะให้นำกิจกรรมของกระบวนการกลุ่มมาใช้ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่ม ในการแบ่งกลุ่มจะต้องให้นักเรียนได้เข้ากลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัดและมีความสนใจ ครูจะต้องช่วยเหลือในการจัดกลุ่มด้วย เพื่อให้แต่ละกลุ่มที่มีจำนวนพอเหมาะ และมีความสามารถพอ ๆ กัน
2. แต่ละกลุ่มเลือกคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ คณะกรรมการ และเลขานุการ
3. มีการประชุมร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อวางแผนในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การรายงาน อภิปราย กรณีตัวอย่าง การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น
4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้

8. หลักการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้น มีหลักการการจัดการเรียนการสอนที่ต้องคำนึงถึง ดังที่ กาญจนา คุณารักษ์ (2522 : 21) กล่าวว่า

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร
2. ในการสอนแต่ละครั้ง ต้องพยายามสอดแทรกคุณสมบัติที่ต้องการเน้นในตัวผู้เรียน เช่น การเสียสละ ความขยัน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
3. พยายามบูรณาการความรู้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด
4. จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักสังเกต วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และอภิปรายถกเถียงด้วยเหตุและผล
5. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้ทำท่าย และเร้าความสนใจแก่ผู้เรียน

ธำรง บัวศรี (2532 : 182) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการว่าจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ 5 ประการ ประกอบด้วยเสมอไป ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น
2. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง โดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่มลักษณะต่าง ๆ หลากหลายในการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างแท้จริงด้วยตนเอง

3. จัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ จากสิ่งที่เป็น ธรรมชาติ เข้าใจง่าย ตรงกับความเป็นจริงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างได้ผล และส่งเสริม ให้มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความสามารถและทักษะที่ติดเป็นนิสัย

4. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้ำคืดกล้าทำ โดย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตนเองต่อสาธารณชนหรือเพื่อน ร่วมชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อสร้างเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

5. เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรม ที่ถูกต้องดีงาม ให้ผู้เรียนสามารถ จำแนกแยกแยะความถูกต้องดีงามและความเหมาะสมได้ สามารถจัดความขัดแย้งได้ด้วยเหตุผล มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และแก้ไขปัญหาด้วยปัญญาและสามัคคี

นอกจากนี้ครูควรคำนึงถึงความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนประกอบด้วยเพราะใน ปัจจุบันนี้นักจิตวิทยาการศึกษาเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกันและ สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น 7 ด้าน (Multiple Intelligence) ด้วยกันคือ 1) ความสามารถด้าน ดนตรี 2) ความสามารถด้านภาษา 3) ความสามารถด้านรับรู้โดยการสัมผัส 4) ความสามารถ ด้านคณิตศาสตร์ 5) ความสามารถด้านกระยะพื้นที่ 6) ความสามารถด้านศีลธรรม จรรยา และ 7. ความสามารถด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนในชั้นเรียนจึงมีสติปัญญา ที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาในเรื่องเดียวกันคนละแบบ สุดแต่แต่ที่ว่าผู้เรียนคนนั้นจะมีความ สามารถทางสติปัญญาในด้านใดด้านหนึ่ง บางด้าน หรือหลายด้านเป็นหลัก นี่คือสาเหตุอีก ประการหนึ่งที่ช่วยอธิบายและสนับสนุนให้เห็นว่าการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนมี ความจำเป็นและเหมาะสมต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่นับวันองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ก็ยิ่ง จะทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้นทุกขณะ

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 47) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนแบบบูรณาการว่า

1. ต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เน้นการปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก และจริยธรรมที่ถูกต้อง
3. ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มโดยกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติควรจัดเป็นกิจกรรมของกลุ่ม
4. จัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน
5. จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ มากขึ้น

อรรถัย มูลคำ และคนอื่น ๆ (2542 : 16) กล่าวถึงส่วนที่ต้องคำนึงในการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการว่า

1. หัวเรื่องต้องสัมพันธ์กับเรื่องอื่นได้อย่างกว้างขวาง
2. การสร้างกิจกรรมทุกกิจกรรม ต้องเหมาะสมกับความเป็นจริง
3. กิจกรรมทุกกิจกรรมควรต่อเนื่องกัน
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับปรุง และพัฒนางานตลอดเวลา

สนอง อินละคร (2544 : 289) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการบูรณาการ ว่า

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
2. เป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการทางด้านความรู้และทางด้านจิตใจ
3. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการปฏิบัติ
4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่อยู่ในห้องเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตจริง
5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ

ลาริตซาเบล (Lardizabel 1970 : 148 - 149) ได้สรุปหลักและสิ่งที่ควรพิจารณา

ในการเรียนการสอนและบูรณาการว่า

1. ผู้เรียนมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาวิชา เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ คำนึงถึงการ เรียนรู้ทั้งด้านกายภาพ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา
2. หน่วยการเรียนรู้ที่ต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมข้ามวัน จะดีกว่าหน่วยการเรียน สั้น ๆ ที่เสร็จในเวลาเรียน
3. หน่วยการเรียนการสอน ควรเป็นปัญหาในชีวิตจริง คำนึงถึงความต้องการ ความ สนใจ ของผู้เรียนเป็นเกณฑ์
4. ในการเรียนการสอน ควรใช้กระบวนการกลุ่ม
5. กิจกรรมในการเรียนการสอน ใช้กระบวนการประชาธิปไตย
6. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
7. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ในการทำงานให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน

9. บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ครูควรมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (รังสรรค์ นกสกุล 2543 :54- 55) ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการ

1.1 เตรียมกรอบแนวคิดของเรื่องที่จะสอน โดยหัวข้อเรื่องในแต่ละตอนได้จากการบูรณาการระหว่างวิชา หรือ ผสมผสานระหว่างวิชาในหลักสูตร

1.2 เตรียมคำถามหลักหรือคำถามสำคัญ เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ

1.3 เตรียมแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ที่ให้ผู้เรียนซักถาม ปรัชญาเพื่อค้นคว้าหาความรู้

2. ด้านการดำเนินการ

2.1 เป็นผู้นำเสนอ (Presenter) เช่น นำเสนอประเด็น ปัญหา เหตุการณ์ในเรื่องที่จะสอนเป็นผู้สังเกต (Observer) โดยสังเกตผู้เรียนขณะที่ตอบคำถาม ถามคำถาม ทำกิจกรรม รวมทั้งพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน

2.2 เป็นผู้กระตุ้นจิตใจ (Motivator) โดยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

2.3 เป็นผู้เสริมแรง (Reintorcer) เพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ

2.4 เป็นผู้ชี้แนะ (Director) คอยชี้แนะ สนับสนุนให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนด

2.5 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizor) เพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านกายภาพ สังคม และจิตใจเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข

2.6 เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process Oriented) มากกว่าเนื้อเรื่อง หรือ เนื้อหาสาระ (Content Oriented)

3. ด้านการประเมิน

3.1 เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Reflector) ชี้แนะ วิพากษ์ วิจรรณ์ ข้อดีข้อด้อย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข พฤติกรรมการเรียน

3.2 เป็นผู้ประเมิน (Evaluator) โดยประเมินผลเป็นระยะ ๆ ประเมินกระบวนการ พฤติกรรมด้านการค้นหาความรู้ และผลงาน ซึ่งอาจเป็นองค์ความรู้หรือผลงาน

จากรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่อตัวครูผู้สอนทั้งหมดสรุปได้ว่ารายละเอียดเกี่ยวกับตัวครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการว่า ตัวครูผู้สอนจะต้อง

1. ยึดหลักสายกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในเนื้อหา

2. ต้องเป็นผู้มีใจกว้างขวางในการที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นแม้จากตัวผู้เรียนเอง

3. ต้องทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี ต่อผู้เรียนมิใช่ทำหน้าที่เป็นผู้บอกหรือถ่ายทอดความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

สรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นกัลยาณมิตรช่วยกระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินผลเป็นระยะๆ อย่างหลากหลาย

10. บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ลำลี รักสุทธิ 2544 : 29) มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและการคิดในทุก ๆ สถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง

2. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ดำเนินการเรียนด้วยตนเองเพื่อให้การเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนานตื่นเต้นมีชีวิตชีวา และทำท่ายอยู่ตลอดเวลา

4. เรียนทั้งในห้องเรียน (Class) และในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทางสังคม

5. กระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

6. ทำงานด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ ทั้งแบบเดี่ยว เป็นคู่ หรือกลุ่ม ด้วยความเต็มใจ

และด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน

7. ตอบคำถามสำคัญหรือคำถามหลัก ที่กำหนดจากประสบการณ์ของตนเอง หรือประสบการณ์ในชีวิตจริง

8. มีความสามารถในการแก้ปัญหาคิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์

9. มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะทางสังคม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่ม ในห้องเรียนและกับครู

10. สามารถสร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า ตัวผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนแปลงสภาพในการเรียนรู้จากเดิม ที่รอการถ่ายทอดจากครูผู้สอนมาเป็นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเป็นการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากการเชื่อมโยงความเป็นจริงต่าง ๆ ในชีวิตของผู้เรียนเอง ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเรียนตามแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างถูกต้องตามธรรมชาติ

11. ส่วนดีและส่วนด้อยของการบูรณาการหลักสูตร

อรรถชัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2543 : 14 – 15) ได้กล่าวถึงส่วนดีและส่วนด้อยของการบูรณาการว่า

ส่วนดี

1. เป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นผู้ที่มีทัศนะกว้างไกลจิตใจไม่คับแคบ
2. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ได้กว้างขวางหลากหลายรูปแบบ
3. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามความสนใจและความเป็นจริง
4. ส่งเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้วย

ส่วนด้อย

1. เป็นวิธีการทำได้ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ชำนาญในวิทยาการต่าง ๆ หลายฝ่ายและต้องเป็นความร่วมมืออย่างจริงจังและจริงจังด้วย
2. เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจะต้องทุ่มเททั้งความรู้ประสบการณ์และความสามารถอย่างเต็มที่ รวมทั้งในบางโอกาสจะต้องร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย จึงอาจจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนได้
3. ความกว้างขวางของการบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกันอาจทำให้ผู้เรียนขาดความลึกซึ้งในการเรียนรู้ได้ครบทั้งสามพิสัยของการเรียนรู้ (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย) เพราะถ้าผู้สอนไม่เอาใจใส่ทุ่มเทให้การบูรณาการการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนอาจมองไม่เห็นถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาหรือวิชาการต่าง ๆ ได้ตามผู้สอนต้องการ
4. สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมักจะกำหนดเวลาที่ตายตัวแน่นอน เช่น เป็นรายการคาบ 50 นาที หรือ 1 ชั่วโมง อาจจะไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามวิธีการนี้

12. คุณค่าและประโยชน์ของการสอนแบบบูรณาการ

ธีรชัย ปุรุณโชติ (2540 : 82) ได้ให้เหตุผลที่สนับสนุนคุณค่า และประโยชน์ของการสอนแบบบูรณาการว่า

1. จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างวิชา กับชีวิตจริง
2. จะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงของความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอน การเรียนรู้ ให้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง และชีวิตนอกห้องเรียนกับสิ่งที่เรียน
4. ช่วยขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 50) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนแบบบูรณาการว่า

1. เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำความรู้ได้นาน (Retention) ซึ่งจะเริ่มด้วยการทบทวนความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participate) ทั้งทางร่างกาย จิตใจสติปัญญาและสังคมเป็นการพัฒนาทุกด้าน

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์ชีวิตของตนและเป็นประสบการณ์ในชีวิตจริงของผู้เรียน

4. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ซ้ำหลายครั้งโดยไม่เบื่อหน่าย

5. ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูงคิดไตร่ตรองคิดอย่างมีวิจารณญาณคิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ตั้งแต่สองคนขึ้นไป จนถึงเพื่อนทั้งชั้นเรียน ตามที่กำหนดในกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์

7. ผู้เรียนจะได้สร้างจินตนาการตาม เรื่องที่กำหนดเป็นการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง วิถีชีวิต ผสมผสานกันไป อันเป็นสภาพจริงของชีวิต

8. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวสู่สิ่งไกลตัว เช่น เรียนเกี่ยวกับตัวเราบ้าน ครอบครัว ชุมชนประเทศไทย ประเทศเพื่อนบ้านและโลก ตามระดับความซับซ้อนของเนื้อหาและสติปัญญาของผู้เรียน

9. ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน เห็นคุณค่าของงานที่ทำ และงานที่นำไปเสนอต่อเพื่อน ต่อชุมชน ทำให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สนอง อินละคร (2544 : 288) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบูรณาการ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมองภาพในองค์รวม

2. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
3. ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
4. เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและหลักศาสนาได้
5. เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต
6. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิมไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต เน้นการสอนภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง รู้จักคิดอย่างชาญฉลาด รักภาษาไทย รักท้องถิ่นและวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงเน้นการการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้แบบบูรณาการในลักษณะองค์รวมที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและนำกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูด การฟังและการดู มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยการสอนทักษะสัมพันธ์จึงมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยซึ่ง สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538 : 95) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์ ดังนี้

1. ความจำเป็นที่ต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์

การสอนภาษาไทยจำเป็นต้องสอนให้มีทักษะสัมพันธ์กันดังนี้

1. การสอนเนื้อหาวิชาภาษาไทยนั้น หากสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น สอนหลักภาษาก็มุ่งแต่หลักภาษา โดยไม่คำนึงถึงเนื้อหาหลักภาษาที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีหรือการใช้ภาษาแล้ว จะทำให้เนื้อหาหลักภาษานั้นแห้งแล้ง ปราศจากคุณค่าและไม่น่าสนใจแต่ประการใด
2. ในปัจจุบันแนวโน้มในการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอนเนื้อหาวิชา

ทักษะใด ๆ ก็ตาม มุ่งที่จะจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอน สนุกสนานน่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตของนักเรียน การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ช่วยให้จัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้มากมายหลายประเภท

3. การเรียนการสอนตามแนวใหม่ ไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ตามมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญและ การเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และยังได้ กระทำกิจกรรมมากขึ้นเท่าใดก็จะเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ ถ้าได้จัดวางแผนการสอนให้ดีแล้ว นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอันมาก

4. การสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก โอกาสที่จะประสบ ผลสำเร็จจึงมีมาก ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้นและเกิดความสบายใจ มอง เห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

5. หลักสูตรในปัจจุบันทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เน้นเรื่องของ บูรณาการในวิชาภาษาไทย แม้จะไม่ได้ออกมาในรูปของบูรณาการก็เน้นในเรื่องของทักษะสัมพันธ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

6. แบบเรียนภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ ซึ่งเน้นที่จะ สอนวรรณคดี หลักภาษา และการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการ เรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์

2. ขั้นตอนและวิธีสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพดีนั้น นอกจากจัดให้มีความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา แล้ว อาจจัดให้มีความสัมพันธ์ทักษะต่าง ๆ ได้ทุกขั้นตอนของการสอน ทั้งในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นจัดกิจกรรมประกอบ ขั้นสรุป ขั้นประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ซึ่ง สุจริต เพ็ชรขอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538 : 98 – 103) เสนอขั้นตอนและวิธีการสอน ภาษาไทย ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน อาจจะใช้การฟัง การอภิปราย การซักถาม การอ่านออกเสียง ข้อความจากแผนภูมิ การอ่านในใจจากข้อความจากแผ่นปลิวที่ครูแจกให้ หรือการเขียนสรุปเนื้อหา เขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2. ขั้นสอน นักเรียนจะได้ฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะในขณะเดียวกันตัวอย่างเช่นในการ สอนทักษะการพูด หลังจากนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้วิธีระดม ความคิด ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มย่อย ในเรื่องต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 อภิปรายเรื่องการพูดที่ดี
- กลุ่มที่ 2 อภิปรายเรื่องการเตรียมตัวพูด
- กลุ่มที่ 3 อภิปรายเรื่อง การใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด

ขณะที่มีการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ฟังผู้อื่นพูด ตนเองคิดและพูดแสดงความคิดเห็น ผู้ที่เป็นเลขานุการกลุ่มจะจดบันทึกรายงานการประชุม จากนั้นประธานจะเป็นผู้ออกไปรายงานการประชุมให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง ในขณะที่ฟังรายงานการประชุมของทุกกลุ่ม ผู้ฟังจะเขียนวิจารณ์การรายงานของเพื่อน หลังจากนั้นจะเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นการให้โอกาสนักเรียนทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการพูดทุก ๆ ด้าน แล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของชั้น

3. ชั้นจัดกิจกรรมประกอบ ในการจัดกิจกรรมบทเรียนนี้ จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นการเน้นให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นด้วย ครูอาจจัดกิจกรรมต่อไปนี้เป็น เช่น การจัดอภิปราย การจัดโต้วาที การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง การวาดภาพวาดการ์ตูน การเขียนวิจารณ์ลักษณะนิสัยตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่องการอ่านออกเสียงและการอ่านทำนองเสนาะการทนายปัญหาและเกมการเล่นต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การตกแต่งป้ายนิเทศกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูเห็นสมควร เป็นต้น

4. ชั้นสรุป ชั้นสรุปนั้นเป็นขั้นตอนการสอนที่สำคัญ เพราะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเกิดความมั่นใจได้ว่า มีความรู้ มีทักษะตามเรื่องที่ได้เรียนไปแล้วอย่างแท้จริง โดยปกติแล้ว ครูมักเป็นผู้ทำกิจกรรมชั้นนี้แต่เพียงผู้เดียวที่ถูกแล้วนักเรียนควรได้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสรุปบทเรียน การสรุปบทเรียนนั้นอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้ เช่น สรุปด้วยวาจา หรือเขียนสรุปทำสังเขปข้อ ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบกันในระหว่างนักเรียนในชั้น เขียนแผนภูมิ หรือแผนที่สรุปเนื้อหาที่ได้เรียน อ่านรายงานสรุปเนื้อเรื่องหน้าชั้น เป็นต้น

5. ชั้นวัดผล การสอนในชั้นนี้โดยทั่วไปแล้ว มักเข้าใจว่าเป็นการสอบ หรือเป็นการทำแบบฝึกหัดเท่านั้น แต่กิจกรรมการวัดผลการสอนภาษาไทย อาจทำได้หลายวิธี เช่น การวิจารณ์ผลงานตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ หรือกิจกรรมตามที่ครูกำหนด

6. ชั้นกิจกรรมเสริมบทเรียนกิจกรรมชั้นนี้ จัดขึ้นเพื่อเสริมทักษะทางภาษา ให้นักเรียนมีความแคล่วคล่องชำนาญมากขึ้น ในกรณีที่นักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก นักเรียนไม่อาจฝึกฝนทางภาษาได้ทั่วถึงกัน กิจกรรมเสริมทักษะ จะเป็นเครื่องช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในกรณีที่นักเรียนบางคน มีความบกพร่องทางภาษา เช่น พูดไม่ชัด

อ่านไม่คล่อง เขียนไม่เป็น ก็อาจใช้กิจกรรมเสริม เป็นเครื่องเพิ่มพูนทักษะได้ สำหรับนักเรียนที่มีทักษะดี มีความสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย ก็จะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือฝึกทักษะให้ดียิ่งขึ้น โดยกิจกรรมเสริมบทเรียนจะเป็นเครื่องช่วยได้ดีที่สุด

นอกจากนี้ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 11 – 13) เสนอแนะวิธีสอนภาษาไทยไว้ 5 วิธี ดังนี้

1. สอนโดยฝึกทักษะทั้งสี่

ทักษะทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเราทำกันอยู่เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ในการสอนภาษาไม่ว่าภาษาใด การฝึกทักษะทั้ง 4 เป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าเราสังเกตวิธีเรียนภาษาของเด็ก เราจะเห็นว่าเด็กหัดฟังก่อน ต่อไปก็หัดพูด แล้วก็หัดอ่านและหัดเขียนตามลำดับ ในการเรียนภาษาไทยเด็กควรได้รับการฝึกฝนในเรื่องทักษะทั้ง 4 จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วในการฝึกอาจฝึกทีละทักษะหรือฝึกสลับกันไปก็ได้ เช่น ในสาระวรรณคดี แม้ครูกำหนดไว้ว่าจะฝึกทักษะการอ่าน ก็อาจฝึกการฟังและการพูดไว้ด้วยได้ กล่าวคือ ตอนเริ่มต้นบทเรียน ครูให้นักเรียนฟังทำนองเสนาะ หรือฟังครูพูดนำเกี่ยวกับบทเรียน ต่อไปก็ให้นักเรียนพูด อาจเป็นการเล่าเรื่องหรือตอบปัญหาในเรื่องที่เรียนต่อมาอาจฝึกทักษะการเขียนเป็นทักษะแถมๆ ทำเช่น เขียนศัพท์ยาก เขียนอธิบายข้อความ เป็นต้น

2. การสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

การสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพดีนั้น นอกจากจะมีการสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และทักษะต่าง ๆ ในวิชาเดียวกันเองแล้ว ควรที่จะได้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ อีกด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมายแก่นักเรียนยิ่งขึ้น ครูอาจสอนวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 สอนให้สัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษาในเนื้อหาวิชาวรรณคดีไทยนั้น มีหลายเรื่องที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับเรื่องในประวัติศาสตร์ เช่น เรื่องพระยาไชยบูรณ์ ผู้ชนะสิบทิศ พระยาพิชัยดาบหัก ตะเลงพ่าย เป็นต้น ในการสอนก็ย่อมมีการทำความเข้าใจถึงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ ซึ่งครูอาจเป็นผู้เล่าให้ฟังหรือให้นักเรียนไปค้นคว้ามาเสนอในชั้นก็ได้ ในทำนองเดียวกันก็มีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาภูมิศาสตร์ เช่น นิราศภูเขาทอง นิราศพระบาท ขุนช้างขุนแผน เวณิสวานิช นักเรียนจะเข้าใจเรื่องราวได้ดีก็ต่อเมื่อได้ศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ ดูแผนที่ เพื่อทราบตำแหน่งของสถานที่ต่างๆ ในด้านศีลธรรมจรรยาที่เช่นเดียวกันบางครั้งในแบบเรียนภาษาไทยก็มีเรื่องราวเกี่ยวกับศีลธรรมโดยเฉพาะ เช่น ธรรมจริยา ความซื่อสัตย์ ความเพียร เป็นต้น บางครั้งแทรกศีลธรรม คำสอนต่าง ๆ ในวรรณคดี ครูต้องพยายามปลูกฝังคุณธรรมเหล่านี้ให้กับนักเรียน

ในการสอนวิชาสังคมศึกษาทั้งครูและนักเรียนจะต้องใช้ภาษาไทยเป็นสื่อ ในการเรียนการสอน เช่น การพูดอภิปรายปัญหาต่าง ๆ การพูดแสดงความคิดเห็น การรายงานหน้าชั้น เป็นต้น การทำกิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องใช้ทักษะทางภาษาเป็นอย่างมาก ถ้าครูภาษาไทยวางแผนร่วมกับครูสังคมแล้ว การเรียนย่อมประสบผลดียิ่งขึ้น

2.2 สอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปศึกษาการสอนภาษาไทยให้เกิดความสนุกสนานและมีประสิทธิภาพดี ศิลปศึกษามักจะเข้ามามีบทบาทอยู่เสมอ เช่น การวาดภาพจากจินตนาการ การเขียนเรียงความหลังจากได้ฟังเพลง การฟ้อนรำ การขับร้อง การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมุติ การปั้น การแกะสลัก เป็นต้น ในทำนองเดียวกันการสอนศิลปศึกษาในการสอนวาดภาพ การ์ตูน และใช้คำบรรยายประกอบ นักเรียนจะต้องใช้ภาษาไทยด้วย

2.3 สอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิทยาศาสตร์ ในการเรียนการสอน บทเรียนบางเรื่อง เช่น ตาลโตนด สัตวภิธาน หรือคุณค่าพฤษชาติ ถ้าครูสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิทยาศาสตร์ เช่น สังเกตความเป็นอยู่ของสัตว์ เพื่อทำรายงานกลุ่ม จำแนกประเภทของสัตว์ สังเกตการเจริญเติบโตของต้นไม้โดยบันทึกแล้วนำมารายงานในชั้นอภิปรายประโยชน์ของป่าไม้ เขียนเรียงความสั้น ๆ เป็นต้น ครูวิทยาศาสตร์ก็สามารถใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ได้ เช่น การจัดกิจกรรมประกอบ การเขียนจดหมายติดต่อขอเอกสาร ขอตัวอย่างสื่อชนิดต่าง ๆ หรือการทดลอง ก็ต้องใช้ทักษะทางภาษาเขียนรายงานการทดลองส่งครูด้วย

2.4 สอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาภาษาอังกฤษหนังสือวรรณคดีบางเล่ม เช่น จดหมายจางวางหุ้ม นีราศลอนดอน พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ในเนื้อเรื่องกล่าวถึงสถานที่ในต่างประเทศ วัฒนธรรมประเพณีของชาวตะวันตก นอกจากนี้ยังมีศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนด้วยภาษาไทย ครูภาษาไทยต้องนำศัพท์เหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับคำที่สะกดเป็นภาษาไทย พร้อมทั้งศึกษาความหมาย นำคำประพันธ์ภาษาอังกฤษง่าย ๆ มาแปลเป็นภาษาไทย หรืออาจให้นักเรียนรวบรวมคำภาษาอังกฤษที่ใช้ในภาษาไทยแล้วลองคิดคำไทยที่ใช้แทนคำเหล่านั้น

3. สอนโดยมีกิจกรรม

กิจกรรมในที่นี้หมายถึงการกระทำต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เข้าหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำ (Learning by doing) ในสาระวรรณคดี อาจจัดกิจกรรมได้หลายอย่าง เช่น แบ่งหมู่ทำงานเกี่ยวกับบทเรียนเพื่อทบทวน การย่อเรื่อง หาความหมายของศัพท์ วาดภาพประกอบบทเรียน ฯลฯ ในสาระการใช้ภาษา ก็อาจจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น เล่าเรื่องหน้าชั้น ให้สัมภาษณ์บุคคลที่น่าสนใจ อภิปรายปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน ประกวดเรียงความ ใ้ว่าที่

พาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวมานี้จะช่วยให้การเรียนภาษาไทย สนุกสนาน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะเขาได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ในทางที่เขาถนัดและเขาจะเห็นคุณค่าของภาษาไทย

4. สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอน

การใช้อุปกรณ์การสอนช่วยให้บทเรียนภาษาไทย น่าสนใจยิ่งขึ้น และจะทำให้ นักเรียนสนใจเรียนโดยไม่เบื่อหน่าย อุปกรณ์บางอย่างไม่ต้องสิ้นเปลืองอะไรมากนัก เพียงแต่ครู มอบหมายงานให้นักเรียนช่วยกันหามาหรือช่วยกันทำขึ้นโดยลงทุนน้อย ก็เกิดประโยชน์แก่การเรียนภาษาไทยเป็นอันมาก เช่น ภาพจากหนังสือพิมพ์ อาจเป็นภาพบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ ตัดเก็บไว้ในแฟ้ม ตัวอย่างข้อความ ครูอาจให้นักเรียนเขียนเรียงความสั้น ๆ หรืออภิปรายเกี่ยวกับ ภาพหรือข้อความ นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์อื่น ๆ อีกเช่น ป้ายประกาศ แผนภูมิ บัตรคำ สมุดภาพ ภาพพลิก สมุดรวบรวมคำประเภทต่าง ๆ สำนวนภาษา อุปกรณ์ที่จะขาดเสียมิได้คือ พจนานุกรม และหนังสือในห้องสมุด ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้การเรียนภาษาไทยมีคุณค่ามากขึ้น

5. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ในการสอนภาษาไทย สิ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุดคือ การใช้ภาษาไทยให้เกิด ประโยชน์แก่ชีวิตของนักเรียนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม เมื่อสอนหลักภาษาเราก็มิได้มุ่งสอน แต่กฎเกณฑ์เท่านั้น แต่ประสงค์จะให้นักเรียนใช้ความรู้อย่างถูกต้อง เมื่อสอนการใช้ภาษา เนื้อหา ที่จะให้นักเรียนนำมาฝึก การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการ สอนให้นักเรียนเกิดทักษะทางภาษานั้น ควรให้นักเรียนอยู่ในสภาพหรือสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษา จริงๆ จะทำให้พัฒนาการทางภาษาของนักเรียนเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วเช่น เทนิสวิทยากรมาบรรยาย ควรให้นักเรียนรู้จักกล่าวต้อนรับ แนะนำให้ที่ประชุมรู้จักและขอบคุณเมื่อวิทยากรกล่าวจบควรฝึก ให้นักเรียนรู้จักการประชุมรู้จักหน้าที่ของประธาน เลขานุการ และสมาชิกของที่ประชุมควรส่งเสริม ให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นของตน นอกเหนือจากการเรียนจากตำราและคำสอน ของครู การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางดังกล่าวมานี้จะเป็นการเพิ่มพูนทักษะ ทัศนคติ และความรู้แล้วยังส่งเสริมบุคลิกภาพของนักเรียนให้เจริญงอกงามไปในทางที่ดีอีกด้วย นับว่าเป็น ประโยชน์แก่ชีวิตของนักเรียนอย่างยิ่ง

วิธีสอนที่ใช้โดยทั่ว ๆ ไปสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ได้หลายวิธี ดังที่ ทิศนา แชมมณี (2545 ค : 11 – 35) ได้เสนอวิธีสอนหลายวิธี และแต่ละวิธีจะมีจุดเด่น จุดด้อยแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ผู้สอนจะเลือกวิธีสอนแบบใดเพื่อให้เหมาะสม

กับนักเรียนของตน วิธีสอนที่สามารถนำไปใช้สอนภาษาไทยได้ ได้แก่ วิธีสอนสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่ม วิธีสอนแบบอุปนัย วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอนแบบร่วมมือ เป็นต้น

1. การสอนแบบบรรยาย

วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอก เล่า อธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนซักถาม ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน คือ

1. มีเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
2. มีการบรรยายโดยการพูด เล่า บอก อธิบาย
3. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการบรรยาย

การบรรยาย

เมื่อเริ่มการบรรยาย ผู้บรรยายควรเฝ้าความสนใจของผู้เรียนให้คงอยู่ตลอดการ

บรรยายด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น

1. การใช้ปัญหาเป็นสิ่งเร้า เช่น ใช้ข่าว เหตุการณ์สำคัญ กรณีตัวอย่าง
2. การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในเรื่องนั้น ๆ
3. การใช้สื่อประกอบ เช่น แผ่นใส ภาพ สไลด์ เทปเสียง
4. ใช้การซักถามประกอบการบรรยาย
5. ใช้กิจกรรมประกอบการบรรยาย เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การสาธิตการแสดง

บทบาทสมมติ การเล่นเกม การทดลองปฏิบัติ เป็นต้น

6. การยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย
7. การใช้อารมณ์ขัน
8. การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม และแสดงความคิดเห็น

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้การบรรยาย

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลาน้อย เมื่อเทียบกับวิธีสอนแบบอื่น
2. เป็นวิธีสอนที่ใช้กับผู้เรียนเป็นจำนวนมากได้
3. เป็นวิธีสอนที่สะดวกไม่ยุ่งยาก
4. เป็นวิธีสอนที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทน้อย ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการบรรยาย
2. เป็นวิธีสอนที่อาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจผู้เรียน ผู้เรียนอาจขาดความสนใจ ไม่เข้าใจและไม่สามารถซักถามได้ถ้าผู้บรรยายไม่เปิดโอกาสให้ถาม

3. เป็นวิธีสอนที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 – 8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4 – 8 คน

2. มีประเด็นในการอภิปราย

3. มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ในกลุ่ม

สมาชิก

4. มีการสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

5. มีการนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน

ขั้นตอนสำคัญของการสอนอภิปราย

1. ผู้สอนจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4 – 8 คน

2. ผู้สอน / ผู้เรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย

3. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประเด็นอภิปราย

4. ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

5. ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนกลุ่มใหญ่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง

2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลาย

ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น

3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การแสดงความคิดเห็น การโต้แย้ง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยสถานที่หรือบริเวณที่กว้างพอจะจัดกลุ่มให้อภิปรายกัน

ได้ โดยเสี่ยงไม่รบกวนกัน

3. หากผู้เรียนไม่รู้หรือไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดีการอภิปรายอาจไม่ได้ผลดี

4. หากสมาชิกกลุ่มและผู้สอนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดี อาจเกิดปัญหาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้

3. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย

วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการนำตัวอย่าง/ข้อมูล/ความคิด/เหตุการณ์ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียนศึกษา วิเคราะห์ นำแนวคิดไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป

องค์ประกอบสำคัญของการสอน

1. มีตัวอย่าง ข้อมูล สถานการณ์ ความคิด ที่เป็นลักษณะย่อย ๆ ของสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. มีการวิเคราะห์ตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อหาหลักการที่ร่วมกัน

3. มีการสรุปหลักการและข้อสรุปที่มีลักษณะเป็นหลักการ แนวคิด ซึ่งสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นต่อไป

ขั้นตอนสำคัญของการสอน

1. ผู้สอนและผู้เรียน ยกตัวอย่างข้อมูล สถานการณ์ ความคิด ที่มีลักษณะสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ออกมา

2. ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หาหลักการที่แฝงอยู่ในตัวอย่างนั้น

3. ผู้เรียนสรุปหลักการ แนวคิด ที่ได้จากตัวอย่างนั้น

ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เข้าใจและจำได้

2. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้ทั้งเนื้อหาและกระบวนการ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในวิชาอื่นได้

ข้อเสีย

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก
2. เป็นวิธีสอนที่อาศัยตัวอย่างที่ดีหากผู้สอนขาดความเข้าใจในการจัดเตรียมตัวอย่างการสอนจะไม่ประสบผลสำเร็จ
3. ผู้เรียนจะคิดหาคำตอบด้วยตนเอง หากผู้เรียนขาดทักษะพื้นฐานในการคิด และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อาจไม่เกิดผลสมบูรณ์ตามต้องการ
4. การสอนโดยวิธีนรินัย

การสอนโดยการใช้นรินัย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุป ในเรื่องที่เรียนแล้วให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปว่าสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยนรินัยเป็นวิธีที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการ และนำหลักการไปใช้ได้

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีทฤษฎี/หลักการ/ข้อสรุป
2. มีตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลาย ที่สามารถนำทฤษฎี หลักการ ไปใช้ได้
3. มีการฝึกนำทฤษฎี/หลักการ / ข้อสรุป ในสถานการณ์ที่หลากหลาย
4. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนสำคัญของการสอน

1. ผู้สอนถ่ายทอดความรู้/ทฤษฎี/หลักการ/ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
2. ผู้สอนให้ตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลาย ที่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้
5. การสอนแบบร่วมมือ
การสอนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนร่วมมือกันมากกว่า

การแข่งขัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้ – ชนะ ต่างจากการร่วมมือกันซึ่งก่อให้เกิดผลดีทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญาซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2545 ก : 67) ได้เสนอหลักการเรียนแบบร่วมมือมี 5 ประการดังนี้

1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (Positive Interdependence) โดยถือว่าทุกคนเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
2. การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (Face to Face Interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนรู้ต่าง ๆ
3. การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องอาศัยทักษะทางสังคม (Social Skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
4. การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ที่ใช้ในการทำงาน
5. การเรียนรู้ร่วมกันต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (Individual Accountability)

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ แต่ขอเสนอรูปแบบที่น่าสนใจ ได้แก่

5.1 รูปแบบ ที.เอ.ไอ. (TAI) คำว่า "TAI" มาจาก Team – Assisted Individualization ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ
2. สมาชิกในกลุ่มได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน
3. สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำแบบฝึกหัด
4. สมาชิกนำคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้รับคะแนนสูงสุดกลุ่มนั้นได้รับรางวัล

5.2 รูปแบบแอล.ที (L.T.) คำว่า L.T. มาจาก Learning Together มีกระบวนการดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ
2. สมาชิกในกลุ่มศึกษาเนื้อหาพร้อมกัน โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคนให้มีหน้าที่ช่วยกลุ่ม เช่น คนที่ 1 – อ่านคำสั่ง, คนที่ 2 – หาคำตอบ, คนที่ 3 – หาคำตอบ, คนที่ 4 - ตรวจสอบคำตอบ
3. กลุ่มสรุปคำตอบร่วมกันและส่งคำตอบเป็นผลงานกลุ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบบูรณาการ

1. งานวิจัยในประเทศ

อรวรรณ นิยะโต (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากน้ำวิทยาคมเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการและแผนการสอนตามคู่มือครูวิชาสังคมศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิชญ์ เดชใจ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยางชุมวิทยา อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้การเทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืนและแผนการสอนตามคู่มือครู วิชา ส 053 ประชากรกับสิ่งแวดล้อม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบวัดเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

พลศักดิ์ ฉายศรีศิริ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาศิลปศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคการพยากรณ์ การสอนแบบบูรณาการ และการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนยายหอม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนวิชาศิลปศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ภาคปฏิบัติ และแบบวัดเจตคติ ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจำนวน 3 ห้องเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปศึกษา

ไม่แตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนวิชาศิลปะศึกษาไม่แตกต่างกัน และมีผลการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา แสงคำ (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบ บูรณาการ (ลารติชาเบล) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนบ้านคู่งษ์ ตำบลคู่งษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการหน่วย “การเมือง การปกครอง” แผนการสอนตามคู่มือครูหน่วย “การเมือง การปกครอง” และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รังสรรค์ นกสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนและลักษณะนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในวิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ระหว่างการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการ และแผนการสอนตามคู่มือครู วิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดเจตคติต่อการเรียน วิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน แบบทดสอบวัดคุณลักษณะนิสัยในการทำงาน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้ รับการสอนแบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อการเรียนลักษณะนิสัยในการทำงาน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05

อนันต์ โพธิกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ การสอนแบบบูรณาการเชิงวิธีการกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ เขตบางรัก กรุงเทพฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการเชิงวิธีการและแผนการสอนตามคู่มือครูวิชาคณิตศาสตร์ แบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของคะแนนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการเชิงวิธีการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีระดับความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จินดา ศรีกุลบุตร (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ระหว่างการสอนแบบบูรณาการกับการสอนแบบปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนแบบบูรณาการ วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่สอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เฟลป์ (Phelps 1979 : 179 – A, อ้างถึงใน รัตนา นภรัตน์ 2531 : 32) ได้ศึกษาผลของการบูรณาการกิจกรรมการเชื่อมโยงประโยคและวิธีส่งเสริมการอ่าน ในการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับ 8 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านและเขียนของนักเรียนระดับ 8 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เทอร์เรล (Terell 1979 : 74 – A, อ้างถึงใน รัตนา นภรัตน์ 2531 : 32) ได้ศึกษาการบูรณาการทักษะทางภาษาอังกฤษในหลักสูตรธุรกิจศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลระดับต่อจากมัธยมศึกษา ผลปรากฏว่า

1. หลังจากการใช้วิธีการบูรณาการแล้วไม่มีผลใดๆ
2. จากองค์ประกอบที่เลือกมา จาก 33 องค์ประกอบ ดูเหมือนว่าจะมีผลกับวิธีการบูรณาการในบางสถานการณ์เท่านั้น
3. ในรายวิชาธุรกิจศึกษามักจะใช้วิธีการบูรณาการที่ไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอนวิธีเดียว
4. วิธีการบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษ เกิดขึ้นบ่อยมากสำหรับครูในวิทยาลัยชุมชน และมากกว่าครูที่อยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

5. การบูรณาการทักษะทางภาษาอังกฤษจะไม่ใช้วิธีสอนใดวิธีสอนหนึ่งเท่านั้น
6. ทักษะทางภาษาอังกฤษแต่ละทักษะจะทำให้เกิดบูรณาการในหลักสูตรธุรกิจศึกษาหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งรายวิชา แต่ไม่ทำให้เกิดการบูรณาการในรายวิชาธุรกิจทุกรายวิชา
7. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบผลและรวมทั้งมีผล ต่อการที่จะทำให้ครูได้มีการเปลี่ยนแปลง

แคมป์เบล (Campbell 1996 :163, อ้างถึงใน จินดา ศรีกุลบุตร 2544 : 53) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการฝึกการเขียน การแสดงความคิดเห็น การออกเสียง การศึกษานี้จะเน้นการฝึกที่เป็นกระบวนการกลุ่มและกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งจะเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ ซึ่งเดิมจะเป็นความรู้เฉพาะบุคคลมาเป็นการเรียนโดยยึดสังคม ผลปรากฏว่า

1. เด็กสามารถเรียนภาษาได้จากการพบปะ และการยอมรับจากสังคม
2. ช่วยให้เกิดขีดความเจียบออกไป ทำให้กล้าพูด โดยเด็กจะได้ศึกษาจากงานเขียนและนำมาพูดอภิปรายได้

3. ให้เด็กและผู้สอนได้แนวทางร่วมกันในการสร้างวิธีเรียนรู้ร่วมกัน

4. เป็นการสร้างความท้าทายในการเป็นผู้นำ

ฟราซี (Frazee 1995 : 150, อ้างถึงใน จินดา ศรีกุลบุตร 2544 : 54) ได้รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรบูรณาการและการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาใช้ ปรากฏผลดังนี้

1. จากการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 โรงเรียน ที่สนับสนุนการนำหลักสูตรบูรณาการมาใช้ในคริสต์ทศวรรษที่ 1930-1940 พบว่านักเรียนในโรงเรียนเหล่านี้มีความตั้งใจสูงสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่ลึกซึ้งกว่าเพื่อนจากโรงเรียนอื่นๆ
2. นักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนเหล่านี้ สามารถเข้าเรียนในวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ค่าระดับคะแนนที่สูงมีความสามารถในการคิดและใช้เหตุผลได้ดีกว่านักเรียนที่มาจากโรงเรียนอื่นๆ
3. ระดับความตั้งใจและความพึงพอใจของครู และนักเรียนที่นำหลักสูตรบูรณาการมาใช้อยู่ในเกณฑ์สูง
4. หลักสูตรบูรณาการทำให้บรรยากาศในห้องเรียนคลายเครียด ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน และมีความพึงพอใจในการเรียน
5. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนควรให้เป็นแบบบูรณาการ โดยเฉพาะถ้านักเรียนส่วนใหญ่มาเรียน ภายใต้ความกดดันจากครอบครัวที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีวิธีดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง
2. ขั้นสร้างเครื่องมือ
3. ขั้นดำเนินการทดลอง
4. ขั้นวิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง

ขั้นเตรียมการทดลอง

การเตรียมการทดลองมีวิธีดำเนินการเตรียมการทดลอง ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1.1 ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบบูรณาการ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพ

1.4 ศึกษารูปแบบและวิธีสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีทั้งหมด 8 ห้องเรียน จำนวน 397 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 ห้อง โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง ห้องละ 30 คน รวม 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง มีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ทั้ง 8 ห้อง มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละห้องเรียน พบว่าได้ค่าใกล้เคียงกัน

2. จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก จากนักเรียนทั้ง 8 ห้อง ให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง คือห้อง 2/2 และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง คือห้อง 2/4

3. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) ซึ่ง ผู้วิจัยใช้รูปแบบการทดลอง “แบบกลุ่มควบคุมมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest – Posttest Control Group Design) (นิคม ตั้งคะพิภพ 2543 : 324)

กลุ่ม	ทดสอบ ก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบ หลังเรียน
RE1	O1	X1	O2
RE2	O1	X2	O2

สัญลักษณ์

R แทน กลุ่มตัวอย่าง

E1 แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

E2 แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)

X1 แทน การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

X2 แทน การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

O1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

O2 แทน การทดสอบหลังเรียน

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ เป็นเวลา 10 ชั่วโมง

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

กำหนดเนื้อหาจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสอดแทรกเนื้อหาจากเรื่องประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา การปกครอง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขั้นสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 4 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก วิชา ท 32101 ภาษาไทยเรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะเข้าด้วยกัน ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และบูรณาการแบบสอดแทรกเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาการปกครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระ มาตรฐาน มาตรฐานช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนรู้และแนวทางการแก้ไขและพัฒนา

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในมาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมของช่วงชั้นที่ 3 มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระ มาตรฐาน มาตรฐานช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนรู้ แนวทางแก้ไขและพัฒนา

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการของกลุ่มทดลอง จำนวน 20 ข้อ โดยแยกเป็นความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ และความคิดเห็นต่อการสอนของครู จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการของหลักสูตรเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐานช่วงชั้นคุณภาพของผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์”

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ จากผู้เชี่ยวชาญ เอกสาร และงานวิจัย โดยสรุปเป็นแนวคิดเพื่อสร้างแผนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.3 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาและกำหนดเนื้อหา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นแกนในการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา การปกครอง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก

1.4 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งวิชา ท 32101 ภาษาไทย และวิชา ส 32101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ วิชา ท 32101 ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย

1.5.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้

1.5.2 สาระ

1.5.3 มาตรฐานกลุ่มสาระภาษาไทย

1.5.4 มาตรฐานช่วงชั้น

1.5.5 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.5.6 กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

2. ขั้นปฏิบัติ

3. ขั้นสรุป

4. ขั้นประเมินผล

- 1.5.7 สื่อการเรียนรู้
- 1.5.8 การวัดและประเมินผล
- 1.5.9 สรุปผลการเรียนรู้
- 1.5.10 แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
หน่วยการเรียนรู้ ชุนข้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1	1. อ่านวรรณคดี เรื่อง ชุนข้างขุนแผนอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็ว โดยสามารถอ่านจับใจความสำคัญ ตอบคำถาม และนำเสนอข้อความจากเรื่องที่อ่านได้	1. หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ประวัติผู้แต่ง ที่มา 2. จุดมุ่งหมายเนื้อเรื่องย่อ 3. การเขียนสรุปใจความสำคัญ	1. ประเมินการเขียนสรุปใจความสำคัญจากการอ่านประวัติผู้แต่งที่มา จุดมุ่งหมายและเนื้อเรื่องย่อ ชุนข้างขุนแผน
2	1. อ่านออกเสียงและอ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะ ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์	1. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา 2. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา 3. เนื้อเรื่องชุนข้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพและกลอนเสภา
3	1. อ่านเรื่องชุนข้างขุนแผนและสามารถใช้บริบทสร้างความเข้าใจในการอ่านโดยสรุปความแปลความตีความจากเรื่องที่อ่าน 2. เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาได้	1. ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรมไทย 2. วรรณคดีเรื่องชุนข้างขุนแผน 3. การจับใจความสำคัญ 4. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจากชุนข้างขุนแผน	1. ประเมินการเขียนสรุปความ ดังนี้ - สรุปใจความสำคัญ - อธิบายความหมายของคำศัพท์ - บอกวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเรื่องชุนข้างขุนแผน

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
4	<p>1. เข้าใจและวิเคราะห์ ความสำคัญของ วัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา ได้</p> <p>2. อ่านเรื่องขุนช้าง ขุนแผนและใช้บริบทสร้าง ความเข้าใจโดยการสรุป ความ ตีความ แปลความ จากเรื่องที่อ่านได้</p>	<p>1. วัฒนธรรมไทยใน สมัยอยุธยา</p> <p>2. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงาน กับนางพิม</p> <p>3. วัฒนธรรมไทยจาก เรื่องขุนช้างขุนแผน</p>	<p>1. ทำแบบ ทดสอบความรู้ เรื่องวัฒนธรรม ไทยสมัยอยุธยา 10 ข้อ</p>
5	<p>1. เข้าใจและวิเคราะห์ ความสำคัญของ วัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา ได้</p> <p>2. พุดนำเสนอความรู้ ที่ได้จากการอ่านเรื่องราว อย่างมีเหตุผลด้วยภาษาที่ ถูกต้อง ชัดเจน</p>	<p>1. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงาน กับนางพิมในปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินชีวิตของตัว ละคร - ประเพณีการสู่ขอ - ประเพณีการแต่งงาน - ลักษณะเรือนไทย - การแต่งกายของชาย- หญิงในเรื่อง - ค่านิยม อุดมคติและ ความเชื่อ - การเดินทาง <p>2. หลักเกณฑ์การพุด รายงาน</p>	<p>1. ประเมินการ พุดนำเสนอความรู้ จากการค้นคว้า และการสรุปเรื่อง ขุนช้างขุนแผน</p>

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
6	1. อ่านวรรณคดีที่กำหนด แล้วใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้	1. หลักการพิจารณาคุณค่าและสุนทรียภาพของบทร้อยกรอง 2. ศึกษาตัวอย่างการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เรื่องนิราศภูเขาทอง	1. ประเมินแผนที่ความคิดของหลักการพิจารณาคุณค่า
7	อ่านวรรณคดีที่กำหนด และใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้ ด้วยการอภิปรายและเขียนแสดงความคิดเห็น	1. พินิจวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินผลงานการพินิจวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
8	1. สรุปพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาได้อย่างต่อเนื่องโดยอาศัยความรู้จากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง	1. ประวัติศาสตร์และการปกครองของไทยสมัยอยุธยา	1. ประเมินความรู้จากการทำแบบทดสอบ 10 ข้อ
9	1. อ่านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนแล้วสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ด้านต่างๆ เป็นผลให้เกิด	1. วิเคราะห์การปกครองของไทยสมัยอยุธยาและการดำเนินชีวิตของคนในสมัยอยุธยาโดยเปรียบเทียบปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร	1. ประเมินการเขียนแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบเหตุการณ์ในสมัยอยุธยาปัจจุบัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
10	<p>ลักษณะเฉพาะของสมัยอยุธยา</p> <p>1. อ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนแล้วสามารถยกตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์กฎหมายสมัยอยุธยาได้</p>	<p>2. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนปลายแก้วแต่งงานกับนางพิม</p> <p>1. ความหมายและประเภทของกฎหมายไทย</p> <p>2. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนปลายแก้วแต่งงานกับนางพิม</p>	<p>1. ประเมินความรู้เรื่องกฎหมายไทยจากการทำแบบทดสอบ 5 ข้อ</p>

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนศึกษาศาสตร์

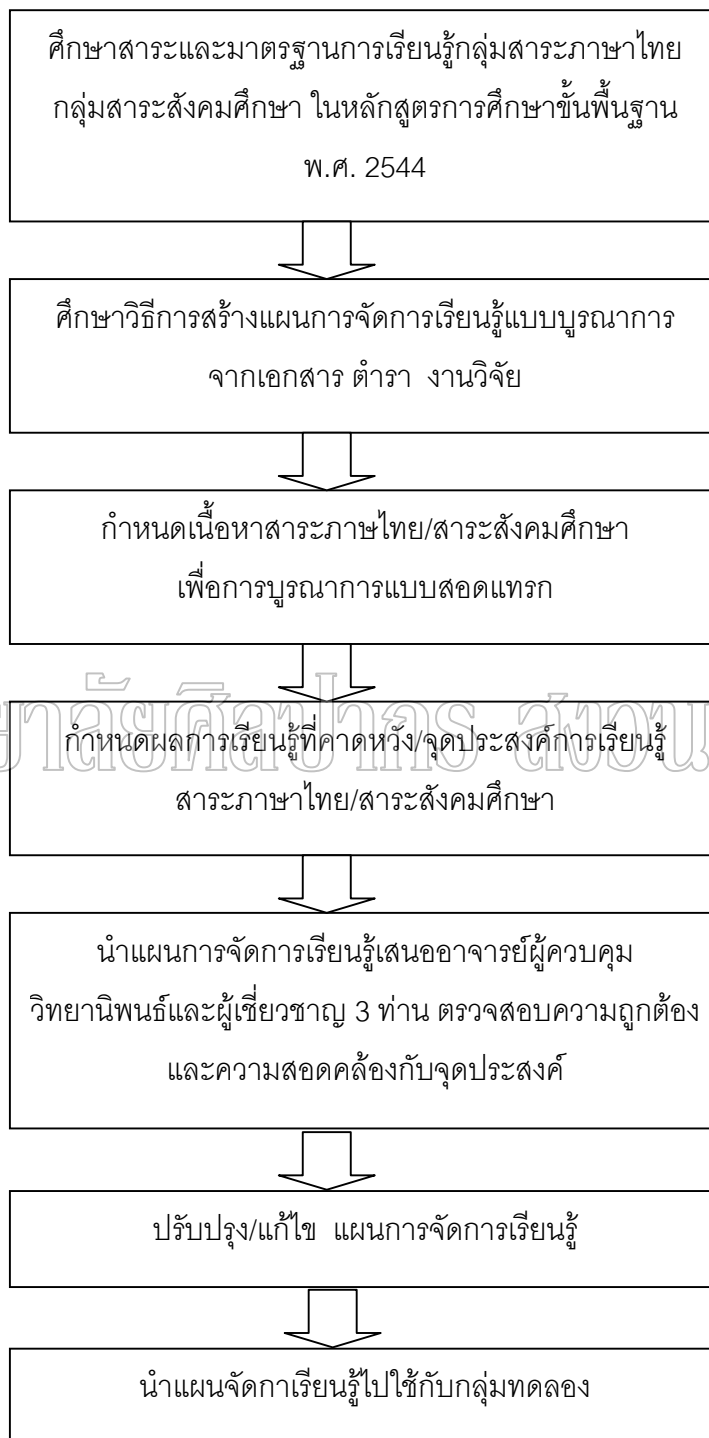
1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 1 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์

1.8 นำข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 – 1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.93

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ

2. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ วิชา ท 32101 ภาษาไทย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการของหลักสูตร เป้าหมายของการจัดการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย มาตรฐานช่วงชั้น คุณภาพของผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" และคู่มือการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชา ท 32101 ภาษาไทย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คู่มือครู และเนื้อหาเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

2.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้

2.4.2 สาระ

2.4.3 มาตรฐานการเรียนรู้

2.4.4 มาตรฐานช่วงชั้น

2.4.5 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4.6 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน

2. ช้่นสอน

3. ช้่นสรุป

4. ช้่นประเมินผล

2.4.7 สื่อการเรียนรู้

2.4.8 การวัดและประเมินผล

2.4.9 สรุปผลการเรียนรู้

2.4.10 แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
หน่วยการเรียนรู้ ชวนข้างชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1	1. อ่านเรื่องชวนข้างชวนแผนอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็ว โดยสามารถอ่านจับใจความสำคัญ ตอบคำถามและนำเสนอข้อความจากเรื่องที่อ่านได้	1.หลักการอ่านจับใจความสำคัญ 2. ประวัติผู้แต่ง ที่มา จุดมุ่งหมายและเรื่องย่อจากเรื่องชวนข้างชวนแผน	1.ประเมินการเขียนจับใจความสำคัญจากประวัติผู้แต่ง ที่มา จุดมุ่งหมายและเนื้อเรื่องย่อจากเรื่องชวนข้างชวนแผน
2	1. อ่านออกเสียงและอ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะ ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และฉันทลักษณ์	1. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา 2. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา 3. ชวนข้างชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพและกลอนเสภา
3	1.อ่านเรื่องชวนข้างชวนแผนและสามารถใช้บริบทสร้างความเข้าใจในการอ่านโดยการสรุปความแปลความตีความจากเรื่องที่อ่าน	1. ชวนข้างชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม 2. การจับใจความสำคัญ	1. ประเมินการเขียนสรุปความเรื่องชวนข้างชวนแผนในประเด็น - ใจความสำคัญของเรื่อง - คำศัพท์ที่ควรรู้ - ส่วนวนที่น่าสนใจ

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัด และประเมินผล
4	1. อ่านวรรณคดีที่กำหนด และใช้หลักการพินิจ วรรณคดี โดยพิจารณา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้	1. การพูดรายงาน 2. มารยาทในการพูด และฟัง 3. ชุนข้างชุนแผนตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินการพูด รายงาน
5	1.อ่านวรรณคดีที่กำหนด และใช้หลักการพินิจ วรรณคดี โดยพิจารณา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำ ไปใช้ด้วยการพูดและ เขียนแสดงความคิดเห็น	1. หลักการพินิจ วรรณคดี 2. ชุนข้างชุนแผนตอน พลายแก้วแต่งงานกับ นางพิม	1. ประเมินการ สรุปเรื่องด้วยแผนที่ ความคิด
6	1. อ่านวรรณคดีที่กำหนด และใช้หลักการพินิจ วรรณคดี โดยพิจารณา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำ ไปใช้ด้วยการพูดและ เขียนแสดงความคิดเห็น	1. สุนทรียภาพของ บทร้อยกรอง 2. การพินิจวรรณคดี ด้านวรรณศิลป์ 3. ชุนข้างชุนแผนตอน พลายแก้วแต่งงานกับ นางพิม	1. ประเมินการ เขียนพินิจวรรณคดี ด้านวรรณศิลป์
7	1. อ่านวรรณคดีที่กำหนด และใช้หลักการพินิจวรรณ คดี โดยพิจารณาคุณค่า ด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้ ด้วยการพูดและเขียน แสดงความคิดเห็น	1. การพินิจวรรณคดี ด้านเนื้อหา 2. ชุนข้างชุนแผนตอน พลายแก้วแต่งงานกับ นางพิม 3. มารยาทในการพูด	1. ประเมินการ เขียนพินิจวรรณคดี ด้านเนื้อหา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
8	1.อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพินิจวรรณคดี โดยพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้ด้วยการพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น	1. การพินิจวรรณคดีด้านสังคม 2. ชวนข้างชวนแผนตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินการทำงาน กลุ่มของนักเรียนตามแบบประเมิน
9	1. อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพินิจวรรณคดี โดยพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา สังคมและการนำไปใช้ด้วยการพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น	1. การพินิจวรรณคดีด้านสังคม 2. ชวนข้างชวนแผนตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินกาพูดนำเสนอการพินิจวรรณคดีด้านสังคม
10	1. เมื่ออ่านวรรณคดีหรือเรื่องราวต่าง แล้วสามารถนำเสนอความรู้ ความคิด วิเคราะห์และประเมินค่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ อย่างมีเหตุผลโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง	1. ชวนข้างชวนแผน ตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม	1. ประเมินความรู้เรื่องชวนข้างชวนแผนตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม จากการทำแบบทดสอบ จำนวน 40 ข้อ

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.7 นำข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 – 1.00 แสดงว่าสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์มีค่า เท่ากับ 1.00

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ไปทดลองกับกลุ่มควบคุม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนภูมิที่ 2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้ จำนวน 40 ข้อ โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามตารางวิเคราะห์ ข้อสอบ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบจำนวน 60 ข้อ ที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการวัดผล จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC แล้วเลือกข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.00 แสดงว่า สอดคล้องกับและครอบคลุมเนื้อหา จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.95 นำแบบทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์" จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่า อำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย (P) ของข้อสอบเป็นรายข้อแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า P ตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่า r ตั้งแต่ .20 - 1.00 แล้วคัดเลือกไว้ 40 ข้อ ซึ่งค่าของความยากง่ายอยู่ ระหว่าง 0.36 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 ถึง 0.41

3.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน จากข้อสอบ จำนวน 40 ข้อ โดยใช้สูตร KR₂₀ ของ Kuder - Richardson (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ 2543 : 215) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

3.8 นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

4. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ตามวิธีการของลิเคอร์ท จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความคิดเห็น

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในด้านการจัดกิจกรรมและวิธีการสอนของครู จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบหาคุณภาพในด้านความสอดคล้องและขอบข่ายของแบบสอบถาม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและวัดผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องและขอบข่ายของแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 – 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา

4.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มทดลอง

เกณฑ์การสรุปความหมายของการประเมินผลความคิดเห็นของนักเรียนมีดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	สรุปการประเมินผล
4.51 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 – 4.50	เห็นด้วย
2.51 – 3.50	ไม่แน่ใจ
1.51 – 2.50	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.50	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

(บุญชม ศรีสะอาด 2537 : 161)

ขั้นตอนการทดลอง

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 8 ห้องเรียน โดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ทั้ง 8 ห้อง มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าได้ค่าใกล้เคียงกัน จากนั้นใช้การ

สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากจากนักเรียนทั้ง 8 ห้อง เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง คือ ห้อง 2/2 จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้อง คือห้อง 2/4 จำนวน 30 คน รวมเป็น 60 คน

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. สอนกลุ่มทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มละ 10 ชั่วโมง

4. หลังเสร็จสิ้นการทดลองทดสอบด้วยข้อสอบชุดเดิม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง (Post – test) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

6. นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

7. สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล .ในประเด็นต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One – Way Analysis of Covariance - ANCOVA) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้คะแนนทดสอบก่อนเรียนเป็นตัวแปรร่วม

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุนข้างชุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนข้างชุนแผน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนข้างชุนแผน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนข้างชุนแผน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทยเรื่อง ชุนข้างชุนแผน ก่อนและหลังการทดลอง

วิธีสอน	N	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.
แบบปกติ (กลุ่มควบคุม)	30	40	14.30	4.356	40	24.00	4.749
บูรณาการ (กลุ่มทดลอง)	30	40	20.10	4.088	40	26.90	4.405

จากตารางที่ 1 ปรากฏผลว่า ก่อนการทดลองนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีคะแนนเฉลี่ย 14.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.356 นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ย 20.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.088 และหลังการทดลอง

นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีคะแนนเฉลี่ย 24.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.749 นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ย 26.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.405

จากการทดสอบก่อนเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติและกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีคะแนนเฉลี่ยไม่เท่ากัน แสดงว่าพื้นฐานของผู้เรียนไม่เท่ากัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
คะแนนก่อนเรียน (ตัวแปรร่วม)	146.170	1	146.170	9.549	.003
ระหว่างกลุ่ม(ตัวแปรอิสระ)	3.319	1	3.319	0.217	0.643
ภายในกลุ่ม (ส่วนที่เหลือ)	872.530	57	15.308		
รวม	1022.019	59			

$P < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน

ข้อที่	ข้อความที่แสดงความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	ด้านกิจกรรมการเรียน			
1	นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มากยิ่งขึ้น	3.93	0.49	ระดับดี
2	เปิดโอกาสให้นักเรียน เรียนและค้นคว้าอย่างมีอิสระ	4.00	0.42	ระดับดี
3	กิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการทำงานมากขึ้น	3.75	0.61	ระดับดี
4	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในการเรียนมากขึ้น	3.82	0.60	ระดับดี
5	กิจกรรมทำให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียน	3.88	0.68	ระดับดี
6	มีกระบวนการที่ทำทลายความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มที่	4.08	0.47	ระดับดี
7	ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น	3.91	0.47	ระดับดี
8	ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น	3.86	0.51	ระดับดี
9	กิจกรรมช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้ชัดเจน	4.02	0.49	ระดับดี
10	กิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการน่าสนใจ	3.97	0.61	ระดับดี
	รวม	3.92	0.54	ระดับดี

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความที่แสดงความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	ด้านวิธีสอนของครู			
1	ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี	3.88	0.57	ระดับดี
2	ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น	3.91	0.47	ระดับดี
3	ทำให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหาในการทำงานได้ดีขึ้น	3.88	0.49	ระดับดี
4	ทำให้นักเรียนประเมินความสามารถของตนเองได้มากขึ้น	3.88	0.64	ระดับดี
5	ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.97	0.58	ระดับดี
6	ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น	4.02	0.61	ระดับดี
7	ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้ามากขึ้น	3.91	0.63	ระดับดี
8	ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นได้ดี	3.97	0.62	ระดับดี
9	ทำให้เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น	4.11	0.45	ระดับดี
10	ทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้มากขึ้น	3.95	0.47	ระดับดี
	รวม	3.94	0.55	ระดับดี

จากตารางที่ 3 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเห็นด้วยในระดับดี ทั้ง 10 ประเด็น เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกระบวนการที่ทำทลายความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มที่ ($\bar{X}=4.08$) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ กิจกรรมช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้ชัดเจนขึ้น ($\bar{X}=4.02$) ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มี 1 ประเด็น คือ กิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการทำงานมากขึ้น ($\bar{X}=3.75$)

ด้านวิธีสอนของครู จากตาราง ที่ 3 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมต่อวิธีสอนของครู โดยเห็นด้วยในระดับดี ทั้ง 10 ประเด็น เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่นักเรียนมีความเห็นในระดับดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิธีสอนทำให้เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=4.11$) ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ($\bar{X}=4.02$) ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีความเห็นในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มี 3 ประเด็น คือทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี($\bar{X}=3.88$) ทำให้นักเรียนเข้าใจการทำงานและแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ($\bar{X}=3.88$) ทำให้นักเรียนประเมินความสามารถของตนเองได้มากขึ้น ($\bar{X}=3.88$)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุณข้างชุณแผนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุณข้างชุณแผน ตอนพลาญแก้วแต่งงานกับนางพิม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2546 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้การจับฉลาก เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง ได้แก่ ห้อง 2/2 และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง ได้แก่ ห้อง 2/4 ห้องละ 30 คน รวม 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ วิชา ท 32101 ภาษาไทย จำนวน 10 แผน ระยะเวลา 10 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย 1 ชุด จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 20 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุณข้างชุณแผนตอนพลาญแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One - Way Analysis of Covariance - ANCOVA) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุณข้างชุณแผน ตอนพลาญแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ไม่แตกต่างกัน

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีความคิดเห็นต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองด้วยกระบวนการกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ โดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าและมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันผู้เรียนยังไม่มีทักษะในการค้นคว้าและการแสดงความคิดเห็น ทำให้การค้นคว้าและการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มไม่กว้างขวางเท่าที่ควร ผู้เรียนจึงรับความรู้ไม่เต็มที่ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกัน

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก ผู้วิจัยได้สอดแทรกเนื้อหาของกลุ่มสาระสังคมศึกษา เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาโดยเลือกมาเพียงบางประเด็นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ดังนั้นเนื้อหาส่วนใหญ่ในแผนการจัดการเรียนรู้ของสองกลุ่มจึงมีความคล้ายคลึงกัน น่าจะทำให้ความรู้ของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน

1.3 การจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นการประเมินเรื่องราวในเรื่องชุนช้าง

ชุมชน มากกว่าที่จะเน้นการประเมินวิชาประวัติศาสตร์ในสมัยอยุธยา ฉะนั้นผู้เรียนของสองกลุ่ม จึงน่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยที่ใกล้เคียงกัน

1.4 ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีพื้นฐานความรู้ที่ดี ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสมัยอยุธยา เนื่องจากเป็นการเรียนในเรื่องที่ใกล้ตัวของ ผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนในปัจจุบันเน้นให้เห็นความสำคัญของท้องถิ่น อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์จากครู - อาจารย์ของกลุ่มสาระอื่น ๆ ด้วย รวมทั้งการได้ ได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจในท้องถิ่น ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศูนย์ประวัติ ศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ไทยสมัย อยุธยาที่ใกล้เคียงกัน ผลที่ตามมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มควมและกลุ่ม ทดลองไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์ เดชใจ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน วิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคการพัฒนาอย่างยั่งยืน พบว่า นักเรียนที่ เรียนด้วยการสอนแบบบูรณาการกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลศักดิ์ ฉายศรีศิริ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ สอนแบบเทคนิคพยากรณ์ การสอนแบบบูรณาการ และการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนไม่แตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนวิชาศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่เรียน โดยใช้การสอนแบบบูรณาการมีคะแนนผลการเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความคิด เห็นในเชิงเห็นด้วย ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีสอนของครู อยู่ในระดับดี โดยนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบูรณาการ ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำทหายความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มที่มากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียน รู้แบบบูรณาการ ด้วยวิธีการเรียนที่หลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือ การอภิปรายภายในกลุ่มการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา และฝึกทักษะการอ่านและการเขียนควบคู่กันไปด้วย ความคิดเห็นรองลงมา คือกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้อย่างชัดเจน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

แบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้สอดแทรกเนื้อหาของประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยสมัยอยุธยาในการศึกษารวณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ด้วยช่วยให้ผู้เรียนผสมผสานความรู้ของทั้งสองวิชาเข้าด้วยกันอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ลักษณะการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดของวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 46) ที่กล่าวว่า “ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการควรจัดเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการเรียนรู้จะเน้นองค์รวมของเนื้อหา มากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละวิชาและเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาของครู” ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วย น้อยที่สุด คือ ทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการทำงานมากขึ้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่านักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบ การทำงานกลุ่มจึงล่าช้าและไม่ดีเท่าที่ควร

ด้านการสอนของครู นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการสอนของครู อยู่ในระดับดี ทั้ง 10 ประเด็น โดยการสอนของครูทำให้เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น มากที่สุด อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและผู้เรียนเรียนในสิ่งที่ใกล้ตัว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ช่วยให้นักเรียนพอใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมากขึ้น ส่วนประเด็นที่นักเรียนพอใจ น้อยที่สุด คือ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี นักเรียนรู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหาการทำงานได้ดีขึ้นและนักเรียนประเมินความสามารถของตนเองมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองอาจทำให้นักเรียนสับสน และนักเรียนยังไม่เคยชินกับการประเมินตนเอง ครูควรช่วยสรุปบทเรียนทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมศึกษาค้นคว้า หรือ ศึกษาเนื้อหาด้วยกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น ควรฝึกและเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม รู้จักแบ่งงานและภาระหน้าที่ของตนเองซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กันนำมาจัดการเรียนรู้ไปด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในระดับดี ต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา ศรีกุลบุตร (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ต่อรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร พบว่า กลุ่มทดลองที่สอนด้วยการสอนแบบบูรณาการมีเจตคติสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์ เดชใจ (2540 : 8) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ ต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชา

สังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบูรณาการกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู มีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเองทุกคาบ ทำให้ผู้วิจัยพบข้อสังเกตซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบของข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมัธยมศึกษาทำได้ยาก เนื่องจาก การเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา แยกรายวิชาออกจากกัน คือ ต่างคนต่างสอน ในรายวิชาของตน เมื่อต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาจึงทำได้ยาก โรงเรียนควรมีส่วน สร้างความตระหนักและผลักดันให้เกิดการบูรณาการขึ้นในหลักสูตรเพื่อประโยชน์สูงสุดของ ผู้เรียน

1.2 ผู้สอนควรทำความเข้าใจรูปแบบการสอนที่เน้นการบูรณาการอย่างถูกต้องและ ชัดเจน จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อน เรียนและหลังเรียน นั้น ผู้เรียนควรทำข้อสอบอย่างตั้งใจโดยเฉพาะการทำข้อสอบก่อนเรียนจะช่วย ให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และตั้งใจทำข้อสอบหลังเรียนเพื่อ ผู้สอนจะได้ทราบการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการสอนบูรณาการแบบอื่น ๆ เช่น บูรณาการแบบคู่ขนาน บูรณาการแบบสหวิทยาการ และแบบสอนเป็นทีม ไปทดลองใช้กับเนื้อหาวิชาต่างๆ บ้าง เพื่อ จะได้ผลของการวิจัยใหม่ ๆ

2.2 ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาความคงทนของการเรียนรู้โดยวิธีบูรณาการ ว่าผู้เรียนมี ความคงทนมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.

_____. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พศ. 2539 – 2550.

ม.ป.ท., 2538

_____.ก คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2544.

_____.ข หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนา
หนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

_____.ค แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตาม
หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง
การศึกษา, 2544.

_____.ง แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2545

_____.ก ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

_____.ข ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

กันทิมา เอมประเสริฐ. “การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานในระดับประถมศึกษา.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

กาญจนา คุณารักษ์. “การสอนแบบบูรณาการ.” ประชาศึกษา 2 , 8 (กันยายน 2522) : 18–23.

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.

จันทิพย์ กลีบเมฆ. “สอนภาษาไทยอย่างไรดี.” ประชาศึกษา 38 ,3 (มีนาคม 2531) : 6

จินดา ศรีกุลบุตร. “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ระหว่างการสอนแบบบูรณาการกับการสอนแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

ชัยพจน์ รักราม. “มองอนาคตการศึกษาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9.”

วารสารวิชาการ 4,1 (มกราคม 2544) : 42 - 48

ชัยพฤกษ์ เจริญรักษ์. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :

สำนักงานโครงการพิเศษ, 2543.

โชคดี ศักดิ์สวัสดิ์. “การสอนแบบบูรณาการ.” วารสารราชมนู 2, 5 (มกราคม – มีนาคม 2542) : 36

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์, 2545.

จิตติศักดิ์ ศรีอำไพ. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้

วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยบูรณาการทางการสอนกับการสอน

ตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

ทิศนา แคมมณี.ก รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

_____ข ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

_____ค 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ธีรชัย ปุณฺโฑติ. การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทักษะของผู้เชี่ยวชาญ: คู่มือฝึกอบรม

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

นที ศิริมัย. “การศึกษาความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดและผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนแบบ

บูรณาการ.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

นิคม ตังคะพิภพ. สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา : มโนทัศน์และการประยุกต์. นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. การสอนแบบบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ประเวศ ะสี. ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญาทางหายนะ. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์, 2541.
- ประสิทธิ์ ครอบเดช. “การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทยเรื่อง ตัวสะกดมาตรา
แม่กนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.
- ปองรัตน์ นิลดำ. “การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียน แรงจูงใจและความวิตกกังวล
ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอน 3 วิธี
: ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการ
สื่อสารแบบบูรณาการและวิธีสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531.
- ผกา สัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- พลศักดิ์ นายศรีศิริ. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนศิลปศึกษา ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคการพยากรณ์ การสอน
แบบบูรณาการและการสอนตามแนวคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
- พิชณู เดชใด. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิค
การพัฒนาแบบยั่งยืน.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ.” วารสารวิชาการ 2,9
(กันยายน 2542) : 2 – 12.

รังสรรค์ นกสกุล. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนและลักษณะนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในวิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน ระหว่างการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู.” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2543.

รัตนา นภารัตน์. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2543.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส, 2542.

วันชัย สระบัว. “การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

วาสนา แสงคำ. “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยการสอนแบบบูรณาการ.” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.

วิชัย วงษ์ใหญ่. ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ, 2543.

วิเศษ ชินวงศ์. “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.” วารสารวิชาการ 4, 10 (ตุลาคม 2544) : 27 – 33.

ศรีจันทร์ วิชาติตรง. “การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540.” วารสารวิชาการ 2 ,12 (ธันวาคม 2542) : 65 – 70.

ศรีสุดา จริยากุล. การสอนรายวิชาเลือกภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.

สงบ ลักษณะ. การเพิ่มคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

สนอง อินละคร. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น
นักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10, 2544.

สมควร นาอุดม. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้นวัตกรรมกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดเลย." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2538.

สมพงษ์ พละสุรย์. "บูรณาการอะไรกันแน่." วิทยาสาร 7,4 (เมษายน 2521) : 18 – 20.

สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. "ยุทธศาสตร์การสอน." วารสารวิชาการ 2, 6 (มิถุนายน 2542) :
24 – 35.

สายฝน ลีรัตน์กุล. "การออกแบบหน่วยการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อการสอนเป็น
คณะและการเรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา."

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนิเทศและมาตรฐานการศึกษา.

องค์ประกอบ ตัวแปรและดัชนีการวิจัยและประเมินคุณภาพประสิทธิภาพการศึกษา.
ม.ป.ท., 2540.

_____. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2543.

สำนักงานโครงการทรัพยากรมนุษย์. คู่มือฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบหน่วย
บูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

ลำลี รักสุทธิ และคนอื่น ๆ. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ :
พัฒนาศึกษา, 2544.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. การสอนทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ
วิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2529.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2518.

สุรียา ตอพล. “การพัฒนาหนังสือเรียนและแบบฝึกเสริมทักษะสำหรับการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2543.

เสริมศรี ไชยศรี และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องบูรณาการในหลักสูตร : ลักษณะของ
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและปัญหาการจัดในเขตการศึกษา 8. เชียงใหม่ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8, 2526.

หรรษา นิลวิเชียร. “การสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ : การพัฒนาหน่วยแนวคิดที่ใช้
วรรณกรรมเป็นหลัก.” วารสารวิชาการ 3, 1 (มกราคม 2543) : 10 – 20.

อรรถัย มูลคำ, สุวิทย์ มูลคำ และนฤกุล คชฤทธิ์. บูรณาการหลักสูตรและการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ดวงกลม, 2543.

อรรถวรรณ นิยะโต. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบ
บูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

อรุณี สายเสมา. “สัมฤทธิ์ผลด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีการทำนาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

อัญชลี สารรัตน์. “การศึกษาแบบบูรณาการ.” วารสารวิชาการ 2, 12 (ธันวาคม 2542) :
27 – 30.

อำรุง จันวานิช. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ.” วารสารวิชาการ 2, 9
(กันยายน 2542) : 2 – 12.

ภาษาต่างประเทศ

Bloom, Benjamin S. and others. Handbook on Formation and Summative Evaluation
of Student Learning. New York : McGraw – Hill, 1971.

- Frazer, Bruce. Integrated Teaching Method : Theory, Classroom Application, and Field-base Connection. New York : Delmar Publishers, 1995.
- Krogh, Suzanne. The Integrated Early Childhood Curriculum. New York : McGraw – Hill, 1990
- Ladizabel, Amparo S. and others. Methods and Principles of Teaching. Quezon City : Alemar – Phoenix, 1970.
- Thomas, Hopkin. Integration It Meaning and Application. New York : Appleton – Century Company Inc., 1937.
- UNESCO – UNEP. An Environmental Education Curriculum for Secondary Schools. Paris : UNESCO, 1994.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

ของแผนการจัดการเรียนรู้ / แบบสอบถามความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แผนการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

2. สาระภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 3 : การฟัง การดูและการพูด

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 3.1, ท 5.1

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่อง ขุนช้างขุนแผนอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็ว โดยสามารถ
อ่านจับใจความสำคัญ ตอบคำถาม และนำเสนอข้อความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านได้คล่องและเร็วตามเวลาที่กำหนด

2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

3. พุดนำเสนอความรู้จากเรื่องที่อ่านได้

6. สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญ

2. ประวัติผู้แต่ง

3. ที่มาและจุดมุ่งหมายของเรื่อง ที่มาของการขับเสภา

4. เนื้อเรื่องย่อก่อนถึงตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนดูภาพพิธีแต่งงานจากบทเรียน และสนทนาร่วมกันว่าเป็นพิธีแต่งงานในสมัยใด ควรอยู่ในวรรณคดีเรื่องใด โดยสังเกตจากการแต่งกายของบุคคลในภาพ

2. ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องและแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 40 ข้อ จากเรื่องขุนช้างขุนแผนประมาณ 30 นาที

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนศึกษาไปความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ประมาณ 5 นาที จากนั้นจึงสอบถามความรู้ที่ได้จากการอ่านว่าใจความสำคัญคืออะไร หลักการอ่านจับใจความสำคัญเป็นอย่างไร แล้วสรุปคำตอบของนักเรียนเพื่อให้เข้าใจตรงกัน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แข่งขันกันศึกษา ประวัติผู้แต่ง และบทนำเรื่อง ชุนช้างขุนแผน จากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ภายในเวลา 15 นาที กลุ่มใดเสร็จก่อนจะได้รับการชมเชยและปรบมือ
3. นักเรียนทุกกลุ่ม ช่วยกันเขียนสรุปบทนำเรื่อง ด้วยภาษาที่สละสลวย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ แก้ไข
4. สุ่มตัวอย่าง 1 – 2 กลุ่ม นำเสนอความรู้จากข้อความที่เขียนสรุปให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นการนำเสนอความรู้ แก้ไขหรือเพิ่มเติมเรื่องให้ถูกต้องและสมบูรณ์

ขั้นสรุป

1. นักเรียนทุกคนจัดทำแผนผังครอบครัวของแต่ละคนจากเรื่อง ชุนช้างขุนแผน ลงสมุด
8. สื่อการเรียนรู้
 1. ใบความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
 2. ภาพพิธีแต่งงานหลายแก้ว
 3. บทนำเรื่อง ชุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
9. การวัดผลและประเมินผล
 1. สิ่งที่จะประเมิน – การเขียนสรุปความจากเรื่อง
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน – แบบประเมินการเขียนสรุปความ
 3. ประเด็นการประเมิน – 1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา
 2. ความถูกต้องของเนื้อหา
 3. นำเสนอและส่งงานทันเวลา
10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 1

ผู้แต่ง

เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ประวัติผู้แต่ง

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเป็นพระมหากษัตริย์ องค์ที่ 2 ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชและสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี มีพระนามเดิมว่า “ฉิม” ทรงพระราชสมภพ พ.ศ. 2310 ขึ้นครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2352 และครองราชย์อยู่เป็นเวลา 16 ปี

เมื่อได้สถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์ พระบรมชนกได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทรต่อมาได้รับพระราชทานอุปราชาภิเษกเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีพระอัจฉริยภาพเป็นพิเศษทางศิลปะ ทั้งในด้านปฏิมากรรม สถาปัตยกรรมวรรณคดี ดนตรี และนาฏศิลป์ ทรงพระราชนิพนธ์บทละครนอกเรื่อง ไชยเชษฐา สังข์ทอง มณีพิชัย ไกรทอง คาวี บทละครในเรื่อง อิเหนา รามเกียรติ์ บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน นางลอย เอร่าฉิม นาคบาศ พรหมศาสตร์ เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 2367 พระชนมายุ 58 พรรษา

ทำนองแต่ง

เป็นกลอนเสภา

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อใช้ในการขับเสภาและเพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาวรรณคดีที่เป็นวรรณคดีมรดก ซึ่งถ่ายทอดชีวิตและความเป็นอยู่รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยในสมัยอยุธยา

ที่มาของเรื่อง

เรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีมรดกของไทย ที่นักกลอนหลายท่านในสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ร่วมกันแต่งขึ้น เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็น

อยู่ของคนไทยพื้นบ้านในสมัยก่อน ใช้วิธีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นนิทาน จนกระทั่งมีผู้คิดวิธีการเล่าเรื่องด้วยการขับเสภาเป็นลำนำเพื่อให้ไพเราะและน่าฟัง

เนื้อเรื่องก่อนถึงตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

เสภาเรื่องนี้เปิดเรื่องด้วยการเล่าถึงกำเนิดของตัวละครสำคัญสามตัว คือ ขุนช้าง ขุนแผน และนางพิม โดยเล่าว่า พลายแก้วเป็นลูกของขุนไกรพลพ่ายกับนางทองประศรี ขุนไกรถูกประหารชีวิตเพราะมีความผิดที่ได้ฆ่ากระบือเป็นจำนวนมากหน้าพระที่นั่งเมื่อครั้งเสด็จประพาสเพื่อจับกระบือที่เมืองสุพรรณ มารดาจึงพาไปอยู่กับญาติที่กาญจนบุรี ขุนช้างเป็นขุนศรีวิชัยกับนางเทพทอง บิดาถูกโจรฆ่าตาย นางพิมพิลาไลย เป็นลูกของพันศรโยธากับนางศรีประจัน บิดาเป็นไข้ถึงแก่ความตาย

ทั้งพลายแก้ว ขุนช้างและนางพิมพิลาไลย เป็นเพื่อนเล่นกันมาตั้งแต่เด็ก พลายแก้วได้บวชเป็นสามเณรและเล่าเรียนวิชาที่กาญจนบุรี ต่อมาย้ายมาอยู่วัดป่าเลไลยก์เมืองสุพรรณบุรี ส่วนขุนช้างแต่งงานกับนางแก่นแก้วได้ปีกว่าภรรยา ก็ตาย นางพิมพบกับเณรแก้วที่วัดป่าเลไลยก์เมื่อคราวไปทำบุญกับมารดา ต่างก็จำกันได้จึงมีจิตผูกพันรักต่อกัน ต่อมาได้นางสายทองพี่เลี้ยงของนางพิมเป็นสื่อนัดแนะจนเณรแก้วได้เสียกับนางพิม เมื่อถูกสมภารไล่ออกจากวัดป่าเลไลยก์ก็ไปอยู่กับสมภารคงวัดแค และได้เล่าเรียนวิชาไสยศาสตร์หลายอย่างต่อมาเมื่อทราบว่าขุนช้างได้มาสู่ขอนางพิมเณรแก้วจึงลาอาจารย์สึกแล้วให้มารดามาสู่ขอนางพิมและแต่งงานกันตามประเพณี

สาระการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 1

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นการอ่านที่ช่วยให้การอ่านแบบต่างๆ ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านแบบใดก็ตาม ถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ไม่รู้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนกล่าวถึงอะไร ก็จัดว่าการอ่านครั้งนั้น ประสบความล้มเหลว ผู้อ่านจึงควรฝึกตนเองให้อ่านหนังสือแล้ว สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ตนอ่านได้ถูกต้อง ตรงประเด็นและรวดเร็ว

ใจความสำคัญ คือ ความคิดสำคัญของผู้เขียนที่แสดงไว้ในงานเขียน ถ้าผู้อ่านจับความคิดของผู้เขียนได้ ก็จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

การอ่านจับใจความสำคัญ ควรมีข้อคำนึงดังต่อไปนี้

1. ผู้อ่านต้องมีความสนใจ และมีสมาธิอย่างแท้จริง มิฉะนั้นก็อาจไม่เข้าใจข้อความที่อ่านหรือต้องใช้เวลาานานกว่าจะเข้าใจ
2. ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่าน ถ้าไม่มีพื้นฐานความรู้เลย ก็อาจจะตีความหมาย

ของข้อความผิดพลาดได้ง่าย

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดที่เห็นว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านโดยละเอียดโดยอ่านตลอดอีกครั้ง ทำความเข้าใจให้ชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง โดยอาจมีการขีดเส้นใต้ข้อความที่เห็นว่าเป็นจุดสำคัญไว้ด้วยก็ได้
3. อ่านซ้ำเฉพาะตอนที่เข้าใจ ควรตรวจสอบความเข้าใจในบางแห่งให้แน่นอน ควรทำความเข้าใจศัพท์ สำนวนจากเรื่องด้วย
4. ทดสอบความเข้าใจด้วยการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ เช่น ถามว่าเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น
5. พยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ด้วยการหาประโยคหลักที่เป็นความคิดสำคัญของย่อหน้า ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังนี้

5.1 ประโยคแรกของย่อหน้า

5.2 ประโยคกลาง ๆ ของย่อหน้า

5.3 ประโยคท้ายของย่อหน้า

5.4 ประโยคขึ้นต้นและประโยคท้ายของย่อหน้า

5.5 ผู้อ่านสรุปขึ้นเองจากการอ่านทั้งย่อหน้า ในกรณีที่ใจความสำคัญอยู่รวม ๆ

กันในการคิดย่อย ๆ โดยไม่มีข้อความที่เป็นประโยคหลัก

6. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง และอาจเรียงลำดับเนื้อหาใหม่เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนที่สุด (โดยอาจให้รายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญเพิ่มเติม เพื่อให้ได้เนื้อความที่สมบูรณ์)

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์อันตรายน่าต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้ จึงคิดปั้นดินให้เป็นตุ๊กตา แล้วนำไปตัดศีรษะ จึงเกิดมีตุ๊กตาเสียดบาลที่ชาวบ้านมักทิ้งไว้ริมทางหรือทางแยก ตุ๊กตาเสียดบาลเหล่านี้จะมีทั้งเพศชายและเพศหญิงในอิริยาบถต่าง ๆ ถ้าเป็นหญิงจะเกล้าผมมวย / มีจุก / เปลือยอก / นั่งตัวตรง / อุ้มทารกไว้แนบอก / พนมมือทั้งสองข้างถือดอกไม้ ส่วนชายจะปั้นให้หัวแบน / แก้มตุ๋นคล้ายอมหรือเคี้ยวหมากหรือเมียงมือจะอุ้มไก่ชนหรือปลากัด

(ตุ๊กตาเสียดบาล : 3 นาทีมีสาระ)

ใจความสำคัญ : สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์ อันตรายน่าต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับคนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 1

การอ่านจับใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือ ความคิดสำคัญของผู้เขียนที่แสดงไว้ในงานเขียน ถ้าผู้อ่านจับความคิดของผู้เขียนได้ ก็จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดที่เห็นว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านโดยละเอียด โดยอ่านตลอดอีกครั้ง ทำความเข้าใจให้ชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง โดยอาจมีการขีดเส้นใต้ข้อความที่เห็นว่าสำคัญไว้ด้วยก็ได้
3. อ่านซ้ำเฉพาะตอนที่ไม่เข้าใจ ควรตรวจสอบความเข้าใจในบางแห่งให้แน่นอน ควรทำความเข้าใจศัพท์ สำนวนจากเรื่องด้วย
4. ทดสอบความเข้าใจด้วยการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ เช่น ถามว่าเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น
5. พยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ ด้วยการหาประโยคหลักที่เป็นความคิดสำคัญของย่อหน้าใจความสำคัญจะอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังนี้
 - 5.1 ประโยคแรกของย่อหน้า
 - 5.2 ประโยคกลาง ๆ ของย่อหน้า
 - 5.3 ประโยคท้ายของย่อหน้า
 - 5.4 ประโยคขึ้นต้นและประโยคท้ายของย่อหน้า
 - 5.5 ผู้อ่านสรุปขึ้นเองจากการอ่านทั้งย่อหน้า ในกรณีที่ใจความสำคัญอยู่รวม ๆ กันในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีข้อความที่เป็นประโยคหลัก
6. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง และอาจเรียงลำดับเนื้อหาใหม่เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนที่สุด (โดยอาจให้รายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญเพิ่มเติม เพื่อให้ได้อรรถาธิบายที่สมบูรณ์)

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์อันตรายนานต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้ จึงคิดปั้นดินให้เป็นตุ๊กตาแล้วนำไปตัดศีรษะ จึงเกิดมีตุ๊กตาเสียดบาลที่ชาวบ้านมักทิ้งไว้ริมทางหรือทางแยก ตุ๊กตาเสียดบาลเหล่านี้จะมีทั้งเพศชายและเพศหญิงในอิริยาบถต่าง ๆ ถ้าเป็นหญิงจะเกล้าผมมวย มีจุก เปลือยอก นั่งตัวตรง อุ่มทากรไว้แนบอก พนมมือทั้งสองข้างถือดอกไม้ ส่วนชายจะปั้นให้หัวแบน แก้มตุ๋นคล้ายอมหรือเคี้ยวหมากหรือเมียง มือจะอุมโก่งขึ้นหรือปลากัด

(ตุ๊กตาเสียดบาล : 3 นาที่มีสาระ)

ใจความสำคัญ : สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์ อันตรายนานต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับคนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินการเขียนสรุปความ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน	ใช้คำและสำนวนไม่ถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาถูกต้องแต่ใจความขาด 1 ประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องและใจความขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. นำเสนอและส่งงานทันเวลา	ส่งผลงานในเวลาที่กำหนดและนำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดแต่นำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดและนำเสนอผลงานไม่ได้

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน

ระดับคุณภาพ

9-8

ดี

7-6

พอใช้

5-1

ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชูชิ่งขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่าน
สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
อ่านออกเสียงและอ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะ ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกหลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภาได้
2. อ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภาได้ไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหามาอย่างเหมาะสม
4. ประเมินการอ่านได้
6. สาระการเรียนรู้
 1. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา
 2. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา
 3. ชูชิ่งขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ให้นำเข้าสู่บทเรียน
 1. นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียง การอ่านคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และการขับเสภา จากเรื่องชูชิ่งขุนแผน แล้วบอกความแตกต่างของการอ่านทั้ง 2 แบบว่าแตกต่างกันอย่างไร
 2. ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง จากนั้นจึงแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มศึกษาไปความรู้เรื่องร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ และกลอนเสภา
2. นักเรียนกลุ่มเดิมนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปความรู้มาศึกษาลักษณะคำประพันธ์จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม แล้วช่วยกันสรุปแผนผังของกลอนสุภาพ การส่งสัมผัส การเว้นวรรคการอ่าน ครูนำแผนผังของกลอนสุภาพมาให้นักเรียนตรวจสอบ และแก้ไข ผลงานของนักเรียน
3. สุ่มตัวอย่างนักเรียน 1 กลุ่ม มานำเสนอแผนผังของกลอนสุภาพ ครู – นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของแผนผัง
4. นักเรียนฝึกอ่านคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพและกลอนเสภาจากเรื่อง ด้วยการฟังตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะจากแถบบันทึกเสียง แล้วให้อ่านพร้อม ๆ กัน
5. นักเรียนจับคู่ผลัดกันอ่าน จากนั้นครูประเมินผล การอ่านกลอนเสภา ตามแบบประเมินสุ่มตัวอย่างบางคู่อ่านให้เพื่อน ๆ ในห้องฟัง ครูและนักเรียนที่ฟังแสดงความคิดเห็น

ติ- ชมการอ่าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา
8. สื่อการเรียนรู้
1. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา
 2. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะของร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ
 3. แผนผังกลอนสุภาพ
 4. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน การอ่านทำนองเสนาะของกลอนเสภา
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบประเมินการอ่าน
 3. ประเด็นการประเมิน
 1. ออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
 2. อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์
 3. น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....
.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้ เรื่อง ร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพและกลอนเสภา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 2

1. ร้อยกรอง

ร้อยกรองเป็นการเขียนที่กำหนดข้อบังคับในการแต่งซึ่งเรียกว่า“ฉันทลักษณ์” ไว้แน่นอน เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บาทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ คำไหนบังคับเสียงสูงต่ำหนักเบา อย่างไร บังคับสัมผัสอย่างไร เป็นต้น

ร้อยกรองมี 5 ประเภท คือ กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์และร่าย แต่ละประเภทมีข้อบังคับในการแต่งแตกต่างกัน การแต่งต้องถูกต้องตามข้อบังคับและให้ไพเราะด้วย เช่น

2. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา

2.1 กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีข้อบังคับ ดังนี้

1 บท = 2 คำกลอน(บาท)

1 คำกลอน = 2 วรรค

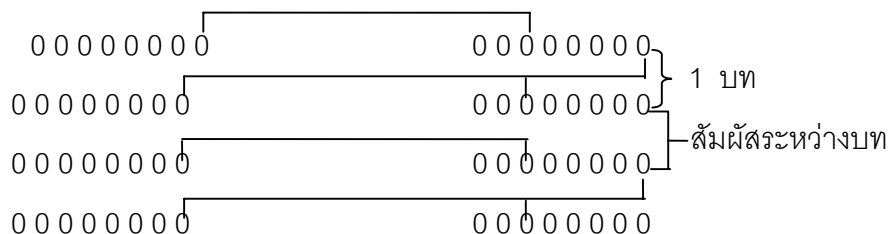
1 วรรค = 7 – 9 คำ

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก

บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท

แผนผังของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ บทหนึ่งมี 4 วรรค คือ วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่งแต่ละวรรคมี 8 พยางค์ (อาจใช้ 7 – 9 ก็ได้)

การส่งสัมผัส การส่งสัมผัสระหว่างวรรค จะใช้สัมผัสระหว่างนั้นเรียกว่า สัมผัสนอก การส่งสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน จะใช้ทั้งสัมผัสระหว่างและสัมผัสอักษร เรียกว่า สัมผัสใน

2.2 กลอนเสภา

กลอนเสภาเป็นกลอนลำนำสำหรับขับร้องเป็นเรื่องราว นิยมขับเรื่องขุนช้างขุนแผน กลอนเสภามีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ แต่มักขึ้นต้นบทใหม่ว่า “ ครานั้น ” มีลักษณะบังคับ เช่นเดียวกับกลอนบทละคร ใช้คำวรรคละ 7-10 คำ สุดแต่จะเหมาะเพราะเสภาเป็นกลอนขับเล่า เรื่องอย่างนิทาน จึงใช้คำได้มากเพื่อจุก้อยคำให้ชัดเจนแก่ผู้ฟังและมุ่งการขับได้ไพเราะเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นคำที่ใช้แต่ละวรรคอาจไม่เท่ากันก็ได้

การขับเสภาเป็นเรื่องของทำนองขับมิใช่เรื่องของกลอนฉะนั้นอาจใช้กลอน 6 กลอน 8 หรือกลอนผสมก็ได้เพราะกลอนเสภาโดยตรงนั้นไม่มี

มูลเหตุการขับเสภา สันนิษฐานว่ามาจากการเล่านิทาน ซึ่งแต่เดิมเล่ากันอย่างธรรมดา ภายหลังปรับปรุงวิธีเล่าโดยแต่งนิทานเป็นกลอน แล้วขับกลอนเป็นทำนอง มีเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่งและกรับพวง ตามหลักฐานว่ามีการขับเสภามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ดังปรากฏในกฎมนเทียรบาล สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถว่า “ หกท่อมเบิกเสภาดนตรี เจ็ดท่อมเบิกนิยาย ” ในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้นำปี่พาทย์มาประกอบการขับเสภาทำให้น่าฟังยิ่งขึ้น ดังปรากฏในกลอนไหว้ครูเสภาตอนหนึ่งว่า

“ เดิมเมื่อครั้งจอมบดินทร์แผ่นดินดับ เสภาขับหาปี่พาทย์ไม่

ครั้นมาถึงพระองค์ผู้ทรงชัย

ก็เกิดมีขึ้นในอยุธยา “

ภายหลังมีผู้นำการขับเสภามาใช้ในการแสดงละครเสภา เรียกว่า “ เสภาทรงเครื่อง ” หรือละครเสภา

ตัวอย่างกลอนเสภา (กลอนเสภามีแผนผังเหมือนกับกลอนสุภาพ)

ครั้นรุ่งแจ้งแสงสว่างหล้า	ทองประศรีตื่นตาหาข้าไม่
ล้างหน้าดำหมากใส่ปากไว้	นั่งเคี้ยวไปไบแล้วตรองการ
จึงร้องเรียกตาสนกับตาเสา	ยายมิ่งยายเฒ่าเป็นเพื่อนบ้าน
ปรึกษาว่าตุ๋นจะช้วน	คิดอ่านขอลูกสาวศรีประจัน

สัมผัสของกลอนเสภามีลักษณะเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ กล่าวคือ คำสุดท้ายวรรคสัมผัสสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรครับ (แต่นิยมคำที่ 3) คำสุดท้ายของวรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง และคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรคส่ง (แต่นิยมคำที่ 3) ถ้ามีหลายบทต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วยเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

3. สัมผัสในร้อยกรอง

สัมผัสมีหลายอย่างได้แก่

3.1 สัมผัสสระ หมายถึง คำที่มีเสียงสระเดียวกัน และหากมีตัวสะกดจะต้องอยู่ในมาตราตัวสะกดเดียวกัน เช่น ดี – ศรี – มี – ปี , อ่อน – ผ่อน – ขอน – สอน เป็นต้น

3.2 สัมผัสอักษร หมายถึง คำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน หรือคำที่พยัญชนะต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน เช่น ชาติ – ชัด, แสง – ทรัพย์, ทรัพย์ – สาง, ก้อย – กุ้ง

3.3 สัมผัสนอก หมายถึง สัมผัสนอกวรรค เป็นสัมผัสบังคับ ใช้สัมผัสสระเท่านั้น เช่น

“ พระรู้ว่าอนุชามาด้วยบุตร ยิ่งแสนสุดชื่นชมสมประสงค์
 จึงตรัสบอกอุศเรนจนรงค นี้แหละองค์สินสมุทรข้าน้อย”

สัมผัสนอก ได้แก่ บุตร – สุด สงค์ – ฦรงค, ฦรงค – องค์

3.4 สัมผัสใน หมายถึง สัมผัสภายในวรรค มีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร เช่น

“อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย”

สัมผัสใน ที่เป็นสัมผัสสระ เช่น ตาล – หวาน, ลิ้น – สิ้น, และที่เป็นสัมผัสอักษร เช่น อ้อย – อ้อย, ลิ้น – แล้ว

4. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ คือ กลอนแปด เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันมาแต่โบราณ กลอนสุภาพมีหลายชนิด ได้แก่ สักวา ดอกสร้อย เสภา นิราศ เพลงยาว ซึ่งแต่ละชนิดมีลักษณะบังคับต่างกัน กลอนทุกชนิดมีลีลาหรือกระบวนความบรรยายทำนองเดียวกัน การอ่านกลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง 2 วรรค ในวรรคสดับ กับ วรรครับ และเสียงต่ำ 2 วรรค ในวรรครอง กับ วรรคส่ง

หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านคำในแต่ละวรรคของกลอนสุภาพและกลอนเสภา จะต้องแบ่งคำให้เป็นจังหวะ จึงจะไพเราะ เช่น 2/2/3/ หรือ 3/2/3/ หรือ 3/3/3/ ดังนี้

ถึงบางพุด / พุดดี / เป็นศรีศักดิ์ / มีคนรัก / รสอ้อย / อร่อยจิต /
 แม้นพุดชั่ว / ตัวตาย / ทำลายมิตร / จะชอบผิด / ในมนุษย์ / เพราะพุดจา

การอ่านร้อยกรองทำนองเสนาะ มีหลักการอ่านดังนี้

1. รู้ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ เสียงหนัก เบา การแบ่งวรรคตอน อ่านตามจังหวะโดยใส่อารมณ์ตามใจความ
2. อ่านเน้นคำในตำแหน่งสัมผัสนอก
3. อ่านเอื้อสัมผัสใน เพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น
ข้าขอเคารพอภิวันท์ อ่านว่า อบ - พิ - วัน
4. อ่านให้ถูกต้องตามทำนองเสนาะของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ

การอ่านร้อยกรองเป็นการอ่านเพื่อรับรสไพเราะของบทประพันธ์ในด้านเสียงเสนาะ การฝึกฝนให้อ่านได้ไพเราะถูกต้อง จะช่วยให้ทั้งผู้อ่านและผู้ฟังได้รับรสไพเราะของบทร้อยกรองอย่างเต็มที่ แต่การฝึกฝนเกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะเป็นเรื่องค่อนข้างลำบาก เพราะขึ้นกับน้ำเสียงของแต่ละบุคคล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะและการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 2

1. ร้อยกรอง

ร้อยกรองเป็นการเขียนที่กำหนดข้อบังคับในการแต่ง ซึ่งเรียกว่า “ฉันทลักษณ์” ไว้แน่นอน เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บาทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ คำไหนบังคับเสียงสูงต่ำหนักเบา อย่างไร บังคับสัมผัสอย่างไร เป็นต้น

ร้อยกรองมี 5 ประเภท คือ กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์และร่าย แต่ละประเภทมีข้อบังคับในการแต่งแตกต่างกัน การแต่งต้องถูกต้องตามข้อบังคับและให้ไพเราะด้วย เช่น

2. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา

2.1 กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีข้อบังคับ ดังนี้

1 บท = 2 คำกลอน(บาท)

1 คำกลอน = 2 วรรค

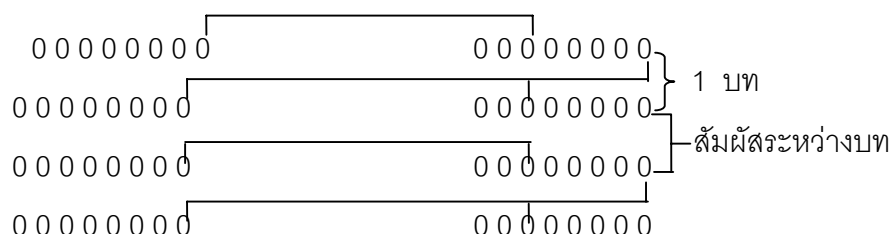
1 วรรค = 7 – 9 คำ

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก

บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท

แผนผังของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ บทหนึ่งมี 4 วรรค คือ วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่ง แต่ละวรรคมี 8 พยางค์ (อาจใช้ 7 – 9 ก็ได้)

การส่งสัมผัส การส่งสัมผัสคนละวรรค จะใช้สัมผัสระหว่างบทนั้น เรียกว่า **สัมผัสนอก**
การส่งสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน จะใช้ทั้งสัมผัสระหว่างและสัมผัสอักษร เรียกว่า **สัมผัสใน**

2.2 กลอนเสภา

กลอนเสภาเป็นกลอนลำนำสำหรับขับร้องเป็นเรื่องราว นิยมขับเรื่องขุนช้างขุนแผน กลอนเสปามีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ แต่มักขึ้นต้นบทใหม่ว่า “ครานั้น ...” มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนบทละคร ใช้คำวรรคละ 7 – 10 คำ สุดแต่จะเหมาะเพราะเสภาเป็นกลอนขับเล่าเรื่องอย่างนิทาน จึงใช้คำได้มากเพื่อจุก้อยคำให้ชัดเจนแก่ผู้ฟังและมุ่งการขับได้ไพเราะเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นคำที่ใช้แต่ละวรรคอาจไม่เท่ากันก็ได้

การขับเสภาเป็นเรื่องของท่านองขับมิใช่เรื่องของกลอน ฉะนั้นอาจใช้กลอน 6 กลอน 8 หรือกลอนผสมก็ได้เพราะกลอนเสภาโดยตรงนั้นไม่มี

ตัวอย่างกลอนเสภา

ครั้นรุ่งแจ้งแสงสว่างหล้า	ทองประศรีตื่นตาหาข้าไม่
ล้างหน้าดำหมากใส่ปากไว้	นั่งเคี้ยวไปไปแล้วตรองการ
จึงร้องเรียกตาสนกับตาเสา	ยายมิงยายเฒ่าเป็นเพื่อนบ้าน
ปรึกษาว่าตูข้าจะขอวาน	คิดอ่านขอลูกสาวศรีประจัน

สัมผัสของกลอนเสปามีลักษณะเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ กล่าวคือ คำสุดท้ายวรรคระดับสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรครับ (แต่นิยมคำที่ 3) คำสุดท้ายของวรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง และคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรคส่ง (แต่นิยมคำที่ 3) ถ้ามีหลายบทต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วยเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

3. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ คือ กลอนแปด เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันมาแต่โบราณ กลอนสุภาพมีหลายชนิด ได้แก่ สักวา ดอกสร้อย เสภา นิราศ เพลงยาว ซึ่งแต่ละชนิดมีลักษณะบังคับต่างกัน กลอนทุกชนิดมีลีลาหรือกระบวนความบรรยายทำนองเดียวกัน การอ่านกลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง 2 วรรค ในวรรคระดับ กับ วรรครับ และเสียงต่ำ 2 วรรค ในวรรครอง กับ วรรคส่ง

หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านคำในแต่ละวรรคของกลอนสุภาพ จะต้องแบ่งคำให้เป็นจังหวะจึงจะไพเราะ เช่น 2/2/3/ หรือ 3/2/3/ หรือ 3/3/3/ ดังนี้

ถึงบางพุด / พุดดี / เป็นศรีศักดิ์ /	มีคนรัก / รสดี / อร่อยจิต /
แมนพุดชั่ว / ตัวตาย / ทำลายมิตร /	จะชอบผิด / ในมนุษย์ / เพราะพุดจา

แบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1.ออกเสียงได้ชัดเจน	ออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล ชัดเจนทุกคำ	ออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล ผิดไม่เกิน 4 คำ	ออกเสียงคำ ควบกล้ำ ร,ล ผิดเกิน4 คำ
2. อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์	อ่านทำนองถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนถูกต้องทุกแห่ง	อ่านทำนองถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้องไม่เกิน 3 แห่ง	อ่านทำนองไม่ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้องไม่เกิน3 แห่ง
3. น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหา	ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหาและเป็นธรรมชาติ	ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหาแต่ติดขัดบ้างไม่เกิน 3 คำ	ใช้น้ำเสียงไม่สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ติดขัดบ้างเกิน 3 คำ

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
9 – 8	ดี
7 – 6	พอใช้
5 – 1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แผนการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชูนข้างชูนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

2. สาระภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1, ส 4.3

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่องชูนข้างชูนแผน และสามารถใช้บริบทสร้างความเข้าใจในการอ่านโดยการสรุปความ แปลความ ตีความ จากเรื่องที่อ่าน

2. เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาที่มีต่อวิถีชีวิตของคน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แปลความหมายของคำศัพท์ได้

2. อธิบายความหมายของสำนวนได้

3. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้

4. บอกความหมายของวัฒนธรรมไทยได้

5. บอกวัฒนธรรมไทยที่พบในเรื่องชูนข้างชูนแผนได้

6. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของวัฒนธรรมไทย

2. องค์ประกอบของวัฒนธรรมไทย

3. วรรณคดีเรื่องชูนข้างชูนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สอบถามนักเรียนถึงความหมายของวัฒนธรรมว่าคืออะไร และวัฒนธรรมที่พบในท้องถิ่นว่ามีอะไรบ้าง
2. นักเรียนตอบคำถามแต่ครูยังไม่เฉลยคำตอบ จากนั้นจึงแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง วัฒนธรรมไทย ประมาณ 5 นาที
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียน 2 – 3 คน ให้เฉลยคำตอบว่าวัฒนธรรมคืออะไร องค์ประกอบของวัฒนธรรมเป็นอย่างไร และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเรามีอะไรบ้าง ครูช่วยแนะนำ แก้ไขคำตอบให้ถูกต้องสมบูรณ์
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เลือกประธานและเลขานุการ กลุ่ม ศึกษาเนื้อหาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ซึ่งครูแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอนเช่นกัน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาตามที่ได้รับมอบหมาย ประมาณ 20 นาที ในประเด็นตามใบงานต่อไปนี้คือ
 - ก. อธิบายความหมายของคำศัพท์และสำนวนที่ควรรู้
 - ข. ถอดคำประพันธ์จากตอนที่ได้รับมอบหมาย
 - ค. เขียนจับใจความสำคัญจากเรื่องโดยเรียบเรียงด้วยภาษาที่สละสลวย
 - ง. ระบุวัฒนธรรมที่พบในเรื่องขุนช้างขุนแผน เช่น การต้อนรับแขก การสูก่อ เป็นต้น
4. ครูคอยให้คำแนะนำ การทำงานของแต่ละกลุ่ม
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน เพื่อนและครู ตี – ชม แก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนเขียนสรุป ดังนี้
 - สรุปใจความสำคัญจากเนื้อเรื่อง
 - อธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน
 - บอกวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
2. ใบความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน - การเขียนสรุปความจากเรื่อง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน - แบบประเมินการเขียนสรุปความ
3. ประเด็นการประเมิน
 1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา
 2. ความถูกต้องของเนื้อหา
 3. นำเสนอและส่งงานทันเวลา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้ เรื่องย่อของเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 3

1. เรื่องย่อขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

นางทองประศรีแม่ของพลายแก้วได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปเป็นเจ้าแม่คู่ชอนางพิมให้กับพลายแก้ว ก่อนเดินทางไปบ้านนางศรีประจันพลายแก้วได้เสกขี้ผึ้งให้เจ้าแม่สี่ปากเพื่อให้ฝ่ายหญิงเห็นใจ

เมื่อถึงบ้านของนางศรีประจันนางศรีประจันจึงได้ถามทุกข์สุขของนางทองประศรีจนเข้าใจกัน นางทองประศรีได้แจ้งจุดมุ่งหมายว่าต้องการมาสู่ชอนางพิมพิลาไลยให้กับพลายแก้ว นางศรีประจันพอใจและได้ถามเรื่องราวของพลายแก้ว เจ้าแม่จึงรีบบอกว่าพลายแก้วเป็นคนดีว่านอนสอนง่าย เป็นคนฉลาด เรียบร้อย นางศรีประจันยินยอมยกลูกสาวให้โดยเรียกเงินสินห้าซัง ซันหมากมีผ้าไหว้สำหรับหนึ่ง และได้ตกลงสร้างเรือนหอและกำหนดฤกษ์แต่งงาน นางทองประศรีจึงกลับมาแจ้งข่าวแก่พลายแก้ว และสั่งบ่าวไพร่เตรียมจัดหาข้าวของสำหรับใช้ในวันพิธีแต่งงาน พลายแก้วเมื่อใกล้วันนัดหมาย ก็บอกเพื่อนบ้านผู้ชายให้มาช่วยกันปลูกเรือนหอบริเวณบ้านนางศรีประจันโดยนางศรีประจันจัดหาอาหารมาต้อนรับ เลี้ยงดูกันเป็นอย่างดี ต่อจากนั้นได้ฤกษ์ถึงวันแต่งงาน นางทองประศรีจัดขันหมากบรรทุกใส่เรือมาเทียบท่าหน้าบ้านนางศรีประจัน และทำพิธีแต่งงานตามขั้นตอน คือ มีการกั้นขันหมาก แล้วให้เจ้าแม่ฝ่ายหญิงเป็นผู้นับเงินสินสอดผ้าไหว้ หลังจากนั้นก็ยกอาหารมาเลี้ยงดูกัน

พลายแก้วได้ให้คนรับใช้ไปเชิญขุนช้างมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว ขุนช้างเมื่อรู้ว่านางพิมกำลังจะแต่งงานก็เสียใจ แต่ก็รับมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าวให้ เมื่อมาถึงพลายแก้วจึงพูดแหย่ชอนางพิมแก่ขุนช้างเพราะนึกถึงเรื่องที่เคยเล่นกันตั้งแต่เด็กว่านางพิมเป็นคู่ของขุนช้าง เมื่อถึงเวลาบ่ายมีพิธีสงฆ์สวดมนต์ให้พร นางศรีประจันได้ส่งชอนางพิมเกี่ยวกับการครองเรือนและพานางพิมมาส่งให้พลายแก้ว หลังจากพลายแก้วนอนหออยู่ 3 วัน

2. วัฒนธรรมที่พบจากเรื่องขุนช้างขุนแผน

วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิมและชีวิตความเป็นอยู่ มีดังนี้

1. ประเพณีสู่ขอ เมื่อหญิงชายรักใคร่ชอบพอกัน ฝ่ายชายจะจัดเจ้าแม่ไปสู่ขอโดยไปพูดสู่ขอกับผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงยกเอาคุณงามความดีของฝ่ายชายมาพรรณนาให้ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงเห็นและ

ตกลงยินยอมยกลูกสาวให้ และมีการหมั้นหมายแต่งงานออกเรือนพร้อมทั้งเรียกค่าสินสอดทองหมั้นพอสมควร เป็นอันเสร็จพิธี

2. ประเพณีแต่งงาน เมื่อมีการสู่ขอกันตามประเพณีแล้วจึงกำหนดวันแต่งงานฝ่ายหญิงจึงจัดแจงไปนิมนต์พระ เปรียญจัดงานแต่งงาน เตรียมปลูกเรือนหอโดยฝ่ายชายจะต้องมาดำเนินการ เมื่อถึงฤกษ์ดีฝ่ายชายจะยกขบวนขันหมากไปบ้านฝ่ายหญิง มีการกั้นประตูเงิน ประตูทองตามธรรมเนียม มีการนับเงินสินสอด พอบ่ายมีการเลี้ยงข้าว จากนั้นมีพิธีสงฆ์ที่เรือนหอ เสร็จแล้วจัดเลี้ยงอาหารแขกที่มา แจกของชำร่วย ฝ่ายเจ้าบ่าวต้องนอนหอ 3 วัน ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวจะนำตัวมาส่งให้เจ้าบ่าวและอบรมการครองเรือนให้อยู่กันอย่างอดทนและดูแลซึ่งกันและกัน

3. การบอกแขก เป็นการขอแรงเพื่อนบ้านช่วยกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ เสร็จสิ้น แสดงถึงความสามัคคีและความมีน้ำใจของคนไทย

4. เรือนไทยมีลักษณะพิเศษกว่าเรือนอื่นๆ เช่น มีใต้ถุนสูงโปร่ง ตัวเรือนสูง หลังคาทรงสูง สร้างด้วยไม้เนื้อแข็งทั้งหลัง มีส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น จั่ว อกไก่ กลอน แปลาน จันทัน เต้า พริง ช่อ เสาดั่ง จันทัน เช็ดหน้า เป็นต้น

5. ค่านิยมเรื่องการครองเรือน หญิงที่แต่งงานแล้ว เมื่อจะทำอะไรต้องบอกแก่สามี ไม่ให้แสดงกิริยาหึงหวง ไม่ล่วงเกินสามี ให้ความเคารพนบนอบแก่สามี ค่านิยมเรื่องการเลือกฝ่ายชายมาเป็นชาย นิยมเลือกชายที่ขยัน และเป็นคนดี

สาระการเรียนรู้และใบความรู้เรื่อง ความหมายและองค์ประกอบของวัฒนธรรมไทย ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 3

1. ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญของงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดี ถือเป็นมรดกทางสังคมที่มนุษย์ได้รับมาจากบรรพบุรุษ

2. องค์ประกอบของวัฒนธรรม

องค์ประกอบของวัฒนธรรมมี 4 อย่าง คือ

1. องค์วัตถุ มีรูปร่างสามารถจับต้องได้เรียกว่า วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการเกษตรและอุตสาหกรรม เช่น ถ้วย ชาม มีด ภาพเขียน รูปปั้น ส่วนองค์วัตถุที่ไม่มีรูปร่างแต่เป็นการแสดงสัญลักษณ์ได้แก่ ภาษาและตัวเลข เป็นต้น

2. องค์การ หมายถึง กลุ่มที่จัดระเบียบหรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ ได้แก่ สถาบัน สมาคม สโมสร ซึ่งจัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบและระบบ องค์การที่เล็กที่สุดคือ ครอบครัว องค์การที่ใหญ่ที่สุดคือ องค์การสหประชาชาติ

3. องค์พิธีกร ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งแสดงออกในรูปของพิธีกรรมต่างๆ เช่น ประเพณีโขนมมไฟ พิธีการสมรส พิธีการตั้งศพพิธีการนั่งโต๊ะรับประทานอาหารและการแต่งกาย

4. องค์มิตติ ได้แก่ ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจ และอุดมการณ์ต่างๆ เช่น ความเชื่อในพระเจ้า ความเชื่อในศาสนา ความเชื่อทางไสยศาสตร์ เป็นต้น

3. ประเภทของวัฒนธรรม

ประเภทของวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท อย่างกว้างๆ ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อให้อยู่ดี กินดี มีความสะดวกสบาย ในการครองชีพ ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในการดำรงชีวิต

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญญา ส่งเสริมทางจิตใจให้เจริญงอกงาม ให้สบายใจ ได้แก่ วิชาความรู้ ภาษา ศาสนา จรรยาบรรณ ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย และระเบียบประเพณี เช่น ความขยันหมั่นเพียร การอดออม การตรงต่อเวลา เมตตากรุณา ความสามัคคี มารยาทในการแสดงออก ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

แบบประเมินการเขียนสรุปความ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน	ใช้คำและสำนวนไม่ถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาถูกต้องแต่ใจความขาด 1 ประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องและใจความขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. นำเสนอและส่งงานทันเวลา	ส่งผลงานในเวลาที่กำหนด และนำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดแต่นำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดและนำเสนอผลงานไม่ได้

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ	คะแนน	ระดับคุณภาพ
เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน	9-8	ดี
เนื้อหาถูกต้องแต่ใจความขาด 1 ประเด็น	7-6	พอใช้
เนื้อหาไม่ถูกต้องและใจความขาดมากกว่า 1 ประเด็น	5-1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 32101 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชูชิ่งขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย
 - สาระที่ 1 : การอ่าน
 - สาระที่ 2 : การเขียน
 - สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1, ส 4.3

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่องชูชิ่งขุนแผน และสามารถใช้บริบทสร้างความเข้าใจในการอ่านโดยการสรุปความ แปลความ ตีความ จากเรื่องที่อ่าน
2. เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ที่มีต่อวิถีชีวิตคน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาได้
 2. บอกวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเรื่องชูชิ่งขุนแผนได้
 3. แสดงมารยาทที่ดีในการพูดแสดงความคิดเห็น
6. สาระการเรียนรู้
1. วรรณคดีเรื่องชูชิ่งขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 2. วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในสมัยอยุธยาได้แก่ ลักษณะนิสัย อาชีพ การต้อนรับแขก มารยาท การแต่งกาย ค่านิยม เป็นต้น

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ทบทวนความรู้ของนักเรียนด้วยการให้นักเรียน เรียงลำดับเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง ชุณช้างชุนแผนตามไบบงาน แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนกลุ่มเดิมศึกษาไปความรู้เรื่อง วัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยา ประมาณ 10 นาที ครูจึงซักถามความเข้าใจ

2. นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปความรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยา มาประกอบการเขียน อธิบายลักษณะของวัฒนธรรมไทยที่พบในเนื้อเรื่อง ชุณช้างชุนแผน ตอนที่ได้รับมอบหมาย อาจเป็นประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ดังนี้

2.1 การดำเนินชีวิตของตัวละคร

2.2 ประเพณีสุโข

2.3 ประเพณีแต่งงาน

2.4 ลักษณะเรือนไทย

2.5 การแต่งกายของชายและหญิงในเรื่อง ชุณช้างชุนแผน

2.6 ค่านิยมและความเชื่อในเรื่อง ชุณช้างชุนแผน

2.7 การเดินทางของตัวละครในเรื่อง ชุณช้างชุนแผน

ขั้นสรุป

1. ครูตรวจผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำ แก้ไขผลงานของนักเรียน เพื่อนำเสนอในคาบต่อไป

8. สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่องวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา
2. ไบบงาน เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่อง ชุณช้างชุนแผน
3. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

9. การวัดผลและประเมินผล

1. ประเมินความรู้จากแบบทดสอบ 10 ข้อ

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....
.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้เรื่อง วัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนแบบบูรณาการแผนที่ 4

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานียาวนานถึง 417 ปี ได้สร้างสมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จากชาวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามา กรุงศรีอยุธยาพอจะประมวลได้ดังนี้

ชาวอยุธยาเป็นผู้รักสงบ

ชาวอยุธยาเป็นผู้รักสงบ ไม่ชอบการก้าวร้าว และรักสันโดษ เช่น บันทึกของบาทหลวง เดอ ชัว ลี ผู้ช่วยทูตในคณะของเซอวาเลีย เดอ โชมองต์ ราชทูตสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 กล่าวชมเชยคนไทยว่า มีนิสัยรักความสงบ เมื่อเห็นเหตุการณ์กำลังผิดปกติและรุนแรง คนไทยก็ไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ตรงกับ ชาวฝรั่งเศส กล่าวว่าชาวสยามไม่ชอบการทำร้ายถึงเลือดตกยางออก สำหรับการทะเลาะกันอย่างธรรมดา นั้น เพียงด่าทอกันอย่างหยาบๆ และชกต่อยกันสองสามชก เรื่องก็แล้วกันไป

เคารพเชื่อฟังต่อบิดามารดา

ลาลูแบร์ ได้บรรยายไว้ว่า การสนิทสนมกลมเกลียวกันในครอบครัวชาวสยามนั้นดีที่สุดในจนถึงถือกันว่า ถ้าบุตรผู้ใดทงใจขัดขึ้นต่อบิดา มารดา ของตนเกิดไปชาติหน้าก็ต้องเป็นเปรต อสุรกาย ชาวอยุธยาในอดีต เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา เพื่อไม่ให้ชื่อว่าเป็นลูกอกตัญญู

เคารพยกย่องผู้อาวุโส ขุนนาง และพระสงฆ์

สังคมอยุธยาเป็นสังคมระบบศักดินา แบ่งชนชั้นปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง ผู้อยู่ใต้ปกครองจะให้เกียรติ ยกย่อง เคารพ ไปมาหาสู่พูดจาสนทนาโดยใช้กิริยาท่าทาง คำพูดที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งพระสงฆ์ คนชรา และผู้อาวุโส

จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาทรงอยู่ในฐานะสมมติเทวราช ได้รับการยกย่องเหนือคนธรรมดาสามัญ มีการใช้คำราชาศัพท์ ขนบธรรมเนียมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดี นอกจากนั้นพระมหากษัตริย์ยังดำรงอยู่ในฐานะสูงส่งเหนือคนธรรมดาทั่วไป เช่น มีข้อห้ามมองพระพักตร์ ห้ามแตะต้องพระองค์ ทรงเป็นเจ้าของชีวิตและเจ้าแผ่นดิน เป็นต้น ผู้ใด กลุ่มใด ไม่ยอมรับอำนาจ

แสดงว่าเป็นกบฏ นอกจากนี้คนไทยสมัยอยุธยายังเคร่งครัดต่อพุทธศาสนา โดยจะเห็นว่ามี การฉลองสมโภช หรือมีพิธีทางพุทธศาสนาและไปทำบุญที่วัดเสมอ

การต้อนรับแขกด้วยอัธยาศัยไมตรี

การต้อนรับแขกของคนไทยสมัยอยุธยาก็คือ การต้อนรับด้วยหมากพลู อาหารการกิน น้ำร้อน น้ำชา เป็นต้น

เป็นคนรักความสะอาด

สตรีต้องรับรับผิดชอบต่อครอบครัวและปรนนิบัติสามี เนื่องจากผู้ชายต้องถูกเกณฑ์แรงงาน เข้าเวรทำงานปีละ 6 เดือน เป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องรับผิดชอบภายในบ้าน ตั้งแต่การทำนา ทำไร่ ทำอาหาร เพื่อลูกและสามี นอกจากนี้ยังใช้เวลาที่เหลือ ปักสะดึง กรึงไหมทอง ไหมเงิน ปั่นฝ้าย ทอผ้าอีกด้วย

ชอบเล่นการพนันและสุบยาเส้น

เนื่องจากผู้ชายมีความรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ในครอบครัวน้อยกว่าผู้หญิง ทำให้ผู้ชายเล่นสนุกสนานด้วยการเล่นการพนันกันอย่างกว้างขวาง ลาลูแบร์ บันทึกไว้ว่า “ชาวสยามเล่นการพนันเหลือเกิน จนกระทั่งจับหายชายตนหรือไม่กี่ชายบุตร ธิดาเป็นทาส การพนันที่ชอบเล่นมากที่สุด คือ สกา การพนันอย่างอื่นที่ชอบคือ หมากกรุก ชนไก่ ส่วนการสุบยานั้นคนไทยนิยมสุบฝิ่น สุบยาเส้น ผู้หญิงก็มีสุบยาเส้นบ้าง แต่คนไทยไม่นิยมดื่มสุราหรือของมีนเมา เพราะถือว่าเป็นสิ่งน่าละอาย

กิริยามารยาท

คนไทยสมัยอยุธยาแสดงออกเป็นแบบฉบับที่เป็นเอกลักษณ์เดียวกัน เช่น นิยมเดินในลักษณะแถวตอน ทักทายด้วยการไหว้ นิยมนั่งขัดสมาธิ นั่งพับเพียบ สำหรับผู้มีฐานะต่ำ นิยมนั่งคุกเข่า เมื่อนั่งต่อหน้าผู้มีฐานะสูงกว่า นิโกลาร์ แשרแวงส บันทึกไว้ว่า ไม่เคยมีราชสำนักใดในโลกที่จะลี้ลับเท่าราชสำนักสยาม การจะเดิน จะพูด จะดื่ม จะกิน แม้กระทั่งการจะทำครัว ก็เป็นพิธีต้องไปเสียทั้งนั้น

ค่านิยม

ค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวิทยาการของสังคม เช่น ระบบศักดินา ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้น ทำให้เกิดค่านิยมอยากเป็นเจ้านาย ชอบการมียศ บรรดาศักดิ์ ชอบรับราชการ การเป็นสังคมเกษตรกรรมในอดีต ทำให้

คนอยุธยาจำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันเกิดการนิยมการลงแขกเอาแรง ความเชื่อมั่นศรัทธาในศาสนาทำให้เกิดค่านิยมทำบุญให้ทาน ซื่อสัตย์สุจริตและความเชื่อในกฎแห่งกรรมขณะเดียวกันความไม่เข้าใจในศาสนาอย่างแท้จริง ก็ทำให้เกิดค่านิยมเชื่อถือโชคลาง ภูตผีปีศาจ เครื่องรางของขลังตามมาด้วย

หญิงไทยสมัยอยุธยาพื้นฐานไม่เท่าเทียมกับชาย เนื่องจากต้องอยู่ในครอบครัว เลี้ยงลูก ไม่มีโอกาสไปประกอบอาชีพนอกบ้านเหมือนสามี ทำให้มีค่านิยมให้ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง

การแต่งกาย

วัฒนธรรมการแต่งกายของไทยสมัยอยุธยามีวิวัฒนาการมากกว่าสี่ร้อยปี จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตลอดจนเอกสารของชาวต่างชาติที่เข้ามาสมัยอยุธยาพอจะสรุปได้ดังนี้

การแต่งกายของชนชั้นปกครอง

ชาย เมื่อเวลาเข้าร่วมในพระราชพิธี จะแต่งกายด้วยการนุ่งโจงกระเบน ผ้าม่วง ผ้าไหม ผ้าลายสอดด้วยเงิน แล่งทอง ใส่สนับเพลา สวมเสื้อคอกลม หรือคอตั้งแขนยาวจรดข้อมือ

หญิง นิยมจีบหน้านาง ยาวถึงข้อเท้า สวมเสื้อแขนกระบอก คอกกลม ผ่าอก นิยมเกล้าผมไว้กลางกระหม่อมหรือท้ายทอย ม้วนด้วยมาลัยคล้ายสมัยล้านนา ผัดหน้านวล ใช้กระแจะจันทน์ทาผิว

การแต่งกายของของชนชั้นสามัญทั่วไป

ชาย ชายชาวบ้านทั่วไป นิยมนุ่งผ้าโจงกระเบนไม่นิยมสวมเสื้อ มีผ้าคล้องคอคลุมพาดไหล่ไว้ด้านหลัง เมื่อออกจากบ้านจึงจะสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ใช้ผ้าขาวม้าคาดทับตัวเสื้อ ทรงผมตัดสั้นแบบมหาดไทย นิยมใช้น้ำหอมใส่ผมเช่นเดียวกับสตรี คนไทยทั้งชายและหญิงไม่สวมรองเท้า เดินด้วยเท้าเปล่า ยกเว้นขุนนางเมื่อร่วมงานพิธี จะสวมรองเท้าหนีบปลายแหลมแบบแขกมัวร์

หญิง นุ่งผ้านุ่งยาวจรดข้อเท้า ไม่สวมเสื้อ แต่ใช้ผ้าสไบพันรอบอกแล้วตลบไปพาดเฉียงบ่าไว้ หรือใช้ผ้ารัดอกไว้เฉยๆ ผ้านุ่งส่วนใหญ่ใช้ผ้าสีดำและผ้าลายดอก ส่วนผ้าสไบจะใช้ผ้ามัดลีน สีขาว ทรงผมของหญิงไทยจะนิยมไว้ผมยาวประบ่า ส่วนตอนบนจะตัดเป็นผมปักสั้นคล้ายผมผู้ชาย นิยมถอนไรผม ประแป้ง ทาปากด้วยสีผึ้ง

ใบความรู้เรื่อง วัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนแบบบูรณาการแผนที่ 4

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานียาวนานถึง 417 ปี ได้สร้างสมชนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จากชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามา กรุงศรีอยุธยาพอจะประมวลได้ดังนี้

1. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ / เคารพยกย่องผู้อาวุโส และพระสงฆ์

พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาทรงอยู่ในฐานะสมมติเทวราช ได้รับการยกย่องเหนือคนธรรมดาสามัญ มีฐานะสูงส่งกว่าเหนือคนทั่วไป เช่น มีข้อห้ามมองพระพักตร์ ห้ามแตะต้องพระองค์ ทรงเป็นเจ้าของชีวิตและเจ้าแผ่นดิน เป็นต้น ผู้ใด กลุ่มใด ไม่ยอมรับอำนาจแสดงว่าเป็นกบฏ คนไทยสมัยอยุธยาเคร่งครัดต่อพุทธศาสนา โดยจะเห็นว่ามี การฉลองสมโภช หรือมีพิธีทางพุทธศาสนาและไปทำบุญที่วัดเสมอ นอกจากนี้สังคมในสมัยอยุธยาเป็นสังคมระบบศักดินา แบ่งชนชั้นปกครอง จึงมีนาย บ่าว ผู้อยู่ใต้ปกครองจะให้เกียรติ ยกย่องและใช้คำพูดที่แตกต่างกัน ออกไป รวมทั้งพระสงฆ์และคนชราด้วย

2. การต้อนรับแขกด้วยอัธยาศัยไมตรี

การต้อนรับแขกของคนไทยสมัยอยุธยาก็คือ การต้อนรับด้วยหมากพลู อาหารการกิน น้ำร้อน น้ำชา เป็นต้น

3. เป็นคนรักความสะอาด

สตรีต้องรับรับผิดชอบต่อครอบครัวและปรนนิบัติสามี เนื่องจากผู้ชายต้องถูกเกณฑ์แรงงาน เข้าเวรทำงานปีละ 6 เดือน เป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องรับผิดชอบภายในบ้าน ตั้งแต่การทำนา ทำไร่ ทำอาหาร เพื่อลูกและสามี นอกจากนี้ยังใช้เวลาที่เหลือ บักสะดิง กริ่งไหมทอง ไหมเงิน บั้นฝ้าย ทอผ้าอีกด้วย

4. ชอบเล่นการพนันและสุบยาเส้น

เนื่องจากผู้ชายมีความรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ในครอบครัวน้อยกว่าผู้หญิง ทำให้ผู้ชายสนุกสนานด้วยการเล่นการพนันกันอย่างกว้างขวาง ลาลูแบร์ บันทึกไว้ว่า “ชาวสยามเล่นการพนันเหลือเกิน จนกระทั่งฉิบหายขายตนหรือไม่ก็ขายบุตร ธิดาเป็นทาส การพนันที่ชอบเล่นมากที่สุด คือ สกา การพนันอย่างอื่นที่ชอบคือ หมากกรุก ชนไก่ ส่วนการสุบยานั้นคนไทยนิยม

สูบฝิ่น สูบยาเส้น ผู้หญิงก็มีสูบยาเส้นบ้าง แต่คนไทยไม่นิยมดื่มสุราหรือของมีเมา เพราะถือว่าเป็นสิ่งน่าละอาย

5. ค่านิยม

ค่านิยมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เช่น ระบบศักดินาทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้น ทำให้เกิดค่านิยมอยากเป็นเจ้านาย การมีศบรรดาศักดิ์ ชอบรับราชการ การเป็นสังคมเกษตรกรรมในอดีต ทำให้คนอยุธยาจำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดการนิยมการลงแขกเอาแรง ความเชื่อมั่นศรัทธาในศาสนา ทำให้เกิดค่านิยมทำบุญให้ทาน ซื่อสัตย์สุจริต และความเชื่อในกฎแห่งกรรม ขณะเดียวกันความไม่เข้าใจในศาสนาอย่างแท้จริง ก็ทำให้เกิดค่านิยมเชื่อถือโชคลาง ภูตผีปีศาจ เครื่องรางของขลังตามมาด้วย

หญิงไทยสมัยอยุธยาพื้นฐานจะไม่เท่าเทียมกับชาย เนื่องจากต้องอยู่ในครอบครัว เลี้ยงลูก ไม่มีโอกาสไปประกอบอาชีพนอกบ้านเหมือนสามี ทำให้มีค่านิยมให้ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง

6. การแต่งกาย

วัฒนธรรมการแต่งกายของไทยสมัยอยุธยามีวิวัฒนาการมากกว่าสี่ร้อยปี จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตลอดจนเอกสารของชาวต่างชาติที่เข้ามาสมัยอยุธยา พอจะสรุปได้ดังนี้

การแต่งกายของของคนชั้นสามัญทั่วไป

ชาย ชายชาวบ้านทั่วไป นิยมนุ่งผ้าโจงกระเบนไม่นิยมสวมเสื้อ มีผ้าคล้องคอคลุมพาดไหล่ไว้ด้านหลัง เมื่อออกจากบ้านจึงจะสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ใช้ผ้าขาวม้าคาดทับตัวเสื้อ ทรงผมตัดสั้นแบบมหาดไทย นิยมใช้น้ำหอมใส่ผมเช่นเดียวกับสตรี คนไทยทั้งชายและหญิงไม่สวมรองเท้า เดินด้วยเท้าเปล่า ยกเว้นขุนนางเมื่อร่วมงานพิธี จะสวมรองเท้าหนีบปลายแหลมแบบแขกมัวร์

หญิง นุ่งผ้านุ่งยาวจรดข้อเท้า ไม่สวมเสื้อ แต่ใช้ผ้าสไบพันรอบอกแล้วพับไปพาดเฉียงบ่าไว้ หรือใช้ผ้ารัดอกไว้เฉยๆ ผ้านุ่งส่วนใหญ่ใช้ผ้าสีดำและผ้าลายดอก ส่วนผ้าสไบจะใช้ผ้ามีสลิน สีขาว ทรงผมของหญิงไทยจะนิยมไว้ผมยาวประบ่า ส่วนตอนบนจะตัดเป็นผมปักสั้นคล้ายผมผู้ชาย นิยมถอนไรผม ประแป้ง ทาปากด้วยสีผึ้ง

ใบงาน เรื่อง เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
ประกอบแผนแบบบูรณาการแผนที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้ไปเรียงให้ถูกต้องตามลำดับเหตุการณ์ โดยนำตัวเลขมาเรียงให้ถูกต้องตามเหตุการณ์

1. ศรีประจันไปหาสมภารวัดแคเพื่อนิมิตต์ไปในวันแต่งงานลูกสาว
2. ศรีประจันได้ตามทุกข์สุขนางทองประศรี และถามจุดประสงค์ที่นางทองประศรีมาหาถึงบ้าน
3. พลายแก้วและนางพิมเข้าพิธีแต่งงาน
4. ทองประศรีขอลูกสาวศรีประจัน
5. นางทองประศรีขอให้เถ้าแก่ไปสู่ขอลูกสาวนางศรีประจันให้กับพลายแก้ว
6. ศรีประจันอบรมลูกเรื่องการครองเรือน
7. ศรีประจันยกลูกสาวให้ทองประศรีพร้อมทั้งถามถึงความประพฤติของพลายแก้ว
8. พลายแก้วนอนเฝ้าหอตามประเพณี
9. พลายแก้วบอกเพื่อนบ้านผู้ชายไปช่วยปลุกเรือนหอ
10. พลายแก้วให้บ่าวไปบอกขุนช้างให้มาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว

เรียงลำดับเหตุการณ์ตามหมายเลขดังนี้

.....

.....

.....

แบบทดสอบ

เรื่องวัฒนธรรมไทย วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
วิชา ท 32101 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายถูก / หน้าข้อที่ถูก และเขียนเครื่องหมายผิด x หน้าข้อที่ผิด

-1. ชาวอยุธยารักความสงบ ไม่ชอบรบราฆ่าฟัน
-2. การต้อนรับแขกของคนไทยสมัยอยุธยา ใช้ หมากพลูและอาหาร
-3. พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาทรงอยู่ในฐานะเป็นพ่อบ้านพ่อเมือง
-4. ผู้ที่ไม่ยอมรับอำนาจของพระมหากษัตริย์ถือว่าเป็นกบฏ
-5. ผู้ชายในสมัยอยุธยาต้องถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารปีละ 3 เดือน
-6. การทอผ้า การปั่นฝ้ายถือเป็นหน้าที่ของสตรีเท่านั้น
-7. หญิงไทยในสมัยอยุธยามีฐานะเท่าเทียมกับชาย
-8. สังคมในสมัยอยุธยาเป็นสังคมเกษตรกรรม
-9. การนุ่งจีบหน้านาง สวมเสื้อแขนกระบอกเป็นการแต่งกายของหญิงสูงศักดิ์
-10. ชายชาวบ้านนิยมนุ่งผ้าโจงกระเบน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แผนการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 32101 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชวนข้างชวนแผน ตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย
 - สาระที่ 1 : การอ่าน
 - สาระที่ 2 : การเขียน
 - สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด
 - สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

3. มาตรฐาน ท 1.1 , ท 2.1, ท 3.1, ท 5.1, ส 4.3

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. พุดนำเสนอความรู้ที่ได้จากการอ่านเรื่องราวและเหตุการณ์อย่างมีเหตุผลด้วยภาษา

ที่ถูกต้อง ชัดเจนและสละสลวย

2. เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่มีต่อวิถีชีวิตคน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พุดรายงานจากเรื่องที่อ่านได้
2. อธิบายวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยาได้
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยากับปัจจุบันได้
4. มีมารยาทในการพูด
6. สาระการเรียนรู้ วรรณคดีเรื่องชวนข้างชวนแผน ตอนพलयแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 - ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. นำคำประพันธ์จากเรื่อง ชวนข้างชวนแผนมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วสอบถามว่าเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
 - บ่าวกลัวตัวสั้นลงบันได
 - วิ่งไขว่มารับขึ้นเรือนพลัน

แล้วเอาเสื้อสาตมาลาตปู หมากพลูใส่เขียนนมขมิ้น

2. ครูเฉลยคำตอบ แล้วแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. ครู – นักเรียนอภิปรายถึงหลักการวาดรายงานว่ามีวิธีการอย่างไร จากนั้นจึงศึกษาใบความรู้เรื่อง การวาดรายงาน แล้วช่วยกันสรุปเป็นข้อๆ

2. นักเรียนนำผลงานที่ได้รับมอบหมาย จากคาบที่แล้วเรื่องวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยาจากเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน มานำเสนอที่ละกลุ่ม และหาสื่อมาประกอบการนำเสนอด้วย เช่น เครื่องเรือนไทย การแต่งกายสมัยอยุธยา เป็นต้น

3. ครู – นักเรียนร่วมกัน ตี – ชม การนำเสนอผลงานของนักเรียน พร้อมกับให้คำแนะนำแก้ไข ข้อมูลที่ถูกต้องด้วย

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยากับปัจจุบันว่า มีความสอดคล้องและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ขั้นสรุป

1. นักเรียนบันทึกความรู้ของทุกกลุ่มลงสมุด

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 2
2. ภาพประกอบเรือนไทย, การแต่งกายสมัยอยุธยา
3. ใบความรู้เรื่อง การวาดรายงาน

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน การพุดนำเสนอความรู้
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบประเมินการพุด
3. ประเด็นการประเมิน
 1. ความชัดเจนในการออกเสียง
 2. ความถูกต้อง ชัดเจนของเนื้อหา
 3. บุคลิกภาพเหมาะสม

หมายเหตุ การประเมินการพุดในคาบนี้ จะให้คะแนนเป็นรายกลุ่ม เพราะนักเรียนร่วมกันทำงานทั้งกลุ่มแต่ส่งตัวแทนนำเสนอความรู้ 1 – 2 คน ช่วยให้นักเรียนที่ยังฝึกพุดไม่คล่องพยายามปรับตัวเองมากขึ้น เพื่อจะได้มีโอกาสนำเสนอความรู้ในครั้งต่อไป

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....
.....

11. แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระและใบความรู้ เรื่องการพูดรายงาน ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 5

การพูดรายงาน

การพูดลักษณะนี้เป็นการพูดเล่าเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า หรือเสนอผลการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย ควรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ นำมาพูดรายงานโดยลำดับเรื่องตั้งแต่เรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีการดำเนินงานอย่างไร และผลสรุปมีอะไรบ้าง การรายงานที่น่าสนใจอยู่ที่เสนอข้อมูลเนื้อหาสาระสำคัญได้ครบถ้วนลำดับข้อมูลต่อเนื่องไม่สับสน อ้างอิงข้อมูลหรือแสดงเหตุผลสนับสนุนผลการค้นคว้า และสรุปตอนท้ายด้วยความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ การพูดรายงานควรมีสื่อประกอบการนำเสนอเรื่องที่รายงานด้วย เช่น ตาราง สถิติ แผนภูมิ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินการพูดนำเสนอความรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความชัดเจนในการออกเสียง	ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีและดังชัดเจน	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีไม่เกิน 3 คำ	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีเกิน 3 คำ
2. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา	นำเสนอเนื้อหาถูกต้องครอบคลุมครบถ้วน	นำเสนอเนื้อหาถูกต้องแต่ขาด 1 ประเด็น	นำเสนอเนื้อหาไม่ถูกต้องและขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. บุคลิกภาพ	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังอย่างทั่วถึง พูดไม่ติดขัด	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังไม่ทั่วถึง พูดติดขัด 1-2 ครั้ง	แต่งกายไม่เรียบร้อย ยืนไม่นิ่งขยับไปมา ไม่มองผู้ฟัง พูดติดขัดเกิน 2 ครั้ง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
9-8	ดี
7-6	พอใช้
5-1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 33102 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย สาระที่ 1 :การอ่าน
สาระที่ 2 : การเขียน
สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1,
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์
เนื้อเรื่อง สังคมและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือเขียน แสดงความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

- จุดประสงค์การเรียนรู้
1. บอกความหมายของการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้
2. บอกหลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ถูกต้อง
3. ตอบคำถามเรื่องการใช้สุนทรียภาพของวรรณคดีถูกต้อง
6. สาระการเรียนรู้
1. หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์
2. สุนทรียภาพของบทร้อยกรอง
3. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
1. สนทนากับนักเรียนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผน
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม ศึกษาหลักการพิจารณากรณีและสุนทรียภาพของกรณีจากใบความรู้ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที
2. นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและช่วยกันสรุปความรู้ว่าหลักการพิจารณากรณีและสุนทรียภาพของกรณี มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร การนำเสนอสุนทรียภาพของบทอรรถกถาใช้ในการพิจารณากรณีได้อย่างไร โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการสรุปความของนักเรียน
3. นักเรียนศึกษาตัวอย่างการพิจารณากรณีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ประมาณ 20 นาที แล้วตอบคำถามของครู เกี่ยวกับการพิจารณากรณีจากตัวอย่าง จากนั้นจึงให้นักเรียนทำแผนที่ความคิด (Mind map) ร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. ครูซักถามถึงหลักการพิจารณากรณีและสุนทรียภาพของกรณีอีกครั้ง
 2. มอบหมายให้นักเรียนไปฝึกพิจารณากรณีจากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้ว
8. แต่งงานกับนางพิม สื่อกาเรียนรู้
1. ใบความรู้เรื่อง หลักการพิจารณากรณี
 2. ใบความรู้เรื่อง สุนทรียภาพของกรณี
 3. ตัวอย่างการพิจารณากรณี เรื่อง นิราศภูเขาทอง
 4. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน - แผนที่ความคิดของหลักการพิจารณากรณี
 2. เครื่องมือในการประเมิน - ชิ้นงานของนักเรียน
 3. ประเด็นการประเมิน - ทำแผนที่ความคิด “หลักการพิจารณากรณี” ถูกต้อง
10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้ เรื่อง หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 6

1. ความหมาย

การพินิจ คือ การพิจารณาตรวจตรา พร้อมทั้งวิเคราะห์แยกแยะและประเมินค่าได้นอกจากจะได้ประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อนำไปแสดงความคิดเห็นและข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย เช่น ใครเป็นผู้แต่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์ต่อใครบ้าง ทางด้านใด ผู้พินิจมีความเห็นอย่างไร คุณค่าในแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งดี มีคุณค่าทางจินตนาการและคุณค่าทางปัญญา มีศิลปะในการใช้คำอย่างประณีตบรรจง ใช้ภาษาสละสลวย ใช้คำที่เร้าความสนใจของผู้อ่านให้เกิดจินตนาการ เกิดความรู้สึกที่ซาบซึ้งทำให้เกิดแง่คิดและปัญญา

วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนทุกประเภท ไม่ว่าจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบใด เช่น ตำรา สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย ฯลฯ และวรรณกรรมร้อยกรอง

2. องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม

องค์ประกอบที่สำคัญของงานประพันธ์ คือ เนื้อหาและรูปแบบ

เนื้อหา หมายถึง เรื่องราวที่ผู้เขียนเจตนาสื่อไปยังผู้อ่านโดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กัน อาจเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกประสบการณ์และแง่คิดที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่อง เนื้อหาของวรรณคดีไทยมีหลายประเภท เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา การสั่งสอน ความรัก เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะของงานประพันธ์ที่ผู้เขียนเลือกใช้ในการนำเสนอ

3. ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่า วรรณกรรม ร้อยกรองมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. อ่านอย่างช้า ๆ ถ้าเป็นร้อยกรองควรอ่านออกเสียงเพื่อรับรสคำอย่างเต็มที่ และพยายามใส่ความรู้สึกลงไปในทุกทวิ

2. ค้นหาความหมายของคำศัพท์และความหมายที่ซ่อนอยู่ในกวีนิพนธ์

3. ศึกษาด้านวรรณศิลป์ โดยศึกษาด้านการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น การเล่นคำ การซ้ำคำ การใช้คำขัดแย้ง สีสมา จังหวะ โวหาร เป็นต้น

หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมร้อยกรอง มีดังนี้

1. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่ง เพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่น
ได้ดีขึ้น

2. ลักษณะคำประพันธ์

3. เรื่องย่อ

4. แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียน

5. คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งโดยปกติแล้วจะแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่
ดังนี้

5.1 คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ อาจเกิดจากการนำ
ถ้อยคำ สำนวนโวหารที่ไพเราะกินใจ และให้ความหมายกระทบใจผู้อ่าน ดังตัวอย่าง จากนิราศ
ภูเขาทอง ของสุนทรภู่ ที่ให้อารมณ์สะเทือนใจว่า

เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็คเท่านี้

ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย

ล้วนนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ

เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอยกา

5.2 คุณค่าด้านเนื้อหา คือ การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้คุณค่าทางปัญญาและ
ความคิดแก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่าง จากเรื่องนิราศภูเขาทอง ของสุนทรภู่ ให้ความรู้ด้านการทอดกฐินว่า

.....

เดือนสิบเอ็ดเสด็จจรุระพระวสา

รับกฐินบุญโณโมทนา

ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย

5.3 คุณค่าด้านสังคมวรรณคดีและวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีต
และสามารถจรดโลงสังคมได้ เช่น ทำให้สามารถมองเห็นชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ
จริยธรรมของคนในสังคม เช่น มีความเชื่อถือผู้ใหญ่ มีความเห็นใจ เกรงใจ ฟังพาอาศัยกัน
เอื้ออาทร ซื่อสัตย์ ฯลฯ ดังตัวอย่างจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ว่า

ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง

มีซ่องซังกุ่มปลาไว้ค้าขาย

ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย

พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง

5.4 การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านได้ประจักษ์ในคุณค่าของชีวิต ได้ความคิดและประสบการณ์จากเรื่องทีอ่าน และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตนำไปเป็นแนวปฏิบัติหรือแก้ปัญหารอบๆ ตัว ดังตัวอย่างจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ว่า

มาทางทำหน้าจวนจอมผู้รั้ง	คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
จะแวะหาถ้าท่านเหมือนเมื่อเป็นไวย	ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน
แต่ยามยากหากว่าถ้าท่านแปลก	อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรวล
เหมือนเข้ญใจใฝ่สูงไม่สมควร	จะต้องม้วนหน้ากลับอัปมาณ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้เรื่อง หลักการพิจารณาคุณค่า ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 6

1. ความหมาย

การพินิจ คือ การพิจารณาตรวจตรา พร้อมทั้งวิเคราะห์แยกแยะและประเมินค่าได้นอกจากจะได้ประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อนำไปแสดงความคิดเห็นและข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย เช่น ใครเป็นผู้แต่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์ต่อใครบ้าง ทางด้านใด ผู้พินิจมีความเห็นอย่างไร คุณค่าในแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

2. ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

การพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรมมีแนวให้ปฏิบัติอย่างกว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมงานเขียนทุกชนิด ผู้พินิจต้องดูว่าจะพินิจหนังสือชนิดใด มีลักษณะเฉพาะอย่างไร ซึ่งจะมีแนวในการพินิจให้เหมาะสมกับงานเขียนชิ้นนั้นๆ

หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม มีดังนี้

1. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่งเพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่นได้ดีขึ้น
2. ลักษณะคำประพันธ์
3. เนื้อเรื่องโดยย่อ
4. แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียน
5. คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งโดยปกติแล้วจะแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่

ดังนี้

5.1 คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ อาจเกิดจากการนำถ้อยคำ สำนวนโวหารที่ไพเราะกินใจ และให้ความหมายกระทบใจผู้อ่าน

5.2 คุณค่าด้านเนื้อหา คือ การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้คุณค่าทางปัญญาและความคิดแก่ผู้อ่าน

5.3 คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีตและสามารถจรโลงสังคมได้ เช่น ทำให้สามารถมองเห็นชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ จริยธรรมของคนในสังคม เช่น มีความเชื่อถือผู้ใหญ่ มีความเห็นใจ เกรงใจ พึงพาอาศัยกัน เอื้ออาทร ซื่อสัตย์ ฯลฯ

5.4 การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านได้ประจักษ์ในคุณค่า
ของชีวิต ได้ความคิดและประสบการณ์จากเรื่องที้อ่าน และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตนำไปเป็น
แนวปฏิบัติหรือแก้ปัญหารอบๆ ตัว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการพิจารณากรณีนิราศภูเขาทอง ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 6

1. ประวัติความเป็นมา

นิราศภูเขาทองเป็นนิราศเรื่องเอกในบรรดานิราศทั้ง 8 เรื่องของสุนทรภู่ ท่านแต่งนิราศภูเขาทองเมื่อบวชเป็นพระอยู่ที่วัดราชบูรณะ และเดินทางมาทางเรือไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองเมื่อ พ.ศ. 2371 เจดีย์นี้อยู่ที่วัดภูเขาทองซึ่งเป็นวัดโบราณอยู่กลางทุ่งนาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เข้าใจกันว่ามีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในพระเจดีย์ภูเขาทอง จึงเป็นที่นับถือของคนทั่วไป

2. เนื้อเรื่องย่อนิราศภูเขาทอง

เนื้อเรื่องเริ่มต้นที่สุนทรภู่บวชเป็นพระภิกษุและออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ๗ ทางเรือเมื่อเดือน 11 หลังจากรับกฐินแล้ว โดยเดินทางไปกับนายพัด บุตรชาย ซึ่งเกิดจากนางจัน เพื่อไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ออกเดินทางจากวัดราชบูรณะ ผ่านพระบรมมหาราชวัง สุนทรภู่ว่าลึกถึงความหลังเมื่อครั้งตนเองได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากรัชกาลที่ 2 ที่ทรงชุบเลี้ยงไว้ในราชสำนัก ผ่านท่าแพ โรงเหล้า บางจาก บางพลู บางพลัด บางโพ ตลาดแก้ว และที่ตลาดแก้วนี้สุนทรภู่วรรณถึงแม่จันซึ่งเป็นภรรยา สุนทรภู่ออกเดินทางเรื่อยมาโดยถ้าผ่านที่ใดก็กล่าวถึงสถานที่เหล่านั้นเป็นลำดับ จนมาถึงอยุธยา ได้ไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทอง ได้พบพระบรมธาตุสถิตในเศียรดอกบัว จึงได้อัญเชิญมาด้วยแต่รุ่งเช้าเมื่อจะบูชาองค์พระธาตุกลับหายไปสุนทรภู่อพยพค้างคืนที่วัดภูเขาทองคืนหนึ่ง จึงได้ล่องเรือกลับกรุงเทพมหานครมาจำพรรษาที่วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) ในเย็นวันเดียวกัน

3. ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์ในนิราศภูเขาทองเป็น กลอนนิราศ คือ กลอนสุภาพนั่นเอง แต่ต่างกันตรงที่กลอนนิราศจะขึ้นต้นด้วยวรรคที่สอง แล้วแต่งไปเรื่อย ๆ จนจบบท บรรยายถึงสถานที่อารมณ์รัก คร่ำครวญถึงสตรีอันเป็นที่รักโดยไปผูกพันกับธรรมชาติ วรรคสุดท้ายจะลงด้วย “เอ๋ย”

4. คุณค่าของวรรณคดี

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

1) การเลือกสรรคำของสุนทรภู่ มีความดีเด่น มีทั้งเสียงสัมผัสสระ สัมผัสอักษร การซ้ำเสียง และการเลือกคำที่มีความหมายเหมาะสมกับเนื้อหา เช่น

“ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก กลับกระจอกจาดจืดจืดเจวียน
บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนงวงเกวียน ดูเปลี่ยนเปลี่ยนคว้างคว้างเป็นหว่างวน”

นอกจากนี้ยังนิยมสัมผัสอักษร นับเป็นการเล่นคำที่ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น

“ พระสุริยาลงลับยับฝน ดูมัวมนมิดมิดทุกทิวศา
ถึงทางลัดตัดทางมากกลางนา ทั้งแผกคาแซมกักขึ้นรกเร็วว”

2) การใช้กวีโวหาร หรือภาพพจน์ นิราศภูเขาทองมีภาพพจน์ลักษณะต่าง ๆ ที่กวีเลือกใช้ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงความคิดของกวีได้ เช่น

2.1 ภาพพจน์อุปมา สุนทรภู่เปรียบเทียบช่วงชีวิตรับราชการใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไว้ว่า

“เคยหมอบไถสไถได้กลิ่นสุคนธ์ตลบ ละของอบรสรื่นชื่นนาสา
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา วาสนาเราก้สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์”

นอกจากนี้ยังได้กล่าวเปรียบเทียบให้เห็นถึงความทุกข์ยากของตนเองว่า

“เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้ ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
อันหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอยา”

2.2 ภาพพจน์เลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้เกิดมโนภาพและความไพเราะน่าฟังให้ผู้ฟัง ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย เช่น

“ ขอเดชะพระพุทธรูปคุณช่วย แม้นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง “

2.3 ภาพพจน์เลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้เกิดมโนภาพและความไพเราะน่าฟังว่า

“ไม่เห็นคลองต้องค้ำอยู่กลางทุ่ง พอหยุดยั้งดูหมู่มารุมกัด
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด ต้องนั่งปิดแปะไปมิได้นอน “

2.4 ภาพพจน์เล่นคำ คือใช้ถ้อยคำคำเดียวในความหมายต่างกันเพื่อให้เกิดความไพเราะน่าฟัง

“เห็นโศกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง ทั้งรักแฉงแฉมสวาทประหลาดเหลือ
เหมือนโศกที่ระกำก็ซ้ำเจือ เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาดคล้าย “

2. คุณค่าด้านเนื้อหา

1) แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณของสุนทรภู่ ที่รำลึกถึง พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ว่า

“ไฉ่ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพพานปานประหนึ่งศรีษะขาด ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมซ้ำตวิบัติเป็น ไม่แลเห็นที่ซึ่งจะพึงพา “

2) แสดงให้เห็นโทษของสุรา ว่า

“ ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
ไฉ่บาปกรรมน่านรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย “

3) สุนทรภู่ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของจิตใจมนุษย์ ว่า

“ ไฉ่สามัญผืนแปรไม่แท้เพียง เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
นี้หรือจิตคิดหมายมิหลายใจ ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึงคิด “

3. คุณค่าด้านสังคม งานวรรณคดีเป็นเหมือนกระจกส่องให้เห็นภาพทางสังคมสมัยต่าง ๆ ได้ดี เช่น

1) แสดงให้เห็นถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงให้ข้าราชการบริหารเข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด ในการเสด็จถวายผ้าพระกฐิน ว่า

“ ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง คิดถึงครั่งก่อนมาน้ำตาไหล
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย แล่ดวงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
จนกฐินสิ้นแม่น้ำแลล้าคลอง มิได้ข้องเคืองขัดหัตถา “

2) เมื่อผ่านวัดเขมาภิรตาราม ก็นึกถึงพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 2 ที่โปรดให้ปฏิสังขรณ์วัดนี้ ว่า

“ ไฉ่ปางหลังครั้งสมเด็จพระบรมโกศ มาผูกโบสถ์ก็ได้มานูชาขึ้น
ชมพระพิมพิรมผนังยังยั้งยืน ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา

- 3) กล่าวถึงการตั้งชื่อเมืองปทุมธานี ว่า
 “ ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้า พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
 ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว ”

4. การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1) ด้านศาสนา นิราศภูเขาทองแสดงให้เห็นถึงความศรัทธา ในพระพุทธศาสนา อย่างเด่นชัด โดยกล่าวถึงการเดินทางไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่บรรจุพระบรมธาตุและ แสดงถึงความผูกพันที่คนไทยได้ผูกพันกับพระพุทธศาสนาและช่วยกันบำรุงศาสนสถาน มีจิตใจ อ่อนโยน มีคุณธรรม ช่วยให้การดำเนินชีวิตมีสติมากขึ้น

2) ค่านิยมในสถาบันกษัตริย์ สถาบันกษัตริย์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมา ตั้งแต่อดีตเมื่อผ่านที่ต่าง ๆ สุนทรภู่ก็ไม่เคยลืมที่จะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ 2 ตลอดไป

3) ให้คิดสอนใจ นิราศภูเขาทองให้ข้อคิดและคติสอนใจที่ดีต่อการการใช้ชีวิต เช่น ความกตัญญู การพูด ความรัก ซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาใช้สอนผู้คนได้ในสมัยต่อ ๆ มา เช่น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม นคร สภามหาวิทยาลัยศรีปทุม
 “ ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสรรถ้อยอวยร้อยจิต
 แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา ”

สาระและใบความรู้เรื่อง สุนทรียภาพของบทร้อยกรอง ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 6

วรรณคดีและวรรณกรรมที่ควรแก่การยกย่องนั้นต้องมีคุณสมบัติเด่น ๆ หลายประการ เช่น ศิลปะในการใช้ภาษา เนื้อหา กลวิธีในการเสนอความคิด แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงศิลปะในการใช้ภาษาที่ทำให้บทร้อยกรองงดงาม ที่เรียกว่า มีสุนทรียภาพ หรือสุนทรียรส

สุนทรียภาพ (Aesthetics) คือ การใช้ถ้อยคำที่ให้ความไพเราะ มีความหมายอันลึกซึ้ง ก็นใจ สามารถกระทบอารมณ์ผู้อ่านผู้ฟัง ให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจ

การเลือกใช้ถ้อยคำที่ให้สุนทรียภาพ มีดังต่อไปนี้

1. เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน มาใช้ให้เหมาะกับฉันทลักษณ์ เพื่อให้เกิดความลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์ เช่น คำเรียกหญิงที่รัก ใช้ เยาวมาลย์ สมร ทรามสงวน ขวัญตา ขวัญอ่อน นงราม นงลักษณ์ เป็นต้น

2. เสียดเสนาะ บทร้อยกรองที่ให้ความไพเราะ จะต้องประกอบด้วยการใช้คำที่ไพเราะแล้ว ยังต้องมีสัมผัสคล้องจอง โดยเฉพาะสัมผัสนอก สัมผัสใน ซึ่งมีทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ เช่น

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาก

ดาวดาดจะต่างได้นาใจหาย

ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย

น้ำตาดกกระจายพรั่งพรายลง

(ขุนช้างขุนแผน)

นอกจากนี้ยังต้องเลือกใช้คำเพื่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ กัน เช่น อารมณ์โศกเศร้า ระทด ระทวย อารมณ์สนุกสนาน ดังตัวอย่าง

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว

เกิดแก้วพิกุลยี่สุนลี

จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี

จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ

(ขุนช้างขุนแผน)

ขุนช้างเห็นพิมกระหิมใจ

ตะลึงไปตาเพ่งเขม็งดู

หยิบพานมาว่าจะกินหมาก

มันผิตปากส่งไฟลไปรหู

เคี้ยวเล่นไปไปได้แต่พลู

เพื่อบ่าวเขารู้หัวเราะฮา

(ขุนช้างขุนแผน)

3. ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ช่วยให้ร้อยกรองไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ระทึกทันโชนทับฉิ่งฉับฉิ่ง

ดิงตังดิง ดิงตังดิง ตังดิงตัง

เจ้าพลายงามศรีมาลาไม่มาฟัง

เพลงก็พรากจากวงบางขุนพรหม

(บางขุนพรหม)

4. การเล่นคำ เป็นการใช้คำเดียวในความหมายต่างกัน และการเล่นคำยังรวมไปถึง การซ้ำอักษร ซ้ำคำ และซ้ำความ ดังตัวอย่าง

จากพรากจับจากจ่านรรจา

เหมือนจากนางสะการะวาตี

แขกเต้าจับเต้าร้างร้อง

เหมือนร้างห้องมาหารักมี

นกแก้วจับแก้วแล้วพาที่

เหมือนตัวพี่จากสามสุดามา

(อิเหนา)

5. การใช้คำที่มีความหมายอันลึกซึ้งกินใจ บทร้อยกรองที่มีความหมายอันลึกซึ้งกินใจ จะทำให้ผู้อ่านประทับใจ เพราะผู้อ่านสามารถคล้อยตามไปกับจินตนาการ และภาพที่สื่อออกมา จากบทร้อยกรอง ความหมายอันลึกซึ้งกินใจมักเกิดจากการใช้คำมาเปรียบเทียบ พร้อมอธิบายให้เห็นภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ ปรพากย์ อติพจน์ สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบแบบอุปมาเป็นการเอาสิ่งที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบกันช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในสิ่งใหม่ เช่น

ดูใจได้คิดลีการแล้ว

ดั่งดวงแก้วตดต้องแผ่นผา

รักระกำซ้ำจิตเจ็บจورا

ดั่งว่าจะวายชีวี

(อิเหนา)

5.2 การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์เป็นการนำลักษณะอาการของสิ่งหนึ่งโอนไปใช้กับอีกสิ่งหนึ่ง ที่ไม่เหมือนกันเลย เพื่อจูงใจว่าสิ่งสองสิ่งนั้นมีคุณสมบัติ คล้ายคลึงกันเป็นการเปรียบเทียบโดยนัย เช่น

เราก็อายหมายมาดว่าชาติเชื้อ

ถึงปะเสือกก็จะมีผู้ดูสักหน

ไม่รักวอนงอนง้อทรชน

แล้วพาพลกลับมาเผาตราพลงัน

5.3 การเปรียบเทียบแบบปรพากย์ เป็นการเปรียบเทียบโดยอาศัยความขัดแย้ง คือ เป็นการนำสิ่งที่ตรงกันข้ามมาเปรียบเทียบกัน เช่น ขาวกับดำ ดีกับชั่ว เร็วกับช้าดังตัวอย่าง

เขาย่อมเปรียบเทียบความเมื่อยามรัก แต่น้ำตัมผักขมชมว่าหวาน
เมื่อจืดจางห่างเหินไปเนิ่นนาน แต่น้ำตาลก็ว่าเปรี้ยวไม่เหลือวแล

5.4 การกล่าวเกินจริง เรียกว่า อติพจน์หรืออหิพจน์ เป็นการพรรณนาหรือบรรยายเกินความเป็นจริง เช่น

ครืนครืนไซ่ฟ้าร้อง เรียมครวญ
เรียมร่ำน้ำเนตรถ้วม ถึงพรหม

5.5 การใช้บุคลาธิษฐาน (บุคลวัต) เป็นการสมมติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ อาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต สัตว์ พืช ให้มีความรู้สึกและ การกระทำที่เหมือนคน เช่น ซุงร้อยท่อนนอนร้องให้อยู่ ชายป่า พระอาทิตย์โบทมือลา ดอกไม้ยิ้ม สายน้ำกระซิบ เป็นต้น

6. การบรรยายหรือพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา เป็นการใช้คำง่าย ๆ แต่เห็นภาพหรือเข้าใจได้ชัดเจน เช่น

เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเตียงต่ำ คมขางามแฉล้มแจ่มใส
คิ้วคางบางอ่อนอ่อนละไม รอยไรเรียบรับประดับดี

7. การบรรยายให้เห็นนาฏการ เป็นการใช้ถ้อยคำทำให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวทางกิริยาท่าทาง เคลื่อนไหวทางจิตใจ เคลื่อนไหวทางธรรมชาติ เช่น

แล้วพาลูกออกมาข้างท่าเกวียน จะจากเจียนใจขาดอนาถใจ
ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
สะอื้นร่ำอำลาด้วยอาลัย แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา

(ขุนช้างขุนแผน)

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 32101 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย
 - สาระที่ 1 : การอ่าน
 - สาระที่ 2 : การเขียน
 - สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1,
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาพิณจวรรณคดี พิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์
เนื้อเรื่อง สังคมและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือเขียน แสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกคุณค่าด้านวรรณศิลป์จากวรรณคดีที่อ่านได้ถูกต้อง
2. บอกคุณค่าด้านสังคมจากวรรณคดีที่อ่านได้ถูกต้อง
3. บอกคุณค่าด้านเนื้อหาจากวรรณคดีที่อ่านได้ถูกต้อง
4. สรุปผลการอภิปรายเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
6. สาระการเรียนรู้
 1. หลักการพิจารณาพิณจวรรณคดี
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 - ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. ทบทวนการพิจารณาพิณจวรรณคดีและสุนทรียภาพของวรรณคดีจากชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนทั้ง 6 กลุ่ม ฝึกพิจารณาพิณจวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เพื่อพิจารณาคุณค่าในด้าน วรรณศิลป์ เนื้อหา คุณค่าทางสังคม

2. นักเรียนนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันโดยแลกเปลี่ยนกันอ่านผลงานของเพื่อนต่างกลุ่มครูคอยให้คำแนะนำประเด็นที่แตกต่างหรือสอดคล้องกัน

ขั้นสรุป

1. ครู – นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของเพื่อนต่างกลุ่ม แล้วนำไปจัดเป็นป้ายนิเทศภายในห้อง

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
2. ป้ายนิเทศ

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน ผลงานการพินิจวรรณคดี
2. เครื่องมือในการประเมิน แบบประเมินผลงาน
3. ประเด็นการประเมิน
 - ความถูกต้องของเนื้อหา
 - การใช้ถ้อยคำ สำนวน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภานิติศาสตร์

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

แบบประเมินผลงานการพิจารณาคดี

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1. เนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องตรงประเด็น และครอบคลุมเรื่อง	เนื้อหาถูกต้องตรงประเด็นแต่ขาดประเด็นสำคัญ 1 ประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องไม่ตรงประเด็นและขาดประเด็นสำคัญตั้งแต่ 2 ประเด็นขึ้นไป
2. การใช้ถ้อยคำสำนวน	ใช้ถ้อยคำสำนวนถูกต้องสื่อความได้ชัดเจน	ใช้ถ้อยคำสำนวนผิด 1 - 2 แห่ง แต่ยังสื่อความได้	ใช้ถ้อยคำสำนวนผิดมากกว่า 2 แห่ง สื่อความไม่ชัดเจน
3. การแสดงความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผลและน่าสนใจ	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและน่าสนใจ	แสดงความคิดเห็นอย่างไม่มีเหตุผลหรือไม่น่าสนใจ
4. การตรงต่อเวลา	ส่งงานตามเวลาที่กำหนดและเสนองานได้	ส่งงานช้ากว่ากำหนดแต่เสนองานได้	ส่งงานช้ากว่ากำหนดจนไม่สามารถเสนองานได้

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 10	ดี
9 - 7	พอใช้
6 - 1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 32101 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย
 - สาระที่ 1 : การอ่าน
 - สาระที่ 2 : การเขียน
 - สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด
 - สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 3.1, ท 5.1, ส 4.3

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถสรุปพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของไทยสมัยอยุธยาได้อย่างต่อเนื่องโดย

อาศัยความรู้ที่เกิดจากการศึกษาประวัติศาสตร์และอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์การปกครองสมัยอยุธยาได้
 2. ลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาได้
 3. บันทึกเรื่องราวอย่างเป็นระบบและอ้างอิงแหล่งที่มาได้
6. สาระการเรียนรู้
 1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
 7. กิจกรรมการเรียนรู้
 - ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี”
 2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อเพลง “กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี” โดยตั้งคำถามว่า เนื้อเพลงบอกอะไรแก่ผู้ฟังบ้างจากนั้นครูจึงแนะนำ ติ - ชม การวิเคราะห์เนื้อเพลงของนักเรียน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มศึกษาไปความรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา แล้วร่วมกันบันทึกสรุปเรื่องราวจากไปความรู้ ที่อ่านลงสมุด
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานเรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง แล้วประเมินจากคะแนนของแต่ละกลุ่ม จากนั้นร่วมกันยกย่อง ชมเชย กลุ่มที่ทำคะแนนได้ดี
8. สื่อการเรียนรู้
1. ใบความรู้ “ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
 2. ใบงาน “พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
 3. เนื้อเพลง “กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี”
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน - การตอบคำถามของนักเรียนจากใบงาน 10 ข้อ
 2. เครื่องมือการประเมิน - ใบงาน เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
 3. ประเด็นการประเมิน - ตอบคำถามได้ถูกต้อง
10. สรุปผลการเรียนรู้
-
11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา
-
12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ
-

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8 และแผนที่ 9

มีหลักฐานปรากฏว่าปี พ.ศ.1890 พระเจ้าอู่ทองพยายามมาสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่อโยธยา โดยสร้างพระราชานิเวศน์ชั่วคราว เรียกว่า “ตำหนักเวียงเหล็ก” ต่อมาโปรดให้ตั้งนครแห่งใหม่ที่บริเวณหนองโสนหรือบึงซีชัน(เปลี่ยนเป็นบึงพระราม ตามชื่อวัด พระราม) สร้างนาน 3 ปี ถวายนามราชธานีใหม่ว่า “กรุงเทพมหานครบวรทวารวดีศรีอยุธยา มหาดิลกภพนพรัตนราชธานีบุรีรัมย์” ส่วนตำหนักเวียงเหล็กเป็นวัดพุทไธศวรรย์ในปัจจุบัน

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดีทั้งด้านยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง มีแม่น้ำล้อมรอบมีลักษณะเป็นเกาะ สามารถป้องกันศัตรูได้ดี ส่วนรอบเกาะเมืองเป็นที่ราบลุ่มน้ำจะท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตั้งทัพของศัตรู แต่ก็เหมาะแก่การเพาะปลูกและสามารถติดต่อค้าขายกับหัวเมืองทางเหนือ ภาคกลาง ตะวันออก อีกทั้งอยู่ใกล้กับอ่าวไทยสามารถติดต่อกับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 400 กว่าปีที่อาณาจักรกรุงศรีอยุธยามีความเจริญสูงสุด ใต้เมืองซากังราว เชียงใหม่ กัมพูชา มะตะกา เซลียง และทวายใต้ ผู้คนพลเมืองดำเนินชีวิตด้วยความสุขสงบร่มเย็นวัดวาอารามสร้างขึ้นมากมาย แต่พอถึงสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. 2111 ถึง พ.ศ. 2112 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลง กองทัพพม่ายกเข้ามาประชิดเมืองถึง 3 ด้าน ด้วยกำลังพลที่มากกว่า ทำให้อาณาจักรอยุธยาต้องยอมพ่ายแพ้ แก่ข้าศึก นับเป็นการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2112 นานถึง 15 ปี ต่อมา **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ทรงประกาศอิสรภาพของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ที่เมืองแครงเมื่อ พ.ศ. 2127 ได้สำเร็จ และชัยชนะครั้งนี้ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมีพระเกียรติ ระบุชื่อไว้ทั่วทั้งสิบทิศ คือ สงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ต่อจากนั้นก็ไม่มีศัตรูกล้าเข้ามารุกรานกับอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาจนถึง 150 ปี

เมื่อถึงสมัย สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) ราว พ.ศ. 2301 ถึง 2310 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลงอีกครั้ง พม่ายกกองทัพมานำโดยพระเจ้ามังรายกะยอจระวา ยกทัพเข้ามาตีทางทวาย และกรุงศรีอยุธยา เมื่อถูกล้อมอยู่นาน เสบียงอาหารเริ่มหมด เกิดไฟไหม้พระนคร ทำให้ผู้คนขาดแคลนอาหารมากขึ้น พม่าก็จุดไฟเผากำแพงเมืองจนทรุดและยิงปืนระดมเข้ามาในพระนคร กรุงศรีอยุธยาเหลือกำลังที่จะรับได้ จึงทำให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่สอง ใน พ.ศ. 2310 และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ทรงประกาศอิสระ

ภาพและทรงชัยได้พม่าออกไปจากแผ่นดินไทยได้สำเร็จและย้ายอาณาจักรมาอยู่ที่แห่งใหม่ คือ อาณาจักรกรุงธนบุรี

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางของประเทศสยามสืบต่อยาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 33 พระองค์ จาก 5 ราชวงศ์ คือ ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททอง และราชวงศ์บ้านพลูหลวง ศิลปวัฒนธรรมและอารยธรรมต่างๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันตราบเท่าทุกวันนี้

การปกครอง

สถาบันกษัตริย์

การปกครองสมัยอยุธยาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะรับลัทธิเทวราชของขอมและรับคัมภีร์พระธรรมศาสตร์จากมอญซึ่งรับมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่งพระมหากษัตริย์จึงทรงมีฐานะเทียบเท่าพระศิวะหรือองค์อวตารของพระเจ้า ซึ่งเป็นผลให้เกิดระเบียบพิธีการเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์เป็นไปอย่างมีระเบียบพิธีการและเคร่งครัด ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะพระมหากษัตริย์จะต้องทรงบำเพ็ญศุภกิจ 10 ประการ ราชจรรยาวัตร 4 ประการ และจักรวรรดิวัตร 12 ประการ ขณะเดียวกันก็มีกฎเกณฑ์เพื่อรักษาความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ด้วย

กฎหมายและศาล

กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในการปกครอง เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงตรากฎหมาย 10 ฉบับ กฎหมายรับฟ้อง ลักพา อาญาราษฎร์ อาญาหลวง เป็นต้น

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ตรากฎหมายหลายฉบับ เช่น การเทียบศักดินา กฎมณเฑียรบาล เป็นต้น ระบบศาลมีผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า ลูกขุน ณ ศาลหลวงเป็นที่ปรึกษาและตัดสิน

ระบบการปกครอง

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 โปรดให้ใช้ระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ มีเสนาบดี 4 คน เป็นผู้ดูแล คือ กรมเมือง ดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมือง

กรมวัง ดูแลกิจการภายในวัง

กรมคลัง จ่ายและเก็บรักษาพระราชทรัพย์และการเงินของประเทศ

กรมนา ดูแลควบคุมเรื่องเลือกสวนไร่นา

นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ เมืองหน้าด่าน 4 ทิศ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองประเทศราช

ระบบสังคม

คนทุกคนในสังคมกรุงศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นเจ้า ขุนนาง หรือไพร่ ย่อมอยู่ในฐานะเป็นข้าแผ่นดินเหมือนกันหมด เสมอกันภายใต้พระราชอำนาจ อันเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบสังคมสมัยอยุธยา โดยใช้ระบบศักดินาเป็นเครื่องมือในการจัดระบบชนชั้น ซึ่งมีได้แบ่งชนชั้นจากชาติกำเนิดแต่ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ยศ ตำแหน่ง ที่พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งหรือถอดถอน

พอสรุปได้ว่าสมัยอยุธยาจำแนกบุคคลเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นปกครอง และผู้อยู่ใต้ปกครอง โดยใช้ศักดินาเป็นตัวกำหนดหน้าที่ตามศักดิ์

ประเพณี

ประเพณีหลวง เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

ประเพณีราษฎร์ มีศูนย์กลางอยู่ที่วัด การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ผูกพันอยู่กับความเชื่อในศาสนาพุทธและพราหมณ์ปนกัน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย ล้วนเกี่ยวกับความศรัทธาต่อความศักดิ์สิทธิ์ของเทพดาและคุณพระรัตนตรัยทั้งสิ้น

วัฒนธรรม

บ้านเรือนราษฎรซึ่งประมวลได้จากภาพจิตรกรรม สันนิษฐานว่าสร้างด้วยไม้แบบยกพื้นใต้ถุนสูงโปร่ง ฝาแบบปะกน หน้าต่างแคบ หลังคาสูงชันอาจมุงด้วยกระเบื้อง แปก จาก มีบันลุ่มที่ยอดจั่วหลังคา มีชานติดต่อกับห้องครัว จำนวนคูหา หอนั่ง ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน

นาฏดุริยางค์ศิลป์

จากกฎมณเฑียรบาลสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ บัญญัติว่าห้ามร้องเพลงเรือ เป่าขลุ่ย สีซอ ดีดกระจับปี่ ดีดกระจับเข้ ดีโชนทับ ในเขตพระราชฐาน แสดงว่า สมัยอยุธยามีเครื่องดนตรีครบทุกประเภท ทั้ง ดีด สี ดี เป่า และเป็นหลักฐานว่าเพลงเรือ เป็นการละเล่นพื้นบ้านมีในสมัยอยุธยาแล้ว

ใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8 และ 9

มีหลักฐานปรากฏว่าปี พ.ศ. 1890 พระเจ้าอู่ทองพยายามมาสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่อยุธยา โดยสร้างพระราชนิเวศน์ชั่วคราว เรียกว่า “ตำหนักเวียงเหล็ก” ต่อมาโปรดให้ตั้งนครแห่งใหม่ที่บริเวณหนองโสนหรือบึงซีชัน(เปลี่ยนเป็นบึงพระราม ตามชื่อวัด พระราม) ถวายนามราชธานีใหม่ว่า “**กรุงเทพมหานครบวรทวารวดีศรีอยุธยา มหาดิลลภพนพรัตนราชธานีบุรีรมย์**” ส่วนตำหนักเวียงเหล็กเป็นวัดพุทไธศวรรย์ในปัจจุบัน

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดีมีแม่น้ำล้อมรอบมีลักษณะเป็นเกาะ สามารถป้องกันศัตรูได้ดี ส่วนรอบเกาะเมืองเป็นที่ราบลุ่ม น้ำจะท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตั้งทัพของศัตรู แต่ก็เหมาะแก่การเพาะปลูกและสามารถติดต่อค้าขายกับหัวเมืองทางเหนือภาคกลาง สะดวก อีกทั้งอยู่ใกล้กับอ่าวไทยสามารถติดต่อกับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 400 กว่าปีที่อาณาจักรกรุงศรีอยุธยามีความเจริญสูงสุด ได้ได้เมืองชาึกังราว เชียงใหม่ กัมพูชา มะละกา เซลิ้ง และทวายได้ ผู้คนพลเมืองดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสงบร่มเย็น ทั่วราชอาณาจักรสร้างขึ้นมามากมาย แต่พอถึงสมัยสมเด็จพระมหินทราธิราชราว พ.ศ. 2111 ถึง-พ.ศ. 2112 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลง กองทัพพม่ายกเข้ามาประชิดเมืองถึง 3 ด้าน ด้วยกำลังพลที่มากกว่า ทำให้อาณาจักรอยุธยาต้องยอมพ่ายแพ้แก่ข้าศึกนับเป็นการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2112 นานถึง 15 ปี ต่อมา **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ทรงประกาศอิสรภาพของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาที่เมืองแครง เมื่อ พ.ศ. 2127 ได้สำเร็จ และชัยชนะครั้งนี้ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมีพระเกียรติ ระบุชื่อในพงศาวดารไทย คือสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ต่อจากนั้นก็ไม่มีศัตรูกล้าเข้ามารุกรานกับอาณาจักรกรุงศรีอยุธยานานถึง 150 ปี

เมื่อถึงสมัย **สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์** (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) ราว พ.ศ. 2301 ถึง 2310 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลงอีกครั้ง พม่ายกกองทัพมานำโดยพระเจ้ามังรายกะยอฉะวา ยกทัพเข้ามาตีทางทวาย และกรุงศรีอยุธยา เมื่อถูกล้อมอยู่นานเสบียงอาหารเริ่มหมด เกิดไฟไหม้พระนคร ทำให้ผู้คนขาดแคลนอาหารมากขึ้น พม่าก็จุดไฟเผากำแพงเมืองจนทรุดและยิงปืนระดมเข้ามาในพระนคร กรุงศรีอยุธยาเหลือกำลังที่จะรับได้ จึงทำให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่สอง ใน พ.ศ. 2310 และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงประกาศ

อิสรภาพและทรงขับไล่พม่าออกไปจากแผ่นดินไทยได้สำเร็จและย้ายอาณาจักรมาอยู่ที่แห่งใหม่ คือ อาณาจักรกรุงธนบุรี

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางของประเทศสยาม สืบต่อยาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 33 พระองค์ จาก 5 ราชวงศ์ คือ ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททอง และราชวงศ์บ้านพลูหลวง ศิลปวัฒนธรรมและอารยธรรมต่างๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันตราบเท่าทุกวันนี้

การปกครอง

สถาบันกษัตริย์

การปกครองสมัยอยุธยาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะรับลัทธิเทวราชของขอมและรับคัมภีร์พระธรรมศาสตร์จากมอญซึ่งรับมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่ง พระมหากษัตริย์จึงทรงมีฐานะเทียบเท่าพระศิวะหรือองค์อวตารของพระเจ้า ซึ่งเป็นผลให้เกิดระเบียบพิธีการเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์เป็นไปอย่างมีระเบียบพิธีการและเคร่งครัด ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะพระมหากษัตริย์จะต้องทรงบำเพ็ญศุภกิจ 10 ประการ ราชจรรยาวัตร 4 ประการ และจักรวรรดิวัตร 12 ประการ ขณะเดียวกันก็มีกฎเกณฑ์เพื่อรักษาความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ด้วย

กฎหมายและศาล

กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในการปกครอง เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงตรากฎหมาย 10 ฉบับ กฎหมายรับฟ้อง ลักพา อาญาอาชญากรรม อาญาหลวง เป็นต้น

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ตรากฎหมายหลายฉบับ เช่น การเทียบศักดินา กฎมณเฑียรบาล เป็นต้น ระบบศาลมีผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า ลูกขุน ณ ศาลหลวงเป็นที่ปรึกษาและตัดสิน

ระบบการปกครอง

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 โปรดให้ใช้ระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ มีเสนาบดี 4 คน เป็นผู้ดูแล คือ กรมเมือง ดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมือง

กรมวัง ดูแลกิจการภายในวัง

กรมคลัง จ่ายและเก็บรักษาพระราชทรัพย์และการเงินของประเทศ

กรมนา ดูแลควบคุมเรื่องเลือกสวนไร่นา

นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ เมืองหน้าด่าน 4 ทิศ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองประเทศราช

ระบบสังคม

คนทุกคนในสังคมกรุงศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นเจ้า ขุนนาง หรือไพร่ ย่อมอยู่ในฐานะเป็นข้าแผ่นดินเหมือนกันหมด เสมอกันภายใต้พระราชอำนาจ อันเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบสังคมสมัยอยุธยา โดยใช้ระบบศักดินาเป็นเครื่องมือในการจัดระบบชนชั้น ซึ่งมีได้แบ่งชนชั้นจากชาติกำเนิดแต่ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ยศ ตำแหน่ง ที่พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งหรือถอดถอน

พอสรุปได้ว่าสมัยอยุธยาจำแนกบุคคลเป็น 2 ชั้นชั้น คือ ชั้นปกครอง และผู้อยู่ใต้ปกครอง โดยใช้ศักดินาเป็นตัวกำหนดหน้าที่ตามศักดิ์

ประเพณี

ประเพณีหลวง เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

ประเพณีราษฎร์ มีศูนย์กลางอยู่ที่วัด การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ผูกพันอยู่กับความเชื่อในศาสนาพุทธและพราหมณ์ปนกัน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย ล้วนเกี่ยวกับความศรัทธาต่อความศักดิ์สิทธิ์ของเทพยดาและคุณพระรัตนตรัยทั้งสิ้น

วัฒนธรรม

บ้านเรือนราษฎร์ซึ่งประมวลได้จากภาพจิตรกรรม สันนิษฐานว่า สร้างด้วยไม้แบบยกพื้น ใต้ถุนสูงโปร่ง ฝาแบบปะกน หน้าต่างแคบ หลังคาสูงชันอาจมุงด้วยกระเบื้อง แฝก จากมีบันลมหที่ยอดจั่วหลังคา มีชานติดต่อกับห้องครัว จำนวนคูหา หอนั่ง ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน

นาฏดุริยางค์ศิลป์

จากกฎมณเฑียรบาลสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ บัญญัติว่าห้ามร้องเพลงเรือ เป่าขลุ่ย สีซอ ดิดกระจำปี ดิดจระเข้ ตีโชนทับ ในเขตพระราชฐาน แสดงว่า สมัยอยุธยามีเครื่องดนตรีครบทุกประเภท ทั้งดีด สี ตี เป่า และเป็นหลักฐานว่าเพลงเรือ เป็นการละเล่นพื้นบ้านมีมาในสมัยอยุธยาแล้ว

ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8
เพลงกรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี

คำร้อง พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ

(สร้อย) กรุงศรีอยุธยาราชธานีไทย ถึงเคยได้แตกแยกไป ก็ไม่สิ้นคนดี เราจะรบกับศัตรู
ต่อสู้ไฟรี เราจะกู้เกียรติศรีอยุธยาไว้เอย

1. อยุธยาธานีศรีสยามเมืองงามธรรมชาติช่วยสนอง บริบูรณ์ลุ่มน้ำและลำคลอง
ทำวอู่ทองทรงสร้างให้ชาวไทย

(สร้อย).....

2. ครั้งโบราณแพ้วมาเป็นข้าเขา พระนเรศวรเจ้า ทรงกู้ได้ ไกลศัตรูไปให้พื้นแผ่นดินไทย
กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี

(สร้อย).....

3. ชาวศรีอยุธยามาด้วยกัน เลือดไทยใจมั่น ไม่พรั่นหนี ถ้าแม้ใครใจกล้ามาราวีเรา
จะกู้เกียรติศรีอยุธยาไว้เอย

(สร้อย).....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

**ใบงานเรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8**

คำสั่ง จงตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาให้ถูกต้อง ชัดเจน

1. ผู้สถาปนาอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี คือ
.....
2. บึงพระรามมีความสำคัญต่อกรุงศรีอยุธยาอย่างไร ?
.....
3. “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว “ แสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวอยุธยาอย่างไร ?
.....
4. ระบบศาลในสมัยอยุธยา จะมีผู้เชี่ยวชาญในศาลซึ่งเรียกว่า ลูกขุน ณ ศาลหลวง ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและตัดสิน ถ้าในปัจจุบันควรเป็นตำแหน่งใด ?
.....
5. ผู้ที่ทรงกอบกู้เอกราชในคราวเสียกรุงครั้งที่ 1 คือ ใคร
.....
6. สาเหตุของการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จงอธิบายให้ชัดเจน
.....
.....
7. การแบ่งชนชั้นในสังคมสมัยอยุธยา เป็นอย่างไร จงอธิบายให้ชัดเจน
.....
8. การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นอย่างไร จงอธิบาย
.....
9. การละเล่นรื่นเริงของไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้แก่อะไรบ้าง
.....
10. วัดที่สำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่วัดอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างมา 4 ชื่อ
.....

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงวนวิไลสิทธิ์

แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

2. สาระภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่าน

 สาระที่ 2 : การเขียน

 สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

 สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

 สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 3.1, ท 5.1, ส 4.3

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

 เมื่ออ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่อง ขุนช้างขุนแผนแล้ว สามารถเข้าใจและวิเคราะห์ความ

สัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้านต่างๆ ที่มีต่อกันจนเป็นผลให้เกิดลักษณะ

เฉพาะของสมัยอยุธยา

 จุดประสงค์การเรียนรู้

 1. วิเคราะห์การปกครองสมัยอยุธยาได้

 2. บอกวิถีชีวิตของคนในสมัยอยุธยาได้

 3. เปรียบเทียบด้านการปกครอง วิถีชีวิตของคนสมัยอยุธยากับปัจจุบันได้

 4. บันทึกเรื่องราวอย่างเป็นระบบและอ้างอิงแหล่งที่มาได้

6. สาระการเรียนรู้

 1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา (เหมือนแผนที่ 8)

 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สนทนากับนักเรียนถึง ละครโทรทัศน์เรื่อง "สายโลหิต" ว่านักเรียนดูละครเรื่องนี้แล้ว คิดอย่างไร และให้ความรู้อะไรแก่นักเรียนบ้าง
2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ทำใบงานเรื่อง การเปรียบเทียบด้านการปกครอง และการดำเนินชีวิตในสมัยอยุธยา กับสมัยปัจจุบันว่า มีความสอดคล้องและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยศึกษาจากใบความรู้เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาและเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน ประกอบการเปรียบเทียบ ใน 2 ประเด็น ดังนี้
 1. การปกครอง
 2. การดำเนินชีวิตของคน
2. แต่ละกลุ่มบันทึกเรื่องราวที่ร่วมกันคิดอย่างมีเหตุผลและสามารถอ้างอิงหลักฐานได้

อย่างถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ครู – นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การปกครอง และการดำเนินชีวิตของคนสมัยอยุธยากับปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร อีกครั้งหนึ่ง
2. นำผลงานของนักเรียนไปจัดเป็นป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน เพื่อให้ศึกษาร่วมกัน

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 2
2. ใบงานเรื่อง การเปรียบเทียบด้านการปกครองและการดำเนินชีวิต สมัยอยุธยากับสมัยปัจจุบัน
3. ใบความรู้เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา (เหมือนแผนที่ 8)

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่เหมาะสม การเปรียบเทียบเหตุการณ์สมัยอยุธยากับสมัยปัจจุบัน
2. เครื่องมือการประเมิน แบบประเมินการเขียน

3. ประเด็นการประเมิน - ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม
- เขียนแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....
.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ^{ลงชื่อ} ^{ผู้สอน}
(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8 และแผนที่ 9

มีหลักฐานปรากฏว่าปี พ.ศ.1890 พระเจ้าอู่ทองพยายามมาสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่อโยธยา โดยสร้างพระราชานิเวศน์ชั่วคราว เรียกว่า “ตำหนักเวียงเหล็ก” ต่อมาโปรดให้ตั้งนครแห่งใหม่ที่บริเวณหนองโสนหรือบึงชีชัน(เปลี่ยนเป็นบึงพระราม ตามชื่อวัด พระราม) สร้างนาน 3 ปี ถวายนามราชธานีใหม่ว่า “กรุงเทพมหานครบวรทวารวดีศรีอยุธยา มหาดิลลภพนรัตนราชธานีบุรีรัมย์” ส่วนตำหนักเวียงเหล็กเป็นวัดพุทไธศวรรย์ในปัจจุบัน

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดีทั้งด้านยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง มีแม่น้ำล้อมรอบมีลักษณะเป็นเกาะ สามารถป้องกันศัตรูได้ดี ส่วนรอบเกาะเมืองเป็นที่ราบลุ่มน้ำจะท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตั้งทัพของศัตรู แต่ก็เหมาะแก่การเพาะปลูกและสามารถติดต่อค้าขายกับหัวเมืองทางเหนือ ภาคกลาง ตะวันออก อีกทั้งอยู่ใกล้กับอ่าวไทยสามารถติดต่อกับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 400 กว่าปีที่อาณาจักรกรุงศรีอยุธยามีความเจริญสูงสุด ใต้เมืองซากังราว เชียงใหม่ กัมพูชา มะตะกา เซลียง และทวายใต้ ผู้คนพลเมืองดำเนินชีวิตด้วยความสุขสงบร่มเย็นวัดวาอารามสร้างขึ้นมากมาย แต่พอถึงสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. 2111 ถึง-พ.ศ. 2112 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลง กองทัพพม่ายกเข้ามาประชิดเมืองถึง 3 ด้าน ด้วยกำลังพลที่มากกว่า ทำให้อาณาจักรอยุธยาต้องยอมพ่ายแพ้แก่ข้าศึก นับเป็นการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2112 นานถึง 15 ปี ต่อมา **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ทรงประกาศอิสรภาพของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ที่เมืองแครงเมื่อ พ.ศ. 2127 ได้สำเร็จ และชัยชนะครั้งนี้ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมีพระเกียรติ ระบุชื่อไว้ทั่วทั้งสิบทิศ คือ สงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ต่อจากนั้นก็ไม่มีศัตรูกล้าเข้ามารุกรานกับอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาจนถึง 150 ปี

เมื่อถึงสมัย สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) ราว พ.ศ. 2301 ถึง 2310 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลงอีกครั้ง พม่ายกกองทัพมานำโดยพระเจ้ามังรายกะยอจระวา ยกทัพเข้ามาตีทางทวาย และกรุงศรีอยุธยา เมื่อถูกล้อมอยู่นาน เสบียงอาหารเริ่มหมด เกิดไฟไหม้พระนคร ทำให้ผู้คนขาดแคลนอาหารมากขึ้น พม่าก็จุดไฟเผากำแพงเมืองจนทรุดและยิงปืนระดมเข้ามาในพระนคร กรุงศรีอยุธยาเหลือกำลังที่จะรับได้ จึงทำให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่สอง ใน พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ทรงประกาศอิสรภาพ

และทรงขับไล่พม่า ออกไปจากแผ่นดินไทยได้สำเร็จและย้ายอาณาจักรมาอยู่ที่แห่งใหม่ คือ อาณาจักรกรุงธนบุรี

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางของประเทศสยาม สืบต่อยาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 33 พระองค์ จาก 5 ราชวงศ์ คือ ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททอง และราชวงศ์บ้านพลูหลวง ศิลปวัฒนธรรมและอารยธรรมต่างๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันตราบนานเท่าทุกวันนี้

การปกครอง

สถาบันกษัตริย์

การปกครองสมัยอยุธยาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะรับลัทธิเทวราชของขอมและรับคัมภีร์พระธรรมศาสตร์จากมอญซึ่งรับมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่งพระมหากษัตริย์จึงทรงมีฐานะเทียบเท่าพระศิวะหรือองค์อวตารของพระเจ้า ซึ่งเป็นผลให้เกิดระเบียบพิธีการเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์เป็นไปอย่างมีระเบียบพิธีการและเคร่งครัด ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะพระมหากษัตริย์จะต้องทรงบำเพ็ญศุภกิจ 10 ประการ ราชจรรยาวัตร 4 ประการ และจักรวรรดิวัตร 12 ประการ ขณะเดียวกันก็มีกฎเกณฑ์เพื่อรักษาความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ด้วย

กฎหมายและศาล

กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในการปกครอง เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงตรากฎหมาย 10 ฉบับ กฎหมายรับฟ้อง ลักพา อาญาราษฎร์ อาญาหลวง เป็นต้น

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ตรากฎหมายหลายฉบับ เช่น การเทียบศักดินา กฎมณเฑียรบาล เป็นต้น ระบบศาลมีผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า ลูกขุน ณ ศาลหลวงเป็นที่ปรึกษาและตัดสิน

ระบบการปกครอง

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 โปรดให้ใช้ระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ มีเสนาบดี 4 คน เป็นผู้ดูแล คือ กรมเมือง ดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมือง

กรมวัง ดูแลกิจการภายในวัง

กรมคลัง จ่ายและเก็บรักษาพระราชทรัพย์และการเงินของประเทศ

กรมนา ดูแลควบคุมเรื่องเลือกสวนไร่นา

นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ เมืองหน้าด่าน 4 ทิศ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองประเทศราช

ระบบสังคม

คนทุกคนในสังคมกรุงศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นเจ้า ขุนนาง หรือไพร่ ย่อมอยู่ในฐานะเป็นข้าแผ่นดินเหมือนกันหมด เสมอกันภายใต้พระราชอำนาจ อันเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบสังคมสมัยอยุธยา โดยใช้ระบบศักดินาเป็นเครื่องมือในการจัดระบบชนชั้น ซึ่งมีได้แบ่งชนชั้นจากชาติกำเนิดแต่ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ยศ ตำแหน่ง ที่พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งหรือถอดถอน

พอสรุปได้ว่าสมัยอยุธยาจำแนกบุคคลเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นปกครอง และผู้อยู่ใต้ปกครอง โดยใช้ศักดินาเป็นตัวกำหนดหน้าที่ตามศักดิ์

ประเพณี

ประเพณีหลวง เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

ประเพณีราษฎร์ มีศูนย์กลางอยู่ที่วัด การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ผูกพันอยู่กับความเชื่อในศาสนาพุทธและพราหมณ์ปนกัน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย ล้วนเกี่ยวกับความศรัทธาต่อความศักดิ์สิทธิ์ของเทพดาและคุณพระรัตนตรัยทั้งสิ้น

วัฒนธรรม

บ้านเรือนราษฎร์ซึ่งประมวลได้จากภาพจิตรกรรม สันนิษฐานว่าสร้างด้วยไม้แบบยกพื้นใต้ถุนสูงโปร่ง ฝาแบบปะกน หน้าต่างแคบ หลังคาสูงชันอาจมุงด้วยกระเบื้อง แปก จาก มีบันลุ่มที่ยอดจั่วหลังคา มีชานติดต่อกับห้องครัว จำนวนคูหา หอนั่ง ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน

นาฏดุริยางค์ศิลป์

จากกฎมณเฑียรบาลสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ บัญญัติว่าห้ามร้องเพลงเรือ เป่าขลุ่ย สีซอ ดีดกระจับปี่ ดีดกระจับเข้ ดีโหนดทับ ในเขตพระราชฐาน แสดงว่า สมัยอยุธยามีเครื่องดนตรีครบทุกประเภท ทั้ง ดีด สี ดี เป่า และเป็นหลักฐานว่าเพลงเรือ เป็นการละเล่นพื้นบ้านมีในสมัยอยุธยาแล้ว

ใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 8 และ 9

มีหลักฐานปรากฏว่าปี พ.ศ. 1890 พระเจ้าอู่ทองพยายามมาสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่อยุธยา โดยสร้างพระราชนิเวศน์ชั่วคราว เรียกว่า “ตำหนักเวียงเหล็ก” ต่อมาโปรดให้ตั้งนครแห่งใหม่ที่บริเวณหนองโสนหรือบึงซีชัน(เปลี่ยนเป็นบึงพระราม ตามชื่อวัด พระราม) ถวายนามราชธานีใหม่ว่า “**กรุงเทพมหานครบวรทวารวดีศรีอยุธยา มหาดิลลภพนพรัตนราชธานีบุรีรมย์**” ส่วนตำหนักเวียงเหล็กเป็นวัดพุทไธศวรรย์ในปัจจุบัน

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดีมีแม่น้ำล้อมรอบมีลักษณะเป็นเกาะ สามารถป้องกันศัตรูได้ดี ส่วนรอบเกาะเมืองเป็นที่ราบลุ่ม น้ำจะท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตั้งทัพของศัตรู แต่ก็เหมาะแก่การเพาะปลูกและสามารถติดต่อค้าขายกับหัวเมืองทางเหนือ ภาคกลาง สะดวก อีกทั้งอยู่ใกล้กับอ่าวไทยสามารถติดต่อกับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 400 กว่าปีที่อาณาจักรกรุงศรีอยุธยามีความเจริญสูงสุด ได้ได้เมืองชาึกังราว เชียงใหม่ กัมพูชา มะละกา เซลิ้ง และทวายได้ ผู้คนพลเมืองดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสงบร่มเย็น ทั่วราชอาณาจักรสร้างขึ้นมามากมาย แต่พอถึงสมัยสมเด็จพระนรินทรธิราชราว พ.ศ. 2111 ถึง-พ.ศ. 2112 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลง กองทัพพม่ายกเข้ามาประชิดเมืองถึง 3 ด้าน ด้วยกำลังพลที่มากกว่า ทำให้อาณาจักรอยุธยาต้องยอมพ่ายแพ้แก่ข้าศึกนับเป็นการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2112 นานถึง 15 ปี ต่อมา **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ทรงประกาศอิสรภาพของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาที่เมืองแครง เมื่อ พ.ศ. 2127 ได้สำเร็จ และชัยชนะครั้งนี้ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมีพระเกียรติ ระบุชื่อไปทั่วทั้งสิบทิศ คือสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ต่อจากนั้นก็ไม่มีศัตรูกล้าเข้ามารุกรานกับอาณาจักรกรุงศรีอยุธยานานถึง 150 ปี

เมื่อถึงสมัย **สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์** (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) ราว พ.ศ. 2301 ถึง 2310 อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเริ่มอ่อนอำนาจลงอีกครั้ง พม่ายกกองทัพมานำโดยพระเจ้ามังรายกะยอฉะวา ยกทัพเข้ามาตีทางทวาย และกรุงศรีอยุธยา เมื่อถูกล้อมอยู่นานเสบียงอาหารเริ่มหมด เกิดไฟไหม้พระนคร ทำให้ผู้คนขาดแคลนอาหารมากขึ้น พม่าก็จุดไฟเผากำแพงเมืองจนทรุดและยิงปืนระดมเข้ามาในพระนคร กรุงศรีอยุธยาเหลือกำลังที่จะรับได้ จึงทำให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่สอง ใน พ.ศ. 2310 และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงประกาศ

อิสรภาพและทรงขับไล่พม่าออกไปจากแผ่นดินไทยได้สำเร็จและย้ายอาณาจักรมาอยู่ที่แห่งใหม่ คือ อาณาจักรกรุงธนบุรี

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางของประเทศสยาม สืบต่อยาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 33 พระองค์ จาก 5 ราชวงศ์ คือ ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททอง และราชวงศ์บ้านพลูหลวง ศิลปวัฒนธรรมและอารยธรรมต่างๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันตราบเท่าทุกวันนี้

การปกครอง

สถาบันกษัตริย์

การปกครองสมัยอยุธยาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะรับลัทธิเทวราชของขอมและรับคัมภีร์พระธรรมศาสตร์จากมอญซึ่งรับมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่ง พระมหากษัตริย์จึงทรงมีฐานะเทียบเท่าพระศิวะหรือองค์อวตารของพระเจ้า ซึ่งเป็นผลให้เกิดระเบียบพิธีการเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์เป็นไปอย่างมีระเบียบพิธีการและเคร่งครัด ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะพระมหากษัตริย์จะต้องทรงบำเพ็ญทศพิธราชธรรม 10 ประการ ราชจรรยาวัตร 4 ประการ และจักรวรรดิวัตร 12 ประการ ขณะเดียวกันก็มีกฎเกณฑ์เพื่อรักษาความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ด้วย

กฎหมายและศาล

กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในการปกครอง เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงตรากฎหมาย 10 ฉบับ กฎหมายรับฟ้อง ลักพา อาญาราษฎร อาญาหลวง เป็นต้น

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ตรากฎหมายหลายฉบับ เช่น การเทียบศักดินา กฎมณเฑียรบาล เป็นต้น ระบบศาลมีผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า ลูกขุน ณ ศาลหลวงเป็นที่ปรึกษาและตัดสิน

ระบบการปกครอง

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 โปรดให้ใช้ระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ มีเสนาบดี 4 คน เป็นผู้ดูแล คือ กรมเมือง ดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมือง

กรมวัง ดูแลกิจการภายในวัง

กรมคลัง จ่ายและเก็บรักษาพระราชทรัพย์และการเงินของประเทศ

กรมนา ดูแลควบคุมเรื่องเลือกสวนไร่นา

นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ เมืองหน้าด่าน 4 ทิศ หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองประเทศราช

ระบบสังคม

คนทุกคนในสังคมกรุงศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นเจ้า ขุนนาง หรือไพร่ ย่อมอยู่ในฐานะเป็นข้าแผ่นดินเหมือนกันหมด เสมอกันภายใต้พระราชอำนาจ อันเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบสังคมสมัยอยุธยา โดยใช้ระบบศักดินาเป็นเครื่องมือในการจัดระบบชนชั้น ซึ่งมีได้แบ่งชนชั้นจากชาติกำเนิดแต่ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ยศ ตำแหน่ง ที่พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งหรือถอดถอน

พอสรุปได้ว่าสมัยอยุธยาจำแนกบุคคลเป็น 2 ชั้น คือ ชนชั้นปกครอง และผู้อยู่ใต้ปกครอง โดยใช้ศักดินาเป็นตัวกำหนดหน้าที่ตามศักดิ์

ประเพณี

ประเพณีหลวง เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์

ประเพณีราษฎร์ มีศูนย์กลางอยู่ที่วัด การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ผูกพันอยู่กับความเชื่อในศาสนาพุทธและพราหมณ์ปนกัน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย ล้วนเกี่ยวกับความศรัทธาต่อความศักดิ์สิทธิ์ของเทพยดาและคุณพระรัตนตรัยทั้งสิ้น

วัฒนธรรม

บ้านเรือนราษฎรซึ่งประมวลได้จากภาพจิตรกรรม สันนิษฐานว่า สร้างด้วยไม้แบบยกพื้น ใต้ถุนสูงโปร่ง ฝาแบบปะกน หน้าต่างแคบ หลังคาสูงชันอาจมุงด้วยกระเบื้อง แฝก จากมีบันลุ่มที่ยอดจั่วหลังคา มีชานติดต่อกับห้องครัว จำนวนคูหา หอนั่ง ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน

นาฏดุริยางค์ศิลป์

จากกฎมณเฑียรบาลสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ บัญญัติว่าห้ามร้องเพลงเรือ เป่าขลุ่ย สีซอ ดิดกระบี่ปี ดิดจระเข้ ตีโชนทับ ในเขตพระราชฐาน แสดงว่า สมัยอยุธยามีเครื่องดนตรีครบทุกประเภท ทั้งดีด สี ตี เป่า และเป็นหลักฐานว่าเพลงเรือ เป็นการละเล่นพื้นบ้านมีมาในสมัยอยุธยาแล้ว

ใบงาน เรื่อง การเปรียบเทียบการปกครองและวิถีชีวิตสมัยอยุธยากับสมัยปัจจุบัน
ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 9

สมัยอยุธยา	สมัยปัจจุบัน
1. การปกครอง	1. การปกครอง
2. การดำเนินชีวิตของคนในสมัยอยุธยา	2. การดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
แผนการเรียนรู้ที่ 10

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชวนข้างชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระภาษาไทย สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวรรณกรรม สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์
3. มาตรฐาน ท 5.1, ส 4.3
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เมื่ออ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่อง ชวนข้างชวนแผนแล้วสามารถยกตัวอย่างผลงาน การสร้าง
สรรค์ภูมิปัญญาไทยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของภูมิปัญญาไทยได้
2. ยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยได้
6. สาระการเรียนรู้
 1. ภูมิปัญญาไทย ได้แก่
 - ดนตรีไทย
 - อาหารไทย
 - การละเล่นของไทย
 2. วรรณคดีเรื่อง ชวนข้างชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. นักเรียนดูภาพภูมิปัญญาไทย แล้วสอบถามว่าเป็นภูมิปัญญาประเภทใด เกี่ยวข้อง
กับเรื่องชวนข้างชวนแผนอย่างไร
 2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นปฏิบัติ

1. นักเรียนศึกษาภูมิปัญญาไทย จากใบความรู้ เรื่อง ภูมิปัญญาไทย แล้วตอบคำถามว่าภูมิปัญญาคืออะไร ได้แก่อะไรบ้าง ครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์
2. นักเรียนร่วมกันค้นหาว่าภูมิปัญญาที่พบจาก เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่เรียนนี้มีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร ให้ช่วยกันยกตัวอย่าง ภูมิปัญญาเหล่านั้นปัจจุบันยังคงมีอยู่หรือไม่ หากยังคงมีอยู่ มีลักษณะเหมือนหรือต่างจากเดิมอย่างไร
3. นักเรียนนำเสนอผลงานจากการค้นคว้าโดยส่งตัวแทนมาอภิปรายร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. เขียนสรุปเรื่องภูมิปัญญาไทยโดยเน้นให้นักเรียนร่วมมือกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป
2. นักเรียนตอบคำถามเรื่องภูมิปัญญาไทย 5 ข้อ
3. ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม จำนวน 40 ข้อ ประมาณ 30 นาที (การทำแบบทดสอบหลังเรียนอาจเลื่อนไปเป็นชั่วโมงต่อไป ถ้าเวลาไม่เพียงพอกับการสอบ)

8. สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ “ภูมิปัญญาไทย”
 2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
 3. ภาพภูมิปัญญาไทย
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน ความรู้ เรื่องภูมิปัญญาไทย
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบทดสอบปรนัยชนิดเติมคำ จำนวน 5 ข้อ
 3. ประเด็นการประเมิน ตอบคำถามได้ถูกต้อง
10. สรุปผลการเรียนรู้
-
11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา
-
12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ
-

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้และใบความรู้ เรื่อง ภูมิปัญญาไทย ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 10

1. ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความเจนจัด และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่คนเราสั่งสมและสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ยังคงรักษาเค้าเดิมอยู่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ภูมิปัญญา เป็นกระบวนการที่สะสมเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นกลวิธีที่ประชาชนในท้องถิ่นใช้ เพื่อให้พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ได้โดยสอดคล้องกับธรรมชาติที่นั้น ชาวอยุธยาเริ่มคิดค้นวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน การรักษาโรค การกินอยู่ เป็นต้น แล้วสืบทอดสิ่งที่คิดค้นส่งลูกหลานเพื่อการปฏิบัติสืบทอดกันต่อไป

2. ประเภทของภูมิปัญญาไทยที่ควรรู้จัก

2.1 การทำนา การทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งชาวอยุธยาได้สั่งสมวิธีการทำนาให้แก่บุตรหลาน โดยเริ่มจากการใช้วัว ควายในการไถนาซึ่งใช้เชือกร้อยสนตะพายที่ช่องจุมกไว้สำหรับจูงและอีกปลายหนึ่งผูกเข้ากับคันไถ การไถนาในรอบแรกเรียกว่า ไถตะ เมื่อหว่านข้าวแล้วจึงไถอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า ไถแปร หรือไถกลบ ซึ่งจะช่วยให้ข้าวเจริญงอกงามดี เมื่อข้าวเจริญเติบโตเต็มที่ก็ถึงขั้นเก็บเกี่ยว ในกรณีที่ข้าวสุกพร้อมที่จะเก็บเกี่ยวชาวบ้านมักใช้วิธีลงแขกเพื่อให้การเกี่ยวข้าวเสร็จทันเวลา และนำมานวด โดยจะนำข้าวมานวดที่ลานบ้าน การนวดอาจใช้วิธีทุบหรือใช้ควายเหยียบให้ข้าวหลุดจากรวง แล้วจึงนำไปโรยในที่สูงเพื่อให้ลมพัดเอาข้าวลีบและกากออกไปให้หมด และเก็บเข้ายุ้ง ฉาง ต่อไป ต่อมากรรมวิธีโรยข้าวเปลี่ยนแปลงไปชาวบ้านมักใช้เครื่องสีข้าวซึ่งเป็นเครื่องมือที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่คิดค้นมาใช้ในท้องถิ่น ทำด้วยไม้ใช้สำหรับสีข้าว กากและข้าวลีบจะออกมาทางด้านหลังของเครื่องสีข้าวช่วยให้ได้ข้าวเปลือกที่สะอาดขึ้น

2.2 การละเล่นพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้านมี 2 ประเภท คือ การละเล่นของเด็ก และการละเล่นของผู้ใหญ่

การละเล่นของเด็ก ได้แก่ เล่นรีรีข้าวสาร ลิงชิงหลัก แม่งู ม้าก้านกล้วย ซี่ม้าส่งเมือง ลูกหิน หมากเก็บ ฯลฯ

การละเล่นของผู้ใหญ่ ได้แก่ ช่างรำ ชักกะเย่อ ปิดตาตีหม้อ ผีฟุ้งได้ หัวล้านชนกัน ตะกร้อ ชกมวย กระบี่กระบอง ชนไก่ กัดปลา หมากรูก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการละเล่นที่เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงเรือ เพลงสักรา เพลงเกี่ยวข้าว เป็นต้น

2.3 ดนตรีไทย

ดนตรีไทยสมัยอยุธยาเจริญรุ่งเรืองมาก มีเครื่องดนตรีไทยทั้ง 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า ในส่วนของการผสมวงนั้นในสมัยอยุธยาแบ่งออกได้ดังนี้

1.) วงขับไม้ ใช้บรรเลงในงานพระราชพิธีชั้นสูง ประกอบด้วย คนร้อง หรือคนขับลำนำ 1 คน คนโหวดบัณเฑาะว์ 1 คน คนสีซอสามสาย 1 คน

2) วงมโหรี แบ่งย่อยได้เป็น 2 วง คือ

- วงมโหรีเครื่องสี ประกอบด้วย ซอสามสาย กระจับปี่ โทน กรับพวง
- วงมโหรีเครื่องหก ประกอบด้วย ซอสามสาย กระจับปี่ ซลุ่ม โทน

รำมะนา กรับพวง

สำหรับบทเพลงนั้น ในสมัยอยุธยานิยมเพลงบรรเลงและขับร้องเพลงจังหวะ 2 ชั้น ตามหลักฐานปรากฏว่ามี ไม่ต่ำกว่า 200 เพลง เช่น ชมทะเล ลมพัดชายเขา คำหวาน เहरาเล่นน้ำ

บทวิทยาลัษณศิลป์ไทย สมัยอยุธยา ยังมีอีกมากมาย เช่น เครื่องมือจับสัตว์น้ำ อาหารและขนมไทย ยาสมุนไพรไทย การต่อเรือ เป็นต้น ถ้านักเรียนสนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากห้องสมุดกลุ่มสาระภาษาไทย ห้องสมุดโรงเรียน และบุคลากรภายในท้องถิ่น

ใบงาน เรื่อง ภูมิปัญญาไทย
ประกอบแผนบูรณาการแผนที่ 10

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

1. ภูมิปัญญาหมายถึง

.....
.....
.....

2. ภูมิปัญญาที่แสดงถึงการทำมาหากินของคนในสมัยอยุธยา ได้แก่อะไรบ้าง จงอธิบายวิธีการ
ทำมา 1 อย่าง

.....
.....

3. การละเล่นของเด็กไทยมีอะไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการเล่น 1 อย่าง

.....
.....
.....

4. ให้อีกตัวอย่างเครื่องดนตรีไทยที่นักเรียนรู้จักมา 5 ชนิด

.....
.....
.....

5. นักเรียนพบภูมิปัญญาไทยจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ตอนใด
บ้างให้นักเรียนยกคำประพันธ์เหล่านั้น มา 1 - 2 บท

.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนพิเศษสิทธิ์

ภาคผนวก ข
แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

2. สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 5.1

4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีพื้นบ้านเรื่อง ขุนช้างขุนแผน อย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วโดยสามารถ
อ่านจับใจความสำคัญ ตอบคำถาม และนำเสนอข้อความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ สงวนลิขสิทธิ์

1. อ่านได้คล่องและเร็วตามเวลาที่กำหนด

2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

3. นำเสนอความรู้จากเรื่องที่อ่านได้

6. สาระการเรียนรู้

1. หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

2. ประวัติผู้แต่ง

3. ที่มาและจุดมุ่งหมายของเรื่อง ที่มาของการขับเสภา

4. เนื้อเรื่องย่อก่อนถึงตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนดูภาพพิธีแต่งงานจากบทเรียนและสนทนาร่วมกันว่าเป็นพิธีแต่งงานในสมัย

ใด ควรอยู่ในวรรณคดีเรื่องใด โดยสังเกตจากการแต่งกายของบุคคลในภาพ

2. ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องและแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 40 ข้อ จากเรื่องขุนช้างขุนแผนใช้เวลาประมาณ

30 นาที

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มศึกษาไปความรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที หลังจากนั้นครูจึงสรุปความรู้จาก ไปความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
2. ให้นักเรียนอ่านบทนำเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิมใช้เวลา ประมาณ 15 นาที
3. นักเรียนเขียนสรุปบทนำเรื่อง แล้วสุ่มนักเรียนอ่านข้อความที่เขียนสรุป
4. เพื่อนและครู ตี - ชม แก้ไขให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. นักเรียนบันทึกความรู้ลงสมุด
8. สื่อการเรียนรู้
1. ใบความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
 2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน การเขียนสรุปความ
 2. เครื่องมือในการประเมิน แบบประเมินการเขียนสรุปความ
 3. ประเด็นการประเมิน
 1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา
 2. ความถูกต้องของเนื้อหา
 3. นำเสนอและทันเวลา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

**สาระการเรียนรู้เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 1**

ผู้แต่ง

เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ประวัติผู้แต่ง

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 2 ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี มีพระนามเดิมว่า “ฉิม” ทรงพระราชสมภพ พ.ศ. 2310 ขึ้นครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2352 และครองราชย์อยู่เป็นเวลา 16 ปี

เมื่อได้สถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์ พระบรมชนกได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ต่อมาได้รับพระราชทานอุปราชภิเษกเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีพระอัจฉริยภาพเป็นพิเศษทางศิลปะ ทั้งในด้านปฏิมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณคดี ดนตรี และนาฏศิลป์ ทรงพระราชนิพนธ์บทละครนอก เรื่อง ไชยเชษฐา สังข์ทอง มณีพิชัย ไกรทอง คาวี บทละครในเรื่อง อิเหนา รามเกียรติ์ บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ภาพยนตร์เชมเครื่องควรวาน บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน นางลอย เอร่าวัน นาคบาศ พรหมาสูตร เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 2367 พระชนมายุ 58 พรรษา

ทำนองแต่ง

เป็นกลอนเสภา

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อใช้ในการขับเสภาและเพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาวรรณคดี ที่เป็นวรรณคดีมรดก ซึ่งถ่ายทอดชีวิตและความเป็นอยู่รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยในสมัยอยุธยา

ที่มาของเรื่อง

เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีมรดกของไทยที่นักกลอนหลายท่านในสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ร่วมกันแต่งขึ้น เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยพื้นบ้านในสมัยก่อน ใช้วิธีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นนิทานจนกระทั่งมีผู้คิดวิธีการเล่าเรื่องด้วยการขับเสภาเป็นลำนำเพื่อให้ไพเราะและน่าฟัง

เนื้อเรื่องก่อนถึงตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

เสภาเรื่องนี้เปิดเรื่องด้วยการเล่าถึงกำเนิดของตัวละครสำคัญสามตัว คือ ชุนช้าง ชุนแผน และนางพิม โดยเล่าว่า พลายแก้วเป็นลูกของขุนไกรพลพ่ายกับนางทองประศรี ขุนไกรถูกประหารชีวิตเพราะมีความผิดที่ได้ฆ่ากระบือเป็นจำนวนมากหน้าพระที่นั่ง เมื่อครั้งเสด็จประพาสเพื่อจับกระบือที่เมืองสุพรรณ มารดาจึงพาไปอยู่กับญาติที่กาญจนบุรี ชุนช้างเป็นขุนศรีวิชัยกับนางเทพทอง บิดาถูกใจฆ่าตาย นางพิมพิลาไลย เป็นลูกของพันศรโยธากับนางศรีประจัน บิดาเป็นไข้ถึงแก่ความตาย

ทั้งพลายแก้ว ชุนช้างและนางพิมพิลาไลย เป็นเพื่อนเล่นกันมาตั้งแต่เด็ก พลายแก้วได้บวชเป็นสามเณรและเล่าเรียนวิชาที่กาญจนบุรี ต่อมาย้ายมาอยู่วัดป่าเลไลยก์เมืองสุพรรณบุรี ส่วนชุนช้างแต่งงานกับนางแก่นแก้วได้ปีกว่าภรรยาก็ตาย นางพิมพบกับเณรแก้วที่วัดป่าเลไลยก์เมื่อคราวไปทำบุญกับมารดา ต่างก็จำกันได้จึงมีจิตผูกพันรักต่อกัน ต่อมาได้นางสายทองพี่เลี้ยงของนางพิมเป็นสื่อนัดแนะจนเณรแก้วได้เสียกับนางพิม เมื่อถูกสมภารไล่ออกจากวัดป่าเลไลยก์ก็ไปอยู่กับสมภารคงวัดแค และได้เล่าเรียนวิชาไสยศาสตร์หลายอย่าง ต่อมาเมื่อทราบข่าวชุนช้างได้

มาสู่ขอนางพิม เณรแก้วจึงลาอาจารย์สึกแล้วให้มารดามาสู่ขอนางพิมและแต่งงานกันตาม

ประเพณี มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 1

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านที่ช่วยให้การอ่านแบบต่าง ๆ ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านแบบใดก็ตาม ถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ไม่รู้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนกล่าวถึงอะไร ก็จัดว่าการอ่านครั้งนั้น ประสบความล้มเหลว ผู้อ่านจึงควรฝึกตนเองให้อ่านหนังสือแล้ว สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ตนอ่านได้ถูกต้อง ตรงประเด็นและรวดเร็ว

ใจความสำคัญคือความคิดสำคัญของผู้เขียนที่แสดงไว้ในงานเขียนถ้าผู้อ่านจับความคิดของผู้เขียนได้ ก็จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

การอ่านจับใจความสำคัญ ควรมีข้อคำนึงดังต่อไปนี้

1. ผู้อ่านต้องมีความสนใจ และมีสมาธิอย่างแท้จริง มิฉะนั้นก็อาจไม่เข้าใจข้อความที่อ่านหรือต้องใช้เวลาานาน กว่าจะเข้าใจ
2. ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่าน ถ้าไม่มีพื้นฐานความรู้เลย ก็อาจจะตีความหมาย

ของข้อความผิดพลาดได้ง่าย

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดที่เห็นว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านโดยละเอียด โดยอ่านตลอดอีกครั้ง ทำความเข้าใจให้ชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง โดยอาจมีการขีดเส้นใต้ข้อความที่เห็นว่าสำคัญไว้ด้วยก็ได้
3. อ่านซ้ำเฉพาะตอนที่ไมเข้าใจ ควรตรวจสอบความเข้าใจในบางแห่งให้แน่นอน ควรทำความเข้าใจศัพท์ สำนวนจากเรื่องด้วย
4. ทดสอบความเข้าใจด้วยการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ เช่น ถามว่าเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น
5. พยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ ด้วยการหาประโยคหลักที่เป็นความคิดสำคัญของย่อหน้า ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังนี้

- 4.1 ประโยคแรกของย่อหน้า
- 4.2 ประโยคกลาง ๆ ของย่อหน้า
- 4.3 ประโยคท้ายของย่อหน้า
- 4.4 ประโยคขึ้นต้นและประโยคท้ายของย่อหน้า
- 4.5 ผู้อ่านสรุปขึ้นเองจากการอ่านทั้งย่อหน้า ในกรณีที่ใจความสำคัญอยู่รวม ๆ

กันในการคิดย่อย ๆ โดยไม่มีข้อความที่เป็นประโยคหลัก

5. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง และอาจเรียงลำดับเนื้อหาใหม่เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนที่สุด (โดยอาจให้รายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญเพิ่มเติม เพื่อให้ได้เนื้อความที่สมบูรณ์)

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์อันตรายน่าต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้ จึงคิดปั้นดินให้เป็นตุ๊กตา แล้วนำไปตัดศีรษะ จึงเกิดมีตุ๊กตาเสียดบาลที่ชาวบ้านมักทิ้งไว้ริมทางหรือทางแยก ตุ๊กตาเสียดบาลเหล่านี้จะมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ในอิริยาบถต่าง ๆ ถ้าเป็นหญิงจะเกล้าผมมวย มีจุก เปลือยอก นั่งตัวตรง อุ่มทากรักไว้ในบอกรพนมมือทั้งสองข้างถือดอกไม้อ่อน ส่วนชายจะปั้นให้หัวแบน แก้มตุ๋นคล้ายอมหรือเคี้ยวหมากหรือเมียง มือจะอุม่ไกชนหรือปลากัด

(ตุ๊กตาเสียดบาล : 3 นาทีมีสาระ)

ใจความสำคัญ : สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์ อันตรายน่าต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับคนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 1

การอ่านจับใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือ ความคิดสำคัญของผู้เขียนที่แสดงไว้ในงานเขียน ถ้าผู้อ่านจับความคิดของผู้เขียนได้ ก็จับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดที่เห็นว่าเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านโดยละเอียด โดยอ่านตลอดอีกครั้ง ทำความเข้าใจให้ชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่าง ๆ ในเรื่อง โดยอาจมีการขีดเส้นใต้ข้อความที่เห็นว่าสำคัญไว้ด้วยก็ได้
3. อ่านซ้ำเฉพาะตอนที่ไม่เข้าใจ ควรตรวจสอบความเข้าใจในบางแห่งให้แน่นอน ควรทำความเข้าใจศัพท์ สำนวนจากเรื่องด้วย
4. ทดสอบความเข้าใจด้วยการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องและใจความสำคัญ เช่น ถามว่าเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เป็นต้น
5. พยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ ด้วยการหาประโยคหลักที่เป็นความคิดสำคัญของย่อหน้า **ใจความสำคัญจะอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังนี้**
 - 5.1 ประโยคแรกของย่อหน้า
 - 5.2 ประโยคกลาง ๆ ของย่อหน้า
 - 5.3 ประโยคท้ายของย่อหน้า
 - 5.4 ประโยคขึ้นต้นและประโยคท้ายของย่อหน้า
 - 5.5 ผู้อ่านสรุปขึ้นเองจากการอ่านทั้งย่อหน้า ในกรณีที่ใจความสำคัญอยู่รวม ๆ กันในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีข้อความที่เป็นประโยคหลัก
6. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง และอาจเรียงลำดับเนื้อหาใหม่เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนที่สุด (โดยอาจให้รายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญเพิ่มเติม เพื่อให้ได้น้ำใจความที่สมบูรณ์)

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์อันตรายเป็นต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับคนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้ จึงคิดปั้นดินให้เป็นตุ๊กตาแล้วนำไปตัดศีรษะ จึงเกิดมีตุ๊กตาเสียดบาลที่ชาวบ้านมักทิ้งไว้ริมทางหรือทางแยก ตุ๊กตาเสียดบาลเหล่านี้จะมีทั้งเพศชายและเพศหญิง ในอิริยาบถต่าง ๆ ถ้าเป็นหญิงจะเกล้าผมมวย มีจุก เปลือยอก นั่งตัวตรง อุ่มทากรกไว้แนบอก พนมมือทั้งสองข้างถือดอกไม้ ส่วนชายจะปั้นให้หัวแบน แก้มตุ่ยคล้ายอมหรือเคี้ยวหมากหรือเมียง มือจะอุมโก่ชนหรือปลากัด

(ตุ๊กตาเสียดบาล : 3 นาทีมีสาระ)

ใจความสำคัญ : สมัยก่อนคนมีความเชื่อว่า บาปเคราะห์อันตรายเป็นต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับคนนั้นสามารถถ่ายโอนไปยังสิ่งอื่นได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินการเขียนสรุปความ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน	ใช้คำและสำนวนถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน	ใช้คำและสำนวนไม่ถูกต้อง สื่อความหมายไม่ชัดเจน
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาถูกต้องแต่ใจความขาด 1 ประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องและใจความขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. นำเสนอและส่งงานทันเวลา	ส่งผลงานในเวลาที่กำหนดและนำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดแต่นำเสนองานได้	ส่งผลงานช้ากว่ากำหนดและนำเสนอผลงานไม่ได้

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน

ระดับคุณภาพ

9 – 8

ดี

7 – 6

พอใช้

5 – 1

ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
สาระที่ 2 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านออกเสียงและอ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะ ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ มีลีลา
และท่วงทำนองถูกต้องตามฉันทลักษณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้ สงวนลิขสิทธิ์

1. บอกหลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภาได้
2. อ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภาได้ชัดเจน ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม
4. แสดงความคิดเห็นเพื่อประเมินการอ่านได้
6. สาระการเรียนรู้
 1. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา
 2. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา
 3. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 1. ชักถามนักเรียนถึงคำประพันธ์จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผนว่าเป็นคำประพันธ์ประเภทใด โดยให้นักเรียนสังเกตจากบทเรียน
 2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์จากเรื่องขุนช้างขุนแผน แล้วออกมาเขียนแผนผังโยงสัมพันธ์ อธิบายฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ
2. นักเรียนศึกษาไปความรู้เรื่อง ลักษณะของร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ มาเปรียบเทียบกับแผนผังที่นักเรียนทำ แล้วจึงสรุปความรู้ที่ถูกต้อง
3. นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม แล้วสังเกตวิธีการอ่าน
4. นักเรียนบอกวิธีการอ่านคำประพันธ์ ทั้ง 2 ประเภทครูจึงสรุปหลักการอ่านกลอนสุภาพ / กลอนเสภา
5. นักเรียนฝึกอ่านคำประพันธ์จากเรื่อง เป็นทำนองเสนาะและทำนองเสภาทั้งอ่านเป็นกลุ่ม และจับคู่ โดยครูคอยแนะนำ แก้ไข ชมเชยการอ่านของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครู – นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะคำประพันธ์ของกลอนสุภาพ หลักการอ่านกลอนสุภาพทั้งทำนองเสนาะและทำนองเสภา
8. สื่อการเรียนรู้
 1. ไปความรู้เรื่อง ลักษณะของร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ
 2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
 3. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพและกลอนเสภา
9. การวัดผลและประเมินผล
 1. สิ่งที่จะประเมิน การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
 2. เครื่องมือในการประเมิน แบบประเมินการอ่านกลอนสุภาพ / กลอนเสภา
 3. ประเด็นการประเมิน อ่านกลอนสุภาพได้ไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

เกณฑ์การให้คะแนน

 1. ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี
 2. อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์
 3. น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....
.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระการเรียนรู้ เรื่อง ร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพและกลอนเสภา ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 2

1. ร้อยกรอง

ร้อยกรองเป็นการเขียนที่กำหนดข้อบังคับในการแต่ง ซึ่งเรียกว่า“ฉันทลักษณ์” ไว้แน่นอน เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บาทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ คำไหนบังคับเสียงสูงต่ำหนักเบา อย่างไร บังคับสัมผัสอย่างไร เป็นต้น

ร้อยกรองมี 5 ประเภท คือ กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์และร่าย แต่ละประเภทมีข้อบังคับในการแต่งแตกต่างกัน การแต่งต้องถูกต้องตามข้อบังคับและให้ไพเราะด้วย เช่น

2. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา

2.1 กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีข้อบังคับ ดังนี้

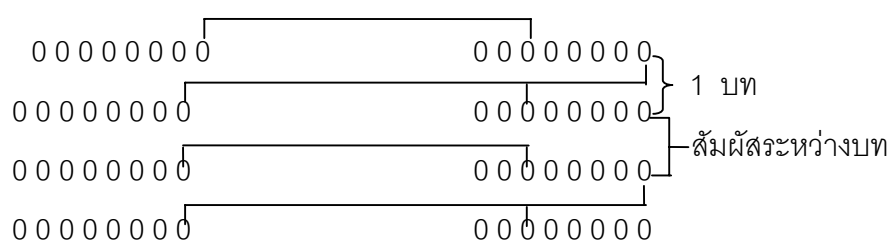
1 บท = 2 คำกลอน(บาท)

1 คำกลอน = 2 วรรค

1 วรรค = 7-9 คำ

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก

บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท

การส่งสัมผัส การส่งสัมผัสระหว่างวรรค จะใช้สัมผัสสระเท่านั้นเรียกว่า สัมผัสนอก การส่งสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน จะใช้ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร เรียกว่า สัมผัสใน

2.2 กลอนเสภา

กลอนเสภาเป็นกลอนลำนำสำหรับขับร้องเป็นเรื่องราว นิยมขับเรื่องขุนช้างขุนแผน กลอนเสภามีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ แต่มักขึ้นต้นบทใหม่ว่า “ ครานั้น ” มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนบทละครใช้คำวรรคละ 7 – 10 คำ สุกแต่จะเหมาะเพราะเสภาเป็นกลอน

ขับเล่าเรื่องอย่างนิทาน จึงใช้คำได้มากเพื่อจួយคำให้ชัดเจนแก่ผู้ฟังและมุ่งการขับได้ไพเราะเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นคำที่ใช้แต่ละวรรคอาจไม่เท่ากันก็ได้

การขับเสภา เป็นเรื่องของท่านองขับมิใช่เรื่องของกลอน **ฉะนั้นอาจใช้กลอน 6 กลอน 8** หรือกลอนผสมก็ได้เพราะกลอนเสภาโดยตรงนั้นไม่มี

มูลเหตุการขับเสภา สันนิษฐานว่ามาจากการเล่านิทาน ซึ่งแต่เดิมเล่ากันอย่างธรรมดา ภายหลังปรับปรุงวิธีเล่าโดยแต่งนิทานเป็นกลอน แล้วขับกลอนเป็นท่านอง มีเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่งและกรับพวง ตามหลักฐานว่ามีการขับเสปามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ดังปรากฏในกฎมนเฑียรบาล สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถว่า “หกท่อมเบิกเสภาดนตรี เจ็ดท่อมเบิกนิยาย” ในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้นำปี่พาทย์มาประกอบการขับเสภาทำให้น่าฟังยิ่งขึ้น ดังปรากฏในกลอนไหว้ครูเสภาตอนหนึ่งว่า

“เดิมเมื่อครั้งจอมบดินทร์แผ่นดินลับ เสภาขับหามีปี่พาทย์ไม่
ครั้นมาถึงพระองค์ผู้ทรงชัย ก็เกิดมีขึ้นในอยุธยา “

ภายหลังมีผู้นำการขับเสปามาใช้ในการแสดงละครเสภา เรียกว่า “เสภาทรงเครื่อง”
หรือละครเสภา

ตัวอย่างกลอนเสภา (กลอนเสปามีแผนผังเหมือนกับกลอนสุภาพ)

ครั้นรุ่งแจ้งแสงสว่างหล้า	ทองประศรีตื่นตาหาข่าวไม่
ล้างหน้าดำหมากใส่ปากไว้	นั่งเคี้ยวใบไม้แล้วตรองการ
จึงร้องเรียกตาสนกับตาเสา	ยายมิ่งยายเฒ่าเป็นเพื่อนบ้าน
ปรึกษาว่าตูซ้าจะขอวาน	คิดอ่านขอลูกสาวศรีประจัน

สัมผัสของกลอนเสปามีลักษณะเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ กล่าวคือ คำสุดท้ายวรรค สดับสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรครับ (แต่นิยมคำที่ 3) คำสุดท้ายของ วรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง และคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรคส่ง (แต่นิยมคำที่ 3) ถ้ามีหลายบทต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วยเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

3. สัมผัสในร้อยกรอง

สัมผัสมีหลายอย่างได้แก่

3.1 สัมผัสสระหมายถึง คำที่มีเสียงสระเดียวกัน และหากมีตัวสะกดจะต้องอยู่ในมาตรา ตัวสะกดเดียวกัน เช่น ดี – ศรี – มี – ปี , อ่อน – ผ่อน – ขอน – สอน เป็นต้น

3.2 สัมผัสอักษรหมายถึง คำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน หรือคำที่พยัญชนะต่างกัน แต่ออกเสียงเหมือนกัน เช่น ฉาด – ชัด, แขง – ทรัพย์, ทรัพย์ – สาง, ก้อย – กุ้ง

3.3 สัมผัสนอก หมายถึง สัมผัสนอกวรรค เป็นสัมผัสบังคับ ใช้สัมผัสสระเท่านั้น เช่น “ พระรู้ว่าอนุชามาด้วยบุตร ยิ่งแสนสุดชื่นชมสมประสงค์

จึงตรัสบอกอุศเรนเจนณรงค์ นี่แหละองค์สินสมุทรข้าน้อย”

สัมผัสนอก ได้แก่ บุตร – สุด สงค์ – ณรงค์, ณรงค์ – องค์

3.4 สัมผัสใน หมายถึง สัมผัสภายในวรรค มีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร เช่น

“อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย”

สัมผัสใน ที่เป็นสัมผัสสระ เช่น ตาล – หวาน, ลิ้น – สิ้น, และที่เป็นสัมผัสอักษร เช่น อัน – อ้อย, ลิ้น – แล้ว

4. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ คือ กลอนแปด เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันมาแต่โบราณ กลอนสุภาพ มีหลายชนิด ได้แก่ สักวา ดอกสร้อย เสภา นิราศ เพลงยาว ซึ่งแต่ละชนิดมีลักษณะบังคับต่างกัน กลอนทุกชนิดมีลีลาหรือกระบวนการบรรยายทำนองเดียวกัน การอ่านกลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง 2 วรรค ในวรรคสดับ กับ วรรครับ และเสียงต่ำ 2 วรรค ในวรรครอง กับ วรรคส่ง

หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านคำในแต่ละวรรคของกลอนสุภาพและกลอนเสภา จะต้องแบ่งคำให้เป็นจังหวะ จึงจะไพเราะ เช่น 2/2/3/ หรือ 3/2/3/ หรือ 3/3/3/ ดังนี้

ถึงบางพุด / พุดดี / เป็นศรีศักดิ์ / มีคนรัก / รสดีอ้อย / อร่อยจิต /

แมนพุดชู้ / ตัวตาย / ทำลายมิตร / จะชอบผิด / ในมนุษย์ / เพราะพุดจา

การอ่านร้อยกรองทำนองเสนาะ มีหลักการอ่านดังนี้

1. รู้ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ เสียงหนัก เบา การแบ่งวรรคตอน อ่านตามจังหวะโดยใส่อารมณ์ตามใจความ

2. อ่านเน้นคำในตำแหน่งสัมผัสนอก

3. อ่านเอื้อสัมผัสใน เพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น

ข้าขอเคารพอภิวันท์ อ่านว่า อบ – พิ – วัน

4. อ่านให้ถูกต้องตามทำนองเสนาะของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ

การอ่านร้อยกรองเป็นการอ่าน เพื่อรับรสไพเราะของบทประพันธ์ในด้านเสียงเสนาะ การฝึกฝนให้อ่านได้ไพเราะถูกต้อง จะช่วยให้ทั้งผู้อ่านและผู้ฟังได้รับรสไพเราะของบทร้อยกรองอย่างเต็มที่ แต่การฝึกฝนเกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะเป็นเรื่องค่อนข้างลำบาก เพราะขึ้นอยู่กับน้ำเสียงของแต่ละบุคคล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะและการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 2

1. ร้อยกรอง

ร้อยกรองเป็นการเขียนที่กำหนดข้อบังคับในการแต่ง ซึ่งเรียกว่า“ฉันทลักษณ์” ไว้แน่นอน เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บาทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ คำไหนบังคับเสียงสูงต่ำหนักเบาอย่างไร บังคับสัมผัสอย่างไร เป็นต้น

ร้อยกรองมี 5 ประเภท คือ กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์และร่าย แต่ละประเภทมีข้อบังคับในการแต่งแตกต่างกัน การแต่งต้องถูกต้องตามข้อบังคับและให้ไพเราะด้วย เช่น

2. ลักษณะของกลอนสุภาพและกลอนเสภา

2.1 กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีข้อบังคับ ดังนี้

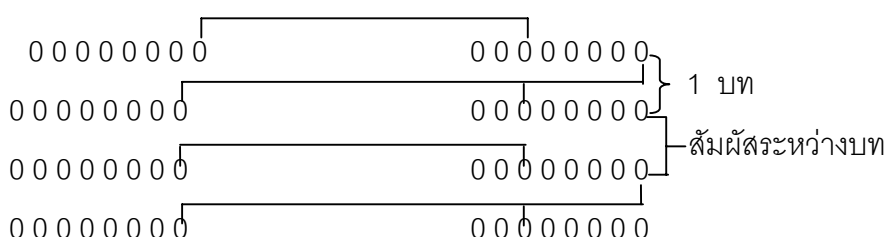
1 บท = 2 คำกลอน(บาท)

1 คำกลอน = 2 วรรค

1 วรรค = 7-9 คำ

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก

บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท

การส่งสัมผัส การส่งสัมผัสคนละวรรค จะใช้สัมผัสสระเท่านั้น เรียกว่า **สัมผัสนอก**

การส่งสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน จะใช้ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร เรียกว่า **สัมผัสใน**

2.2 กลอนเสภา

กลอนเสภาเป็นกลอนลำนำสำหรับขับร้องเป็นเรื่องราว นิยมขับเรื่องขุนช้างขุนแผน กลอนเสภามีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพ แต่มักขึ้นต้นบทใหม่ว่า “ครานั้น ...” มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนบทละคร ใช้คำวรรคละ 7-10 คำ สุดแต่จะเหมาะเพราะเสภาเป็นกลอน

ขับเล่าเรื่องอย่างนิทาน จึงใช้คำได้มากเพื่อจูงใจคำให้ชัดเจนแก่ผู้ฟัง และมุ่งการขับได้ไพเราะ เป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นคำที่ใช้แต่ละวรรคอาจไม่เท่ากันก็ได้

การขับเสภาเป็นเรื่องของทำนองขับมิใช่เรื่องของกลอน **ฉะนั้นอาจใช้กลอน 6**

กลอน 8 หรือกลอนผสมก็ได้เพราะกลอนเสภาโดยตรงนั้นไม่มี

ตัวอย่างกลอนเสภา

ครั้นรุ่งแจ้งแสงสว่างหล้า	ทองประศรีตื่นตาหาข้าไม่
ล้างหน้าตำหมากใส่ปากไว้	นั่งเคี้ยวไปไปแล้วตรองการ
จึงร้องเรียกตาสนกับตาเสา	ยายมิ่งยายเฒ่าเป็นเพื่อนบ้าน
ปรึกษาว่าตูข้าจะขอวาน	คิดอ่านขอลูกสาวศรีประจัน

สัมผัสของกลอนเสปามีลักษณะเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ กล่าวคือ คำสุดท้ายวรรคระดับ สัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรครับ (แต่นิยมคำที่ 3) คำสุดท้ายของ วรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง และคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ของวรรคส่ง (แต่นิยมคำที่ 3) ถ้ามีหลายบทต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วยเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

3. หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ คือ กลอนแปด เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันมาแต่โบราณ กลอนสุภาพ มีหลายชนิด ได้แก่ สักวา ดอกสร้อย เสภา นิราศ เพลงยาว ซึ่งแต่ละชนิดมีลักษณะบังคับ ต่างกัน กลอนทุกชนิดมีลีลาหรือกระบวนการความบรรยายทำนองเดียวกัน การอ่านกลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง 2 วรรค ในวรรคระดับ กับ วรรครับ และเสียงต่ำ 2 วรรค ในวรรครอง กับ วรรคส่ง

หลักการอ่านกลอนสุภาพและกลอนเสภา

การอ่านคำในแต่ละวรรคของกลอนสุภาพ จะต้องแบ่งคำให้เป็นจังหวะจึงจะไพเราะ เช่น 2/2/3/ หรือ 3/2/3/ หรือ 3/3/3/ ดังนี้

ถึงบางพูด / พูดดี / เป็นศรีศักดิ์ /	มีคนรัก / รสถ้อย / อร่อยจิต /
แมนพูดชั่ว / ตัวตาย / ทำลายมิตร /	จะชอบผิด / ไนมนุษย์ / เพราะพูดจา

แบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1.ออกเสียงได้ชัดเจน	ออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล ชัดเจนทุกคำ	ออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล ผิดไม่เกิน 4 คำ	ออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล ผิดเกิน 4 คำ
2. อ่านถูกต้องตามฉันทลักษณ์	อ่านทำนองถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนถูกต้องทุกแห่ง	อ่านทำนองถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้องไม่เกิน 3 แห่ง	อ่านทำนองไม่ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้องไม่เกิน 3 แห่ง
3. น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหา	ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหาและเป็นธรรมชาติ	ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อหาแต่ติดขัดบ้างไม่เกิน 3 คำ	ใช้น้ำเสียงไม่สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ติดขัดบ้างเกิน 3 คำ

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
9 – 8	ดี
7 – 6	พอใช้
5 – 1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แผนการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีพื้นบ้าน เรื่องขุนช้างขุนแผน และสามารถใช้บริบทสร้างความเข้าใจใน

การอ่านโดยการสรุปความ แปลความ ตีความ จากเรื่องที่อ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

1. แปลความหมายจากคำศัพท์ได้
2. อธิบายความหมายของถ้อยคำและสำนวนจากเรื่องได้
3. ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
4. มีมารยาทในการอ่าน
6. สาระการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผนตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 1. ครูนำบัตรย่อยกรอง 1 บท มาให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ
 2. เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง แล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ

ขั้นสอน

1. ทบทวนหลักการอ่านจับใจความสำคัญ ของร้อยกรองว่าควรทำความเข้าใจคำศัพท์สำนวนจากเนื้อเรื่องให้ถูกต้องก่อนแล้วจึงจะจับใจความสำคัญของเรื่องได้
2. แบ่งเนื้อหาจากเรื่องขุนช้างขุนแผนออกเป็น 6 ตอนแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน อ่านเรื่องแปลความหมายของคำศัพท์ ตีความจากสำนวนการพูด การสนทนาของตัวละครและเขียนสรุปใจความสำคัญเรื่องขุนช้างขุนแผน

3. ครูคอยให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และเตรียมตัวนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

4. ครู – นักเรียนอภิปรายมารยาทในการอ่านและสรุปเป็นประเด็นเพื่อให้นักเรียนนำไปปฏิบัติเช่น ไม่ขีดเขียนข้อความที่ไม่เหมาะสมในหนังสือแบบเรียน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ในขณะที่เขากำลังอ่านหนังสือ เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. นักเรียนบันทึกเรื่องราวลงสมุด ในประเด็น ดังนี้

- ใจความสำคัญของตอนที่ได้รับมอบหมาย
- คำศัพท์ที่ควรรู้
- จำนวนที่น่าสนใจ

8. สื่อการเรียนรู้

1. บทร้อยกรองสั้น ๆ 1 บท

2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน การทำงานกลุ่ม

2. เครื่องมือในการประเมิน แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

3. ประเด็นการประเมิน

การทำงานกลุ่ม - รับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย

- ช่วยเหลือเพื่อน

- ร่วมแสดงความคิดเห็น

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. กำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้ เรื่องย่อของเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 3

1. เรื่องย่อขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

นางทองประศรีแม่ของพลายแก้วได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปเป็นเถ้าแก่คู่ของนางพิมให้กับพลายแก้วก่อนเดินทางไปบ้านนางศรีประจันพลายแก้วได้เสกขี้ผึ้งให้เถ้าแก่สีปาก เพื่อให้ฝ่ายหญิงเห็นใจ

เมื่อถึงบ้านนางศรีประจัน นางศรีประจันได้ไต่ถามทุกข์สุขของนางทองประศรี จนเข้าใจกัน นางทองประศรีจึงแจ้งจุดมุ่งหมายว่าต้องการมาสู่ขอนางพิมพิลาไลยให้กับพลายแก้ว นางศรีประจันพอใจและไต่ถามเรื่องราวของพลายแก้ว เถ้าแก่จึงรีบบอกว่าพลายแก้วเป็นคนดี วานอนสอนง่าย เป็นคนฉลาด เรียบร้อย นางศรีประจันยินยอมยกลูกสาวให้โดยเรียกเงินสินห้าซัง ซันหมากมีผ้าไหว้สำรับหนึ่ง และได้ตกลงสร้างเรือนหอและกำหนดฤกษ์แต่งงาน นางทองประศรีจึงกลับมาแจ้งข่าวแก่พลายแก้ว และสั่งบ่าวไพร่เตรียมจัดหาข้าวของสำหรับใช้ในวันพิธีแต่งงาน

พลายแก้วเมื่อใกล้วันนัดหมาย ก็บอกเพื่อนบ้านผู้ชายให้มาช่วยกันปลูกเรือนหอบริเวณบ้านนางศรีประจันโดยนางศรีประจันจัดห่ออาหารมาต้อนรับ เลี้ยงดูกันเป็นอย่างดี ต่อจากนั้นได้ฤกษ์ถึงวันแต่งงาน นางทองประศรีจัดขันหมากบรรทุกใส่เรือมาเทียบท่าหน้าบ้านนางศรีประจัน และทำพิธีแต่งงานตามขั้นตอน คือ มีการกั้นขันหมาก แล้วให้เถ้าแก่ฝ่ายหญิงเป็นผู้นับเงินสินสอดผ้าไหว้ หลังจากนั้นก็ยกอาหารมาเลี้ยงดูกัน

พลายแก้วได้ให้คนรับใช้ไปเชิญขุนช้างมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว ขุนช้างเมื่อรู้ว่านางพิมกำลังจะแต่งงานก็เสียใจ แต่ก็รับมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าวให้ เมื่อมาถึงพลายแก้วจึงพูดหยอหยางนางพิมแก่ขุนช้างเพราะนึกถึงเรื่องที่เคยเล่นกันตั้งแต่เด็กว่านางพิมเป็นคู่ของขุนช้าง เมื่อถึงเวลาบ่ายมีพิธีสงฆ์สวดมนต์ให้พร นางศรีประจันได้สั่งสอนนางพิมเกี่ยวกับการครองเรือนและพานางพิมมาส่งให้พลายแก้ว หลังจากพลายแก้วนอนหออยู่ 3 วัน

2. วัฒนธรรมที่พบจากเรื่องขุนช้างขุนแผน

วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิมและชีวิตความเป็นอยู่ มีดังนี้

1. ประเพณีสู่ขอ เมื่อหญิงชายรักใคร่ชอบพอกันฝ่ายชายจะจัดเถ้าแก่ไปสู่ขอโดยไปพูดสู่ขอกับผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงยกเอาคุณงามความดีของฝ่ายชายมาพรรณนาให้ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงเห็นใจ

และตกลงยินยอมยกลูกสาวให้ และมีการหมั้นหมายแต่งงานออกเรือนพร้อมทั้งเรียกค่าสินสอดทองหมั้นพอสมควร เป็นอันเสร็จพิธี

2. ประเพณีแต่งงาน เมื่อมีการสู่ขอกันตามประเพณีแล้วจึงกำหนดวันแต่งงานฝ่ายหญิงจึงจัดแจงไปนิมนต์พระเตรียมจัดงานแต่งงานเตรียมปลูกเรือนหอโดยฝ่ายชายจะต้องมาดำเนินการเมื่อถึงฤกษ์ดี ฝ่ายชายจะยกขบวนขันหมากไปบ้านฝ่ายหญิง มีการกั้นประตูเงิน ประตูทองตามธรรมเนียม มีการนับเงินสินสอด พอบ่ายมีการเลี้ยงข้าว จากนั้นมีพิธีสงฆ์ที่เรือนหอ เสร็จแล้วจัดเลี้ยงอาหารแขกที่มา แจกของชำร่วย ฝ่ายเจ้าบ่าวต้องนอนหอ 3 วัน ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวจะนำตัวเจ้าสาวมาส่งให้เจ้าบ่าวและอบรมการครองเรือนให้อยู่กันอย่างอดทนและดูแลซึ่งกันและกัน

3. การบอกแขก เป็นการขอแรงเพื่อนบ้านช่วยกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้เสร็จสิ้น แสดงถึงความสามัคคีและความมีน้ำใจของคนไทย

4. เรือนไทยมีลักษณะพิเศษกว่าเรือนอื่นๆ เช่น มีใต้ถุนสูงโปร่ง ตัวเรือนสูง หลังคาทรงสูง สร้างด้วยไม้เนื้อแข็งทั้งหลัง มีส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ั่ว อกไก่ กลอน แปลาน จันทัน เต้า พริง ชื่อ เสาดั่ง จันทัน เซ็ดหน้า เป็นต้น

5. ค่านิยม เรื่องการครองเรือน เมื่อหญิงที่แต่งงานแล้วจะทำอะไรต้องบอกแก่สามี ไม่ให้แสดงกิริยาหึงหวง ไม่ล่วงเกินสามี ให้ความเคารพบนอบสามี ค่านิยมเลือกฝ่ายชายมาเป็นชาย นิยมเลือกเขยที่ขยัน และเป็นคนดี

แบบสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

ลำดับที่	พฤติกรรม/ระดับ คะแนน ชื่อ - สกุล	รับผิดชอบ ต่องานที่ มอบหมาย			แนะนำวิธี และ ช่วยเหลือเพื่อน			ร่วมแสดง ความคิดเห็น			รวม คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
	กลุ่มที่ 1										
1											
2											
3											
4											
5											
	กลุ่มที่ 2										
1											
2											
3											
4											
5											

คำชี้แจง ผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อพิจารณาคุณภาพของผู้เรียนให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 3.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

พุดนำเสนอความรู้ที่ได้จากการอ่านเรื่องราว และเหตุการณ์ อย่างมีเหตุผลด้วยภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจนและสละสลวย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พุดรายงานจากเรื่องที่อ่านได้
2. เขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้
3. อธิบายความหมายถ้อยคำ สำนวนจากเรื่องได้ถูกต้อง
4. มีมารยาทในการพูดและฟัง
6. สาระการเรียนรู้
 1. การพุดรายงาน
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 3. มารยาทในการพุดและฟัง
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. ครูทบทวนการมอบหมายงานจากชั่วโมงที่แล้วว่านักเรียนปฏิบัติงานตามที่มอบหมายเสร็จหรือไม่ พร้อมกับเตรียมนำเสนอโดยการพุดรายงาน
 2. แจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูแนะนำการพูดรายงานว่ามีหลักการอย่างไร เพื่อให้การนำเสนอผลงานน่าสนใจ
2. ทุกกลุ่มนำเสนอผลงานที่มอบหมาย ในชั้นเรียน ในประเด็น
 - เนื้อเรื่องย่อตอนที่ได้รับมอบหมาย
 - คำศัพท์ที่ควรรู้
 - จำนวนที่น่าสนใจ
3. ครู – นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการนำเสนอผลงานของนักเรียน พร้อมกับให้คำแนะนำ แก่ไขข้อมูลที่ต้อง
4. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและฟังที่ดี

ขั้นสรุป

1. นักเรียนบันทึกผลการนำเสนอของทุกกลุ่มลงสมุด
2. ครูตรวจผลการบันทึกข้อมูลของนักเรียน

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
2. บัตรคำ จำนวน

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน การพูดนำเสนอความรู้ของกลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบประเมินการพูด
3. ประเด็นการประเมิน
 1. ความชัดเจนในการออกเสียง
 2. ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา
 3. บุคลิกภาพเหมาะสม

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระและใบความรู้ เรื่องการพูดรายงาน ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 4

การพูดรายงาน

การพูดลักษณะนี้เป็นการพูดเล่าเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า หรือเสนอผลการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย ควรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ นำมาพูดรายงานโดยลำดับเรื่องตั้งแต่เรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีการดำเนินงานอย่างไร และผลสรุปมีอะไรบ้าง การรายงานที่น่าสนใจอยู่ที่การเสนอข้อมูล เนื้อหาสาระสำคัญให้ครบถ้วน ลำดับข้อมูลต่อเนื่อง ไม่สับสนอ้างอิงข้อมูลหรือแสดงเหตุผลสนับสนุนผลการค้นคว้าและสรุปตอนท้ายด้วยความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ การพูดรายงานควรมีสื่อประกอบการนำเสนอเรื่องที่รายงานด้วย เช่น ตาราง สถิติ แผนภูมิ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินการพูดนำเสนอความรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความชัดเจนในการออกเสียง	ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีและดังชัดเจน	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีไม่เกิน 3 คำ	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีเกิน 3 คำ
2. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา	นำเสนอเนื้อหา ถูกต้องครอบคลุมครบถ้วน	นำเสนอเนื้อหาถูกต้อง แต่ขาด 1 ประเด็น	นำเสนอเนื้อหา ไม่ถูกต้องและขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. บุคลิกภาพ	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังอย่างทั่วถึง พูดไม่ติดขัด	แต่งกายสะอาด เรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังไม่ทั่วถึง พูดติดขัด 1 – 2 ครั้ง	แต่งกายไม่เรียบร้อย ยืนไม่มั่นคง ขยับไปมาไม่มองผู้ฟัง พูดติดขัดเกิน 2 ครั้ง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน

9 – 8

7 – 6

5 – 1

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์

เนื้อเรื่อง สังคมและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือเขียนแสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของการพิจารณาคุณค่าได้
2. บอกหลักการพิจารณาคุณค่าได้
3. เขียนสรุปความจากการอ่านได้ถูกต้อง
6. สาระการเรียนรู้
 1. หลักการพิจารณาคุณค่า
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

 1. สนทนากับนักเรียนถึงความหมายของการพิจารณาคุณค่าว่านักเรียนเข้าใจคำนี้เพียงใด
 2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มศึกษาหลักการพิจารณาคุณค่าจากใบความรู้ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที แล้วสรุปกันภายในกลุ่ม

2. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการพิจารณากรณีศึกษาว่าคืออะไรมีหลักการอย่างไรในการพิจารณากรณีศึกษา

3. ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์ ในเรื่อง 4 – 5 บท ให้นักเรียนร่วมกันฝึกพิจารณากรณีศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่เรียนมา

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปเรื่องการพิจารณากรณีศึกษาในลักษณะของแผนที่ความคิดลงสมุด

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

2. ใบความรู้หลักการพิจารณากรณีศึกษา

3. ตัวอย่างคำประพันธ์

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน - แผนที่ความคิดการพิจารณากรณีศึกษา

2. เครื่องมือในการประเมิน - ชิ้นงานของนักเรียน

3. ประเด็นการประเมิน - ทำแผนที่ความคิดการพิจารณากรณีศึกษาถูกต้อง

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

สาระการเรียนรู้ เรื่อง หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 5

1. ความหมาย

การพินิจ คือ การพิจารณาตรวจตราพร้อมทั้งวิเคราะห์ แยกแยะและประเมินค่าได้นอกจากจะได้ประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อนำไปแสดงความคิดเห็นและข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย เช่น ใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์ต่อใครบ้าง ทางด้านใด ผู้พินิจมีความเห็นอย่างไร คุณค่าในแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งดี มีคุณค่าทางจินตนาการและคุณค่าทางปัญญา มีศิลปะในการใช้คำอย่างประณีตบรรจง ใช้ภาษาสละสลวย ใช้คำที่เร้าความสนใจของผู้อ่านให้เกิดจินตนาการ เกิดความรู้สึกที่ซาบซึ้งซึ่งทำให้เกิดแง่คิดและปัญญา

วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนทุกประเภท ไม่ว่าจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบใด เช่น ตำรา สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย ฯลฯ และวรรณกรรมร้อยกรอง

2. องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม

องค์ประกอบที่สำคัญของงานประพันธ์ คือ เนื้อหาและรูปแบบ

เนื้อหา หมายถึง เรื่องราวที่ผู้เขียนเจตนาสื่อไปยังผู้อ่านโดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กันอาจเป็นการถ่ายทอดความรู้สึก ประสบการณ์ และแง่คิดที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่อง เนื้อหาของวรรณคดีไทยมีหลายประเภท เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา การสั่งสอน ความรัก เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะของงานประพันธ์ที่ผู้เขียนเลือกใช้ในการนำเสนอ

3. ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่า วรรณกรรม ร้อยกรองมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. อ่านอย่างช้าๆ ถ้าเป็นร้อยกรองควรอ่านออกเสียงเพื่อรับรสคำอย่างเต็มที่และพยายามใส่ความรู้สึกลงไปในทุกทวิ
2. ค้นหาความหมายของคำศัพท์และความหมายที่ซ่อนอยู่ในกวีนิพนธ์
3. ศึกษาด้านวรรณศิลป์ โดยศึกษาด้านการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น การเล่นคำ การซ้ำคำ การใช้คำขัดแย้ง ลีลา จังหวะ โวหาร เป็นต้น

เหมือนเข็ญใจใฝ่สูงไม่สมควร

จะต้องม้วนหน้ากลับอ้อมมาถน

ใบความรู้เรื่อง หลักการพิจารณาคุณค่า ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 5

1. ความหมาย

การพิจารณาคุณค่า คือ การพิจารณาตรวจตรา พร้อมทั้งวิเคราะห์แยกแยะและประเมินค่าได้นอกจากจะได้ประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อนำไปแสดงความคิดเห็นและข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย เช่น ใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์ต่อใครบ้างทางด้านใด ผู้พิจารณาเห็นอย่างไร คุณค่าในแต่ละด้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

2. ขั้นตอนในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม

การพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม มีแนวให้ปฏิบัติอย่างกว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมงานเขียนทุกชนิด ผู้พิจารณาต้องดูว่าจะพิจารณาหนังสือชนิดใด มีลักษณะเฉพาะอย่างไร ซึ่งจะมีแนวในการพิจารณาให้เหมาะสมกับงานเขียนชิ้นนั้นๆ

หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ในการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม มีดังนี้

1. ความเป็นมาหรือประวัติของหนังสือและผู้แต่งเพื่อช่วยให้วิเคราะห์ในส่วนอื่นได้ดีขึ้น
2. ลักษณะคำประพันธ์
3. เนื้อเรื่องโดยย่อ
4. แนวคิด จุดมุ่งหมาย เจตนาของผู้เขียน
5. คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งโดยปกติแล้วจะแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่

ดังนี้

5.1 คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ อาจเกิดจากการนำถ้อยคำ สำนวนโวหารที่ไพเราะกินใจ และให้ความหมายกระทบใจผู้อ่าน ดังตัวอย่าง จากนิราศ ภูเขาทอง ของสุนทรภู่ ที่ให้อารมณ์สะเทือนใจว่า

เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็ก่อนนี้ ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย

ล้วนหนามหนึบเจ็บแสบคับแคบใจ เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอนกา

5.2 คุณค่าด้านเนื้อหา คือ การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้คุณค่าทางปัญญา และความคิดแก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่าง จากเรื่องนิราศภูเขาทอง ของสุนทรภู่ ให้ความรู้ด้านการทอดกฐินว่า

.....

รับกฐินบุญโอบอุ้มทนา

เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวสุธา

ชุลีลาลงเรือเหลืออาลัย

5.3 คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีตและสามารถจรรโลงสังคมได้ เช่น ทำให้สามารถมองเห็นชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ จริยธรรมของคนในสังคม เช่น มีความเชื่อถือผู้ใหญ่ มีความเห็นใจ เกรงใจ พึ่งพาอาศัยกัน เอื้ออาทร ซื่อสัตย์ ฯลฯ ดังตัวอย่างจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ว่า

ถึงบ้านญวนล้นแต่โรงแลสะพรั่ง มีช่องซังกึ่งปลาไว้ค้าขาย

ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง

5.4 การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้อ่านได้ประจักษ์ในคุณค่าของชีวิต ได้ความคิดและประสบการณ์จากเรื่องทีอ่านและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตนำไปเป็นแนวปฏิบัติหรือแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ดังตัวอย่างจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ว่า

มาทางท่าหน้าจวนจอมผู้รั้ง

คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล

จะแหวะหากท่านเหมือนเมื่อเป็นไฉน

ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน

แต่ยามยากหากว่าถ้าท่านแปลก

อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรวล

เหมือนเข็ญใจใฝ่สูงไม่สมควร

จะต้องม้วนหน้ากลับอุปมาณ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวอย่างคำประพันธ์เรื่องขุนช้างขุนแผน

ถึงยากจนอย่างไรก็ไม่ว่า	แต่พริ้วซัดหลังมาจะยกให้
อุตส่าห์ทำมาหากินไป	รู้ทำรู้ได้ด้ว้ง่ายตาย
ถึงเงินทองเป็นของพ่อแม่ให้	ไม่รู้รักษาไว้ก็ฉิบหาย
ดูจะขอลามความท่านยาย	ลูกชายนั่นดีหรืออย่างไร
ไม่เล่นเบี้ยกินเหล้าเมาก็งูซา	ฝืนฝามันสูบบ้างหรือไม่
จะสูงต่ำดำขาวสักคราวใคร	ดูยังไม่เห็นแก่ตาว่าตามจริง

ตัวอย่างการพินิจคุณค่าวรรณคดีด้านสังคม ดังนี้

1. ค่านิยมในการเลือกชายที่จะมาเป็นเขย นิยมเลือกชายที่มีความขยัน และเป็น
คนดี รู้จักทำมาหากินโดยไม่สนใจว่าจะยากจนอย่างไร

2. ผู้ชายไทยสมัยอยุธยาชอบเล่นการพนัน สูบยาเส้น และสูบฝิ่น เนื่องจากมีความ

รับผิดชอบต่อครอบครัวน้อยกว่าผู้หญิง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 3.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาวิจารณ์วรรณคดี พิจารณาคูณาคำด้านวรรณศิลป์
 เนื้อเรื่อง สังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือเขียน แสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของสุนทรียภาพได้
2. ยกตัวอย่างข้อความที่เป็นสุนทรียภาพของวรรณคดีได้
3. อธิบายการใช้ถ้อยคำ สำนวนจากเรื่องได้
4. เขียนและพูดนำเสนอความรู้ที่ศึกษาได้
6. สาระการเรียนรู้
 1. สุนทรียภาพของวรรณคดี
 2. การพิจารณาวิจารณ์ด้านวรรณศิลป์
 3. ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 1. ครูยกตัวอย่างคำศัพท์บางคำจากเรื่องขุนช้างขุนแผน เช่น ไปไป, เจ้าแก้ว ให้นักเรียน
 บอกความหมายของคำเหล่านั้น ครูเฉลยคำตอบหลังจากนักเรียนตอบคำถามแล้ว

2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
2. แต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้ เรื่อง สุนทรียภาพของวรรณคดี จากนั้นครูสอบถามความเข้าใจและอธิบายเพิ่มเติม
3. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาตัวอย่างการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีด้านวรรณศิลป์เรื่อง นิราศภูเขาทอง จากไปความรู้
4. ครู - นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์จากตัวอย่างที่ศึกษา
5. มอบหมายให้นักเรียนทุกกลุ่มหาคุณค่าด้านวรรณศิลป์จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
6. ครูคอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และจดบันทึกลงสมุด
 2. ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์ ให้นักเรียนบอกว่าเป็นวรรณศิลป์ลักษณะใด
8. สื่อการเรียนรู้

1. ไปความรู้ เรื่อง สุนทรียภาพของวรรณคดี
2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
3. ไปความรู้ตัวอย่างการพิจารณาคุณค่า เรื่อง นิราศภูเขาทอง

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน	ผลงานการพิจารณาคุณค่า
2. เครื่องมือในการประเมิน	แบบประเมินการพิจารณาคุณค่า
3. ประเด็นการประเมิน	1. ความถูกต้องของเนื้อหา 2. การใช้ถ้อยคำสำนวน 3. การแสดงความคิดเห็น 4. การตรงต่อเวลา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....
.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการพิจารณาคุณค่านิราศภูเขาทอง ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 6

1. ประวัติความเป็นมา

นิราศภูเขาทองเป็นนิราศเรื่องเอกในบรรดานิราศทั้ง 8 เรื่องของสุนทรภู่ ท่านแต่งนิราศภูเขาทองเมื่อบวชเป็นพระอยู่ที่วัดราชบูรณะ และเดินทางมาทางเรือไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทอง เมื่อ พ.ศ. 2371 เจดีย์นี้อยู่วัดภูเขาทองซึ่งเป็นวัดโบราณอยู่กลางทุ่งนาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าใจกันว่ามีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในพระเจดีย์ภูเขาทอง จึงเป็นที่นับถือของคนทั่วไป

2. เนื้อเรื่องย่อนิราศภูเขาทอง

เนื้อเรื่องเริ่มตอนที่สุนทรภู่บวชเป็นพระภิกษุและออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ทางเรือเมื่อเดือน 11 หลังจากรับกฐินแล้ว โดยเดินทางไปกับนายพัด บุตรชาย ซึ่งเกิดจากนางจัน เพื่อไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกเดินทางจากวัดราชบูรณะผ่านพระบรมมหาราชวัง สุนทรภู่อำลึกลึกถึงความหลังเมื่อครั้ง ตนเองได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากรัชกาลที่ 2 ที่ทรงชุบเลี้ยงไว้ในราชสำนัก ผ่านท่าแพ โรงเหล้า บางจอก บางพลู บางพลัด บางโพ ตลาดแก้ว และที่ตลาดแก้วนี้สุนทรภู่ออกญาถึงแม่จันซึ่งเป็นภรรยา สุนทรภู่อำลึกลึกถึงเรื่องราวโดยถ้ำผ่านที่ใดก็กล่าวถึงสถานที่เหล่านั้นเป็นลำดับ จนมาถึงอยุธยา ได้ไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทอง ได้พบพระบรมธาตุสถิตในเศียรดอกบัว จึงได้อัญเชิญมาด้วย แต่รุ่งเช้าเมื่อจะบูชาองค์พระธาตุดอกบัวไปสุนทรภู่อำลึกลึกถึงที่วัดภูเขาทองคืนหนึ่งจึงได้ล่องเรือกลับกรุงเทพมหานคร มาจำพรรษาที่วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) ในเย็นวันเดียวกัน

3. ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์ในนิราศภูเขาทองเป็น กลอนนิราศคือ กลอนสุภาพนั่นเองแต่ต่างกันตรงที่กลอนนิราศจะขึ้นต้นด้วยวรรคที่สอง แล้วแต่งไปเรื่อย ๆ จนจบบท บรรยายถึงสถานที่อารมณ์รัก คร่ำครวญถึงสตรีอันเป็นที่รักโดยไปผูกพันกับธรรมชาติ วรรคสุดท้ายจะลงด้วย “เอ๋ย”

4.คุณค่าของวรรณคดี

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

1) การเลือกสรรคำของสุนทรภู่ มีความดีเด่น มีทั้งเสียงสัมผัสสระ สัมผัสอักษร การซ้ำเสียง และการเลือกคำที่มีความหมายเหมาะสมกับเนื้อหา เช่น

“ดูน้ำว้างก้างเขียวเป็นเกลียวกลอก กลับกระฉอกขาดจัดจ้วดเฉวียน
 บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งว้างเหมือนงกเววียน ดูเปลี่ยนเปลี่ยนคว้างคว้างเป็นหว่างวน”
 นอกจากนี้ยังนิยมสัมผัสอักษร นับเป็นการเล่นคำที่ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น

“ พระสุรียาลงลัษยับฝน ดูมัวมนมีดมิททุกทิตา
 ถึงทางลัดตัดทางมากลางนา ทั้งแฝกคาแซมกขขึ้นรกเรี้ยว”

2) การใช้กวีโวหาร หรือภาพพจน์ นิราศภูเขาทองมีภาพพจน์ลักษณะต่าง ๆ ที่กวีเลือกใช้ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงความคิดของกวีได้ เช่น

2.1 ภาพพจน์อุปมา สุนทรภู่เปรียบเทียบช่วงชีวิตรับราชการใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไว้ว่า

“เคยหมอบใกล้ได้กลิ่นสุคนธ์ตลบ ละอองอบรสชื่นชื่นนาสา
 สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา วาสนาเราก้สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์”

นอกจากนี้ยังได้กล่าวเปรียบเทียบให้เห็นถึงความทุกข์ยากของตนเองว่า

“เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้ ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย

อันหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกรา”

2.2 ภาพพจน์อุปพจน์ คือ การกล่าวเกินจริงในแง่อารมณ์ความรู้สึกเพื่อให้ผู้ฟัง ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย เช่น

“ ขอเดชะพระพุทธรุณช่วย แม้นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
 อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง”

2.3 ภาพพจน์เลียนเสียงธรรมชาติทำให้เกิดมโนภาพและความไพเราะน่าฟังว่า

“ ไม่เห็นคลองต้องค้ำอยู่กลางทุ่ง พอหยุดยุงชุมมารุมกัด
 เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน”

2.4 ภาพพจน์เล่นคำ คือ ใช้ถ้อยคำคำเดียวในความหมายต่างกัน เพื่อให้ไพเราะน่าฟัง

“เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง ทั้งรักแข่งแถมสวาทประหลาดเหลือ
 เหมือนโคกพีที่ระกำก็ซ้ำเจือ เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาดคลาย “

2. คุณค่าด้านเนื้อหา

1) แสดงให้เห็นถึงความมกตัญญูต่อผู้มีพระคุณของสุนทรภู่ที่รำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ว่า

“ไฉ่ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพพานปานประหนึ่งศรีษะขาด	ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมซัดวิบัติเป็น	ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา“

2) แสดงให้เห็นโทษของสุรา ว่า

“ ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง	มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
ไฉ่บาปกรรมน่านรกเจียวอกเรา	ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย “

3) สุนทรภู่ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของจิตใจมนุษย์ ว่า

“ ไฉ่สามัญผันแปรไม่แท้เที่ยง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทิ้งวิสัย
นี้หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึงคิด “

3. คุณค่าด้านสังคม งานวรรณคดีเป็นเหมือนกระจกส่องให้เห็นภาพทางสังคมสมัย

ต่าง ๆ ได้ดี เช่น

1) แสดงให้เห็นถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงให้ข้าราชการเข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด ในการเสด็จถวายผ้าพระกฐิน ว่า

“ ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง	คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย	แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ	เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
จนกฐินสิ้นแม่น้ำแลลำคลอง	มิได้ช่องเคืองขัดหทัยา “

2) เมื่อผ่านวัดเขมาภิรตาราม ก็นึกถึงพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 2 ที่โปรดให้ปฏิสังขรณ์วัดนี้ ว่า

“ ไฉ่ปางหลังครั้งสมเด็จพระบรมโกศ	มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ชมพระพิมพ์พิมพ์ผนังยังยั้งยืน	ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา

3) กล่าวถึงการตั้งชื่อเมืองปทุมธานี ว่า

“ ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้า	พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี	ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว “

4. การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1) ด้านศาสนา นิราศภูเขาทองแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างเด่นชัด โดยกล่าวถึงการเดินทางไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่บรรจุพระบรมธาตุ และแสดงถึงความ

ผูกพันที่คนไทยได้ผูกพันกับพระพุทธศาสนาและช่วยกันบำรุงศาสนสถานมีจิตใจอ่อนโยน มีคุณธรรม ช่วยให้การดำเนินชีวิตมีสติมากขึ้น

2) ค่านิยมในสถาบันกษัตริย์ สถาบันกษัตริย์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาตั้งแต่อดีต เมื่อผ่านที่ต่าง ๆ สุนทรภู่ก็ไม่เคยลืมที่จะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ 2 ตลอดไป

3) ให้คติสอนใจ นิราศภูเขาทองให้ข้อคิดและคติสอนใจที่ดีต่อการการใช้ชีวิต เช่น ความกตัญญู การพูด ความรัก ซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาใช้สอนผู้คนได้ในสมัยต่อ ๆ มา เช่น

“ ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์	มีคนรักสรรถ้อยอร่อยจิต
แม่นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา “

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สาระและใบความรู้เรื่อง สุนทรียภาพของบทร้อยกรอง ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 6

วรรณคดีและวรรณกรรมที่ควรแก่การยกย่องนั้น ต้องมีคุณสมบัติเด่น ๆ หลายประการ เช่น ศิลปะในการใช้ภาษา เนื้อหา กวีวิธีในการเสนอความคิด แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงศิลปะในการใช้ภาษาที่ทำให้บทร้อยกรองงดงาม ที่เรียกว่า มีสุนทรียภาพ หรือสุนทรียรส

สุนทรียภาพ (Aesthetics) คือ การใช้ถ้อยคำที่ให้ความไพเราะ มีความหมายอันลึกซึ้ง ก็นใจ สามารถกระทบอารมณ์ผู้อ่านผู้ฟัง ให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจ

การเลือกใช้ถ้อยคำที่ให้สุนทรียภาพ มีดังต่อไปนี้

1. เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน มาใช้ให้เหมาะกับฉันทลักษณ์ เพื่อให้เกิดความลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์ เช่น คำเรียกหญิงที่รัก ใช้ เยาวมาลย์ สมร ทรามสงวน ขวัญตา ขวัญอ่อน นงราม นงลักษณ์ เป็นต้น

2. เสียงเสนาะ บทร้อยกรองที่ให้ความไพเราะ จะต้องประกอบด้วยการเลือกใช้คำที่ไพเราะแล้ว ยังต้องมีสัมผัสคล้องจอง โดยเฉพาะสัมผัสนอก สัมผัสใน ซึ่งมีทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ เช่น

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ

ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย

ดาวดาดจะต่างได้นำใจหาย

น้ำดาดกกระจ่ายพรั่งพรายลง

(ขุนช้างขุนแผน)

นอกจากนี้ยังต้องเลือกใช้คำเพื่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ กัน เช่น อารมณ์โศกเศร้า ระทด ระทวย อารมณ์สนุกสนาน ดังตัวอย่าง

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว

จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี

เกิดแก้วพิกุลยี่สุนลี

จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ

(ขุนช้างขุนแผน)

ขุนช้างเห็นพิมกระห่มใจ

หยาบปานมาว่าจะกินหมาก

เคี้ยวเล่นไปไปได้แต่พลู

ตะลึงไปตาเพ่งเขม็งดู

มันผิดปากส่งไฟลไปรูลู

เพื่อนบ่าวเขารู้หัวเราะฮา

(ขุนช้างขุนแผน)

3. ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ช่วยให้ร้อยกรองไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง
ระทึกทันโชนทับฉิ่งฉับฉิ่ง	ดิงตังดิง ดิงตังดิง ตังดิงตัง
เจ้าพलयงามศรีมาลาไม่มาฟัง	เพลงก็พราวจากวงบังขุนพรหม
- (บางขุนพรหม)

4. การเล่นคำ เป็นการใช้คำเดียวในความหมายต่างกัน และการเล่นคำยังรวมไปถึง การซ้ำอักษร ซ้ำคำ และซ้ำความ ดังตัวอย่าง
จากพราวจับจากจ่านรรจา	เหมือนจากนางสะการะวาตี
แขกเต้าจับเต้าร้างร้อง	เหมือนร้างห้องมาหารัศมี
นกแก้วจับแก้วแล้วพาที่	เหมือนตัวพี่จากสามสุดามา
- (อิเหนา)

5. การใช้คำที่มีความหมายอันลึกซึ้งกินใจ บทร้อยกรองที่มีความหมายอันลึกซึ้งกินใจ จะทำให้ผู้อ่านประทับใจ เพราะผู้อ่านสามารถคล้อยตามไปกับจินตนาการ และภาพที่สื่อออกมา จากบทร้อยกรอง ความหมายอันลึกซึ้งกินใจมักเกิดจากการใช้คำมาเปรียบเทียบ พร้อมอธิบายให้เห็นภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ ปรพากย์ อติพจน์ สัตยลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ดังนี้

- 5.1 การเปรียบเทียบแบบอุปมา เป็นการเอาสิ่งที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในสิ่งใหม่ เช่น
ดูใจได้คิดสการแล้ว	ดั่งดวงแก้วตกล้องแผ่นผา
รักระกำซ้ำจิตเจ็บอุรา	ดั่งว่าจะวายชีวี
- (อิเหนา)

- 5.2 การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ เป็นการนำลักษณะอาการของสิ่งหนึ่งโอนไปใช้กับอีกสิ่งหนึ่ง ที่ไม่เหมือนกันเลย เพื่อจูงใจว่าสิ่งสองสิ่งนั้นมีคุณสมบัติ คล้ายคลึงกันเป็นการเปรียบเทียบโดยนัย เช่น

เราก้ชขายหมายมาดว่าชาติเชื้อ	ถึงปะเสือกก็จะมีผู้ดูสักคน
ไม่รักวอนงอนง้อทรชน	แล้วพาพลกลับมาเกตราพลิน

- 5.3 การเปรียบเทียบแบบปรพากย์ เป็นการเปรียบเทียบโดยอาศัยความขัดแย้ง คือเป็นการนำสิ่งที่ตรงกันข้ามมาเปรียบเทียบกัน เช่น ขาวกับดำ ดีกับชั่ว เร็วกับช้า ดังตัวอย่าง
เขาย่อมเปรียบเทียบความเมื่อยามรัก	แต่น้ำตมผักขมชมว่าหวาน
เมื่อจิตจางห่างเหินไปเนิ่นนาน	แต่น้ำตาลก็ว่าเปรี้ยวไม่เหลือวแล

5.4 การกล่าวเกินจริง เรียกว่า อติพจน์หรืออหิพจน์ เป็นการพรรณนาหรือบรรยายเกินความเป็นจริง เช่น

ครืนครืนใช้ฟ้าร้อง	เรียมครวญ
เรียมร่ำน้ำเนตรถ้วม	ถึงพรหม

5.5 การใช้บุคลาธิษฐาน (บุคคลวัต) เป็นการสมมติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ อาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต สัตว์ พืช ให้มีความรู้สึกและ การกระทำที่เหมือนคน เช่น **ซุงร้อยท่อนนอนร้องให้อยู่**
ชายป่า พระอาทิตย์โบกมือลา ดอกไม้ยิ้ม สายน้ำกระซิบ เป็นต้น

6. การบรรยายหรือพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา เป็นการใช้คำง่าย ๆ แต่เห็นภาพหรือเข้าใจได้ชัดเจน เช่น

เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเตียงต่ำ	คมข่างามแฉล้มแจ่มใส
คิ้วคางบางงอนอ่อนละไม	รอยไรเรียบรับประดับดี

7. การบรรยายให้เห็นนาฏการ เป็นการใช้ถ้อยคำทำให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวทางกิริยาท่าทาง เคลื่อนไหวทางจิตใจ เคลื่อนไหวทางธรรมชาติ เช่น

แล้วพาลูกออกมาข้างท่าเกวียน	จะจากเจียนใจขาดอนาใจ
ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก	ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย	แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา

(ขุนช้างขุนแผน)

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 3 : การฟัง การดูและการพูด
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, 3.1, ท5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาวิจารณ์ พิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์
เนื้อหา สังคมและนาข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือเขียน แสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อภิปรายคุณค่าด้านเนื้อหาได้
2. เขียนสรุปความจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง
3. มีมารยาทในการพูด
6. สาระการเรียนรู้
 1. การพิจารณาวิจารณ์ด้านเนื้อหา
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 3. มารยาทในการพูด
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 ชุ้่นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. ให้นักเรียนศึกษาคำประพันธ์จากเรื่อง แล้วตอบคำถามว่าจากคำประพันธ์ที่ยกมานี้ให้ข้อคิดอะไรแก่ผู้อ่าน หลังจากได้คำตอบ ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้ทราบ

“..... เร่งคิดถึงตัวเกิดเราท่าน
 สีกายาก็คลายลงครันครัน มันก็แก่งด้วยกันแล้วสีกา”

2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ

ขั้นสอน

1. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาตัวอย่างการพิจารณาคุณค่าด้านเนื้อหาเรื่อง นิราศภูเขาทอง จากใบความรู้ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที แล้วสรุปความรู้ร่วมกัน
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา
3. มอบหมายให้นักเรียนพิจารณาคุณค่าด้านเนื้อหา จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ใช้เวลาประมาณ 20 นาที
4. แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยครูให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. นักเรียนเขียนสรุปคุณค่าด้านเนื้อหาลงสมุด
2. อภิปรายมารยาทของนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในการร่วมแสดงความ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

8. สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่างการพิจารณาคุณค่าด้านเนื้อหาเรื่อง นิราศภูเขาทอง
2. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน - การสรุปคุณค่าด้านเนื้อหาของวรรณคดีขุนช้างขุนแผน
2. เครื่องมือในการประเมิน - แบบประเมินผลการสรุปงาน
3. ประเด็นการประเมิน
 1. การเขียนสะกดคำ
 2. เนื้อหา
 3. การใช้ภาษา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินผลงานการพิจารณากรณี

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1. เนื้อหา	เนื้อหาถูกต้องตรงประเด็น และครอบคลุมเรื่อง	เนื้อหาถูกต้องตรงประเด็นแต่ขาดประเด็นสำคัญ 1 ประเด็น	เนื้อหาไม่ถูกต้องไม่ตรงประเด็นและขาดประเด็นสำคัญตั้งแต่ 2 ประเด็นขึ้นไป
2. การใช้ถ้อยคำสำนวน	ใช้ถ้อยคำสำนวนถูกต้องสื่อความได้ชัดเจน	ใช้ถ้อยคำสำนวนผิด 1 - 2 แห่ง แต่ยังสามารถสื่อความได้	ใช้ถ้อยคำสำนวนผิดมากกว่า 2 แห่ง สื่อความไม่ชัดเจน
3. การแสดงความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผลและน่าสนใจ	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและน่าสนใจ	แสดงความคิดเห็นอย่างไม่มีเหตุผลหรือไม่น่าสนใจ
4. การตรงต่อเวลา	ส่งงานตามเวลาที่กำหนดและเสนองานได้	ส่งงานช้ากว่ากำหนดแต่เสนองานได้	ส่งงานช้ากว่ากำหนดจนไม่สามารถเสนองานได้

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 10	ดี
9 - 7	พอใช้
6 - 1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แผนการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
 สาระที่ 2 : การเขียน
 สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์

เนื้อหาสังคมและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยการอธิบายหรือเขียนแสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายคุณค่าด้านสังคมจากวรรณคดีที่อ่านได้ถูกต้อง
2. เขียนสรุปความได้ถูกต้อง
6. สาระการเรียนรู้
 1. การพิจารณาคุณค่าด้านสังคม
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

 1. นักเรียนดูตัวอย่างบ้านทรงไทย แล้วสอบถามว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม อย่างไร
 2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็นกลุ่มละ 8 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มฝึกพิจารณาคุณค่าด้านสังคม จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยแบ่งกลุ่มกันศึกษา ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาวิถีชีวิตของตัวละครในเรื่อง การแต่งกาย อาชีพ

กลุ่มที่ 2 ศึกษาวิถีชีวิตของตัวละครในเรื่อง การต้อนรับแขก การใช้ชีวิตประจำวัน

กลุ่มที่ 3 พิธีสู้อ

กลุ่มที่ 4 พิธีแต่งงาน

กลุ่มที่ 5 การปลูกเรือนหอ

กลุ่มที่ 6 ความเชื่อ / ค่านิยม

2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ทุกกลุ่ม
3. บันทึกข้อมูลลงสมุด เพื่อเตรียมนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

ขั้นสรุป

1. ครูซักถามความรู้ของนักเรียนทั้ง 6 กลุ่ม
8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน - สังเกตการทำงานกลุ่ม
2. เครื่องมือในการประเมิน - แบบบันทึกการสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
3. ประเด็นการประเมิน
 - ความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย
 - ความร่วมมือในการทำงาน
 - การตรงต่อเวลา

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ความรู้เพิ่มเติมประกอบการพินิจคุณค่าด้านสังคม ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 8 และแผนที่ 9

ความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนมีดังนี้

1. การแต่งกาย

เครื่องแต่งกายชาย ถ้าเป็นผู้มีตระกูลจะแต่งกายด้วยการนุ่งโจงกระเบนผ้าไหมผ้าม่วง ผ้าลาย ไส้สนับเพลาคล้ายกางเกงขายาวครึ่งหน้าแข้งแล้วนุ่งโจงกระเบนทับ สวมเสื้อคอกลม ผ่าอก ใช้ผ้าคาดเอว ถ้าเป็นชาวบ้าน นุ่งโจงกระเบน ไม่นิยมสวมเสื้อ มีผ้าคล้องคอ เมื่อจะออกนอกบ้านจะสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ใช้ผ้าขาวม้าคาดทับ

เครื่องแต่งกายหญิง ถ้าเป็นผู้มีตระกูล จะนุ่งผ้าจีบหน้านางยาวถึงข้อเท้า สวมเสื้อแขนกระบอก คอกลม ผ่าอก ถ้าเป็นชาวบ้าน จะนุ่งผ้านุ่งยาวจรดข้อเท้า ไม่สวมเสื้อ แต่ใช้ผ้าสไบพันรอบอกแล้วตกลงไปพาดเฉียงบ่าไว้ หรือใช้ผ้ารัดอกเฉย ๆ นิยมผ้าสีดำหรือผ้าลายดอก

ดังตัวอย่าง

“นุ่งผ้าตามะกัลดูข้าครั้น หมักไหมมันดูเหมาะตา
ทองประศรีนุ่งผ้าตาบัวปก หมขาวพุดดอกพอสมน้ำ”

2. อาชีพ

สังคมในสมัยอยุธยาเป็นสังคมเกษตรกรรม มีอาชีพทำนา ทำไร่ บั้นฝ้าย ดังตัวอย่าง

“จึงพุดกับมารดาด้วยปราณี แล้วงานวันนี้จะอยู่ไย
ข้างม้าวัวควายไรรักษา ทั้งเคหาหามีใครอยู่ไม่”

3. การต้อนรับแขก

การต้อนรับแขกของคนในสมัยอยุธยา คือ ต้อนรับด้วยการปูเสื่อให้นั่ง หากมากพลูมาต้อนรับ ดังตัวอย่าง

“บ่าวกลัวตัวสั้นลงบันได วิ่งไขว่มารับขึ้นเรือนพลัน
แล้วเอาเสื่อสาตมาลาดปู หมากพลูใส่เขียนขมิ้มมัน”

4. วิถีชีวิต

จากสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม ผู้คนนิยมรับราชการทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้น จึงเกิดการแบ่งชนชั้นเป็นเจ้านายและบ่าวไพร่ เมื่อสังคมเป็นสังคมเกษตรกรรม ทำให้ผู้คนจำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันจะเห็นได้จากการลงแขกดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้

สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีความเชื่อมั่นศรัทธาในพระพุทธานุภาพ เชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อสัจธรรม สัจจวิริย เพื่อถือโชคลางของขลัง หญิงมีฐานะไม่เท่าเทียมกับชาย หญิงต้องเป็นแม่ศรีเรือนดูแลครอบครัวและบ้านช่อง

ดังตัวอย่าง

“บอกแขกปลุกเรือนเพื่อนผู้ชาย	มายังบ้านท่านยายศรีประจัน”
.....	เร่งคิดถึงตัวเถิดเราท่าน
สี่กายก็คลายลงครันครัน	มันก็แก่งด้วยกันแล้วสี่กา”

5. พิธีสู้อ

ประเพณีสู้อฝ่ายชายจะจัดเก้าอี้ไปสู้อฝ่ายหญิงเก้าอี้จะยกเอาความดีของฝ่ายชายมาพรรณนาให้ฝ่ายหญิงเห็นความดีและกล่าวสู้อโดยใช้คำพูดที่ไม่ตรงไปตรงมา เช่น

“จะขอพันธ์ฟักแพงแตงน้ำเต้า	ที่ขอเจ้าไปปลุกในไร่ข้าว
ทั้งอึดคัดขัดสนจนเงินตรา	จะมาขายออกแก้วให้ช่วยยี่”

6. พิธีแต่งงาน

เมื่อมีการตกลงสู้อกันตามประเพณีแล้วฝ่ายหญิงจะหาฤกษ์ยามและเตรียมพิธีสงฆ์ ฝ่ายชายจะเตรียมปลุกเรือนหอ เมื่อถึงวันที่กำหนดฤกษ์ยามแล้วฝ่ายชายจะยกขันหมากมาบ้านฝ่ายหญิง แต่ก่อนจะเข้าบ้านมีการกั้นประตูเงิน ประตูทองตามธรรมเนียม หลังจากนั้นจึงนับสินสอด จากนั้นมีพิธีสงฆ์ พอบ่ายมีเลี้ยงเหล้ายาที่บ้าน แจกของชำร่วยฝ่ายชายจะนอนหอ 3 วัน หลังจากนั้นจึงได้ฤกษ์ส่งตัว เป็นอันเสร็จพิธี เช่น

“ครันรุ่งเช้าขึ้นพลันเป็นวันดี	ทองประศรีจัดเรือกัญญาใหญ่
เอาขันหมากบรรทุกขลุ่ยขลุ่ยไป	หามโหรี่ใส่ท้ายกัญญา”

7. การปลุกเรือนหอ

การปลุกเรือนหอเป็นหนึ่งขั้นตอนของการแต่งงาน มีการขอร้องให้เพื่อนผู้ชายมาช่วยกันปลุกเรือนหอซึ่งเป็นเรือนไม้ได้ถุนสูง ใช้สลักแทนการตอกตะปู เรือนไทยมีส่วนประกอบดังนี้ บันลม จั่ว ออกไก่ แปลาน แปหัวเสา จันทัน กลอน ช่อ เเชิงชาย เต้า ลูกประกน เหงา ฝาประกน หย่อง พริ้ง รอด เสา ประตู ระเบียบ ขาน บันได เป็นต้น

“ให้ชุดหลุมระดับซึกปักเส้าหมอ	เอาเครื่องเรือนมารอไว้ที่นั่น
ตีสิบเอ็ดโกษฐ์ฤกษ์สำคัญ	ก็ทำขวัญเส้าเสร็จเจ็ดนาที่”

8. ความเชื่อ / ค่านิยม

ตัวละครจากเรื่องขุนช้างขุนแผนดำเนินชีวิตภายใต้อิทธิพลของไสยศาสตร์ เช่น การเสกขี้ผึ้งให้เจ้าแก้วสี่ปากเพื่อให้การเจรจาสู่ขอเป็นผลสำเร็จการเรียนเวทมนตร์คาถาของพลายแก้วที่ได้รับถ่ายทอดจากพ่อขุนไกร เช่น การสะเดาะกลอน การปลุกเสกกุมารทอง เป็นต้น ในด้านค่านิยม นิยมการรับราชการ นิยมการทำบุญให้ทาน หญิงมีฐานะไม่เท่าเทียมกับชาย หญิงเมื่อมีสามีควรเป็นแม่ศรีเรือน ควรให้ความเคารพนบถนอบแก่สามี เป็นต้น เช่น

“พลายแก้วก็เสกขี้ผึ้งให้	ด้วยหัวใจภริยานี้ดีชยัน
เจ้าแก้วรับเอาเข้าสี่พลัน	ยายทองประศรีนั้นนำหน้ามา”

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

ลำดับ ที่	พฤติกรรม/ระดับ คะแนน ชื่อ - สกุล	รับผิดชอบ ต่องาน ที่มอบหมาย			แนะนำวิธี และ ช่วยเหลือเพื่อน			ร่วมแสดงความ ความคิดเห็น			รวม คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	
	กลุ่มที่ 1										
1											
2											
3											
4											
5											
	กลุ่มที่ 2										
1											
2											
3											
4											
5											

คำชี้แจง ผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อพิจารณาคุณภาพของผู้เรียนให้ขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
วิชา ท 32101 ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
สาระที่ 3 : การฟัง การดูและการพูด
สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 3.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อ่านวรรณคดีที่กำหนดและใช้หลักการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์

เนื้อหา สังคมและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการอภิปรายหรือพูดแสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อภิปรายคุณค่าด้านสังคมจากวรรณคดีที่อ่านได้
2. พุดนำเสนอมุมมองที่ได้จากการอภิปรายโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน
6. สาระการเรียนรู้
 1. การพิจารณาคุณค่าด้านสังคม
 2. ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

 1. ทบทวนความพร้อมจากการทำงานกลุ่มเมื่อชั่วโมงที่แล้ว เพื่อเตรียมนำเสนอ

ขั้นสอน

 1. นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทน มาพุดนำเสนอมุมมองการพิจารณาคุณค่าด้านสังคม ที่ได้รับมอบหมายเมื่อชั่วโมงที่แล้วทั้ง 6 กลุ่ม ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 กล่าวถึง การแต่งกาย อาชีพ
 - กลุ่มที่ 2 กล่าวถึง การต้อนรับแขก การใช้ชีวิตประจำวัน

กลุ่มที่ 3 พิธีสู่ขอ

กลุ่มที่ 4 พิธีแต่งงาน

กลุ่มที่ 5 การปลูกเรือนหอ

กลุ่มที่ 6 ความเชื่อ / ค่านิยม

2. ครูและนักเรียน ชักถามและเพิ่มเติมความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอรวมทั้งภาษาที่ใช้ของผู้นำเสนอด้วย

ขั้นสรุป

1. นักเรียนบันทึกข้อมูลของทุกกลุ่มลงสมุด แล้วนำส่งครู

8. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

9. การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่จะประเมิน - การพูดนำเสนอความรู้

2. เครื่องมือในการประเมิน - แบบประเมินการพูด

3. ประเด็นการประเมิน

ความชัดเจนในการออกเสียง

- ความถูกต้องของเนื้อหา

- บุคลิกภาพเหมาะสม

10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

11. แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

ความรู้เพิ่มเติมประกอบการพินิจคุณค่าด้านสังคม
ประกอบแผนตามคู่มือครูแผนที่ 8 และแผนที่ 9

ความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนมีดังนี้

1. การแต่งกาย

เครื่องแต่งกายชาย ถ้าเป็นผู้มีตระกูลจะแต่งกายด้วยการนุ่งโจงกระเบนผ้าไหมผ้าม่วง ผ้าลาย ใส่สนับเพลาคล้ายกางเกงขายาวครึ่งหน้าแข้งแล้วนุ่งโจงกระเบนทับ สวมเสื้อคอกลม ผ่าอก ใช้ผ้าคาดเอว ถ้าเป็นชาวบ้าน นุ่งโจงกระเบน ไม่นิยมสวมเสื้อ มีผ้าคล้องคอ เมื่อจะออกนอกบ้านจะสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ใช้ผ้าขาวม้าคาดทับ

เครื่องแต่งกายหญิง ถ้าเป็นผู้มีตระกูล จะนุ่งผ้าจีบหน้านางยาวถึงข้อเท้า สวมเสื้อแขนกระบอก คอกลม ผ่าอก ถ้าเป็นชาวบ้าน จะนุ่งผ้านุ่งยาวจรดข้อเท้า ไม่สวมเสื้อ แต่ใช้ผ้าสไบพันรอบอกแล้วพับไปพาดเฉียงบ่าไว้ หรือใช้ผ้ารัดอกเฉย ๆ นิยมผ้าสีดำหรือผ้าลายดอก

ดังตัวอย่าง

“นุ่งผ้าตามะกล่ำคู่ชำครัน หม่มปักไหมมันดูเหมาะตา

ทองประศรีนุ่งผ้าตาบัวปก หม่มขาวพุดดอกพอสมหน้า”

2. อาชีพ

สังคมในสมัยอยุธยาเป็นสังคมเกษตรกรรม มีอาชีพทำนา ทำไร่ บั่นฝ้าย ดังตัวอย่าง

“จึงพูดกับมารดาด้วยปราณี แล้วงานวันนี้จะอยู่ไย

ช้างม้าวัวควายไร่นา ทั้งเคหาหามีใครอยู่ไม่”

3. การต้อนรับแขก

การต้อนรับแขกของคนในสมัยอยุธยา คือ ต้อนรับด้วยการปูเสื่อให้นั่ง หากมากพลู มาต้อนรับ ดังตัวอย่าง

“บ่าวกลัวตัวสั้นลงบันได วิ่งไขว่มารับขึ้นเรือนพลัน

แล้วเอาเสื่อสาตมาลาดปู หมากพลูใส่เขียนขมิ้มมัน”

4. วิถีชีวิต

จากสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม ผู้คนนิยมรับราชการทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้น จึงเกิดการแบ่งชนชั้นเป็นเจ้านายและบ่าวไพร่ เมื่อสังคมเป็นสังคมเกษตรกรรม ทำให้ผู้คนจำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันจะเห็นได้จากการลงแขกดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้

สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีความเชื่อมั่นศรัทธาในพระพุทธานุภาพ เชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อสัจธรรม สัจจวิริย เพื่อถือโชคลางของขลัง หญิงมีฐานะไม่เท่าเทียมกับชาย หญิงต้องเป็นแม่ศรีเรือนดูแลครอบครัวและบ้านช่อง

ดังตัวอย่าง

“บอกแขกปลุกเรือนเพื่อนผู้ชาย	มายังบ้านท่านยายศรีประจัน”
.....	เร่งคิดถึงตัวเถิดเราท่าน
สี่กายก็คลายลงครันครัน	มันก็แก่งด้วยกันแล้วสี่กา”

5. พิธีสู้อ

ประเพณีสู้อฝ่ายชายจะจัดเก้าอี้ไปสู้อฝ่ายหญิงเก้าอี้จะยกเอาความดีของฝ่ายชายมาพรรณนาให้ฝ่ายหญิงเห็นความดีและกล่าวสู้อโดยใช้คำพูดที่ไม่ตรงไปตรงมา เช่น

“จะขอพันธ์ฟักแพงแตงน้ำเต้า	ที่ขอเจ้าไปปลูกในไร่ข้าว
ทั้งอึดคัดขัดสนจนเงินตรา	จะมาขายออกแก้วให้ช่วยยี่”

6. พิธีแต่งงาน

เมื่อมีการตกลงสู้อกันตามประเพณีแล้วฝ่ายหญิงจะหาฤกษ์ยามและเตรียมพิธีสงฆ์ ฝ่ายชายจะเตรียมปลุกเรือนหอ เมื่อถึงวันที่กำหนดฤกษ์ยามแล้วฝ่ายชายจะยกขันหมากมาบ้านฝ่ายหญิง แต่ก่อนจะเข้าบ้านมีการกั้นประตูเงิน ประตูทองตามธรรมเนียม หลังจากนั้นจึงนับสินสอด จากนั้นมีพิธีสงฆ์ พอบ่ายมีเลี้ยงเหล้ายาที่บ้าน แจกของชำร่วยฝ่ายชายจะนอนหอ 3 วัน หลังจากนั้นจึงได้ฤกษ์ส่งตัว เป็นอันเสร็จพิธี เช่น

“ครันรุ่งเช้าขึ้นพลันเป็นวันดี	ทองประศรีจัดเรือกัญญาใหญ่
เอาขันหมากบรรทุกขลุ่ยขลุ่ยไป	หามโหรี่ใส่ท้ายกัญญา”

7. การปลุกเรือนหอ

การปลุกเรือนหอเป็นหนึ่งขั้นตอนของการแต่งงาน มีการขอร้องให้เพื่อนผู้ชายมาช่วยกันปลุกเรือนหอซึ่งเป็นเรือนไม้ได้ถุนสูง ใช้สลักแทนการตอกตะปู เรือนไทยมีส่วนประกอบดังนี้ บันลม จั่ว ออกไก่ แปลาน แปหัวเสา จันทัน กลอน ช่อ เเชิงชาย เต้า ลูกประคน เหงา ฝาประคน หย่อง พริ้ง รอด เสา ประตู ระเบียบ ขาน บันได เป็นต้น

“ให้ชุดหลุมระดับซึกปักเส้าหมอ	เอาเครื่องเรือนมารอไว้ที่นั่น
ตีลิบเอ็ดไกล่รุ่งฤกษ์สำคัญ	ก็ทำขวัญเส้าเสร็จเจ็ดนาที่”

8. ความเชื่อ / ค่านิยม

ตัวละครจากเรื่องขุนช้างขุนแผนดำเนินชีวิตภายใต้อิทธิพลของไสยศาสตร์ เช่น การเสกขี้ผึ้งให้เก้าแก้วสี่ปากเพื่อให้การเจรจาสู่ขอเป็นผลสำเร็จ การเรียนเวทมนตร์คาถาของพลายแก้วที่ได้รับถ่ายทอดจากพ่อขุนไกร เช่น การสะเดาะกลอน การปลุกเสกกุมารทอง เป็นต้น ในด้านค่านิยม นิยมการรับราชการ นิยมการทำบุญให้ทาน หญิงมีฐานะไม่เท่าเทียมกับชาย หญิงเมื่อมีสามีควรเป็นแม่ศรีเรือน ควรให้ความเคารพบนอบแก่สามี เป็นต้น เช่น

“พลายแก้วก็เสกขี้ผึ้งให้	ด้วยหัวใจกรณีย์ดิษยัน
เก้าแก้วรับเอาเข้าสี่พลัน	ยายทองประศรีนั้นนำหน้ามา”

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินการพูดนำเสนอความรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความชัดเจนในการออกเสียง	ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีและดังชัดเจน	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีไม่เกิน 3 คำ	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีเกิน 3 คำ
2. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา	นำเสนอเนื้อหาถูกต้องครอบคลุมครบถ้วน	นำเสนอเนื้อหาถูกต้องแต่ขาด 1 ประเด็น	นำเสนอเนื้อหาไม่ถูกต้องและขาดมากกว่า 1 ประเด็น
3. บุคลิกภาพ	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังอย่างทั่วถึง พูดไม่ติดขัด	แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ยืนมั่นคง มองผู้ฟังไม่ทั่วถึง พูดติดขัด 1 - 2 ครั้ง	แต่งกายไม่เรียบร้อย ยืนไม่นิ่งขยับไปมา ไม่มองผู้ฟัง พูดติดขัดเกิน 2 ครั้ง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 8	ดี
7 - 6	พอใช้
5 - 1	ปรับปรุง

ผลการประเมิน

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
แผนการเรียนรู้ที่ 10

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

วิชา ท 32101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
2. สาระที่ 1 : การอ่าน
สาระที่ 2 : การเขียน
สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม
3. มาตรฐาน ท 1.1, ท 2.1, ท 5.1
4. มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เมื่ออ่านวรรณคดีหรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว สามารถนำเสนอความรู้ ความคิด วิเคราะห์ และประเมินเกี่ยวกับเหตุการณ์ เรื่องราวสถานการณ์อย่างมีเหตุผล โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง
เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังได้ถูกต้อง
2. ตีความจากเรื่องที่ได้ฟังได้
3. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ได้ฟังได้
6. สาระการเรียนรู้ ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 1. ทบทวนเรื่องราวจากเรื่องขุนช้างขุนแผนโดยใช้คำถามสั้นๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนขึ้น
 ขั้นสอน
 1. ครูและนักเรียน อภิปรายถึงความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 2. ครูสรุปและเพิ่มเติมข้อมูลของนักเรียนจนครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นสรุป

1. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจากเรื่องขุนช้างขุนแผน จำนวน 40 ข้อ
8. สื่อการเรียนรู้
- หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
9. การวัดผลและประเมินผล
1. สิ่งที่จะประเมิน - ความรู้ ความคิด วิเคราะห์ จากการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
 2. เครื่องมือในการประเมิน แบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
 3. ประเด็นการประเมิน
 - ตอบคำถามได้ถูกต้อง
10. สรุปผลการเรียนรู้

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

11. แนวทางการแก้ไขและพัฒนา

.....

.....

12. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์)

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนเสนา”เสนาประสิทธิ์”

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2546

คำชี้แจง ข้อสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย × ลงในช่อง □ ก ข ค ง ข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
ลงในกระดาษคำตอบ

จุดประสงค์ที่ 1 บอกประวัติผู้แต่ง จุดมุ่งหมาย ความเป็นมาของเรื่องได้ (ความจำ - ความเข้าใจ)

1. ใครเป็นผู้แต่งเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม”

ก. รัชกาลที่ 1

ข. รัชกาลที่ 2

ค. รัชกาลที่ 3

ง. รัชกาลที่ 6

2. ผู้แต่งเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม มีความสามารถในด้านใดเป็น

พิเศษ

ก. ศิลปกรรม

ข. การละคร

ค. โบราณคดี

ง. อักษรศาสตร์

3. จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่องขุนช้างขุนแผนคือ

ก. ใช้แสดงละคร

ข. ใช้ในการพ่อนรำ

ค. ใช้ในการขับเสภา

ง. ใช้ในการแสดงประวัติศาสตร์

4. เรื่องขุนช้างขุนแผน มีลักษณะอย่างไร

ก. ตำนาน

ข. พงศาวดาร

ค. นิทานพื้นบ้าน

ง. ประวัติศาสตร์

5. เหตุการณ์ในเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” เกิดขึ้นในสมัยใด

ก. สุโขทัย

ข. อยุธยา

ค. ธนบุรี

ง. รัตนโกสินทร์

6. บุคคลในข้อใดเกี่ยวข้องกับพลายแก้ว

ก. ขุนไกรพลพ่าย – นางทองประศรี

ข. พันศรโยธา – นางศรีประจัน

ค. ขุนศรีวิชัย – นางเทพทอง

ง. ขุนศรีวิชัย – นางศรีประจัน

7. บิดาของพลายแก้ว ต้องโทษเพราะทำความผิดใด

- ก. ถูกใส่ร้าย
ข. ขาดเวรราชการ
ค. ฆ่าควายป่าต่อหน้าพระที่นั่ง
ง. ไม่จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

จุดประสงค์ที่ 2 บอกลักษณะคำประพันธ์ คุณค่าของคำประพันธ์และอ่าน
คำประพันธ์ได้ถูกต้อง (ความเข้าใจ – สังเคราะห์)

8. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ

- ก. สัมผัส
ข. เสียงหนัก – เบา
ค. จำนวนคำ
ง. เสียงวรรณยุกต์

9. “ครั้นพระสุริยาเวลาบ่าย พลายแก้วย่างกรายมาจากบ้าน”

จากคำประพันธ์ข้างต้น สัมผัสบังคับของกลอนสุภาพ ได้แก่ คำว่า

- ก. ยา – ลา
ข. บ่าย – ย่าง
ค. บ่าย – กราย
ง. พลาย – กราย

10. ข้อใดอ่านเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง

- ก. ครานั้น – จิงโถม – เจ้าพลายแก้ว
ข. ครานั้นจิง – โถมเจ้า – พลายแก้ว
ค. ครานั้น – จิงโถมเจ้า – พลายแก้ว
ง. ครานั้นจิง – โถม – เจ้าพลายแก้ว

11. ข้อใดเรียงข้อความได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

1. ก็นับขานเงินตราและผ้าไหว้
2. ให้ชนเข้าไปในเรือนพลัน
3. ยายเป้าเฝ้าแกอยู่ที่บ้าน
4. ครบจำนวนถ้วนที่สัญญาไว้

ก. 3 1 4 2
ข. 2 1 3 4

ค. 3 2 1 4
ง. 1 4 3 2

12. พลายแก้วก็เสกขี้ผึ้งให้ ด้วยหัวใจกรณีดีขยัน

เฝ้าแก่รับเอาเข้าสีพลัน ยายทองประศรีนั้นนำหน้ามา”

จากคำประพันธ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

- ก. คุณค่าด้านวรรณศิลป์
ข. คุณค่าทางศิลปะด้านต่าง ๆ
ค. แสดงให้เห็นขนบธรรมเนียมประเพณี
ง. แสดงสภาพชีวิตเกี่ยวกับความเชื่อ

20. คำที่ขีดเส้นใต้ข้อใด **มิใช่** เครื่องประกอบของเรือน

- ก. ใต้เท้าจึงเข้าแปลนพลัน
ข. เอาจันทน์ไปรับกับอกไก่
ค. ตะปุกตึกเสาดั้งขึ้นตั้งไว้
ง. เกะกะกบไสไหเหล็กจิ้ง

21. ข้อใด **มิใช่** สิ่งที่ได้จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

- ก. การละเล่นพื้นเมือง
ข. ประเพณีสู่ขอของไทย
ค. ลักษณะชายและหญิงในอุดมคติ
ง. ลักษณะของเรือนไทย

จุดประสงค์ที่ 4 บอกสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณีของไทยสมัยอยุธยาได้
(ความเข้าใจ – วิเคราะห์)

22. จากเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” แสดงว่าคนไทยเลือกหัวหน้าครอบครัวที่มีลักษณะใด

- ก. รูปทรงสะอาดสำอางศรี
ข. ความซื่อไม่มีลึกลับอื่น
ค. สูงต่ำดำขาวสักคราวใคร
ง. อัดคัตขัดสนเงินตรา

23. “จึงจอดเรือเข้าหน้าสะพานใหญ่ ตาผลวิ่งไปเอาไม้กั้น” ตาผลเอาไม้กั้นเพื่ออะไร

- ก. เพื่อขอเงินค่าผ่านทาง
ข. เพื่อรอให้เจ้าบ่าวมาพร้อม ๆ กัน
ค. เพื่อหยุดตรวจนับสินสอดให้ครบ
ง. เพื่อทดสอบความอดทนของเจ้าบ่าว

24. จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ข้อใดที่ยกเลิกไปแล้วในปัจจุบัน

- ก. ชั้นหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย
ข. แล้วเอาเสื้อสาตมาลาดปู
ค. วานทันมาเป็นเพื่อนบ่าว
ง. นอนหอรอถ่วงกำหนดวัน

25. การแต่งกายของชาย – หญิง สามัญชน สมัยอยุธยาเป็นอย่างไร

- ก. ชายนุ่งโจงกระเบน ไม่สวมเสื้อ
ข. ชายนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อ
หญิงนุ่งผ้าถุง ใช้สไบพันรอบอก
หญิงนุ่งผ้าถุง สวมเสื้อ
ค. ชายนุ่งผ้าถุง ไม่สวมเสื้อ
ง. ชายนุ่งผ้าถุง สวมเสื้อ
หญิงนุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อ
หญิงนุ่งผ้าถุง ใช้สไบพันรอบอก

26. คำสอนของนางศรีประจันแก่นางพิม ข้อใดที่คนในปัจจุบันไม่ให้ความสำคัญ

- ก. อย่าทำชั่วขึ้นเชิงให้ชายชัง
ข. เข้านอกออกในให้ระวัง
ค. ลูกนังนบอบแก่สามี
ง. อย่าหึงหวงจ้วงจาบประจานเงิน

27. ชั้นหมากหมายถึงสิ่งใด

- ก. เป็นของถวายพระในพิธีแต่งงาน
ข. เป็นของรับรองในพิธีแต่งงาน
ค. เป็นของไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่ล่วงลับไปแล้ว
ง. เป็นของไหว้ที่เจ้าบ่าวให้แก่ผู้ใหญ่เจ้าสาว

ภาคผนวก ง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบ	ความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	หมายเหตุ
	1	0	-1		
1. มาตรฐานช่วงชั้น					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์				1	
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา				1	
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
2.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน				1	
2.2 ครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้				1	
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้				1	
3.2 ระบุพฤติกรรมที่ครบถ้วน				0.66	
3.3 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				1	
4. เนื้อหา					
4.1 ถูกต้องตามหลักวิชา				1	
4.2 ครบถ้วนเพียงพอในการสร้างความรู้ใหม่				0.66	
4.3 ชัดเจนไม่สับสน				0.66	
5. กิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				1	
5.2 สอดคล้องกับความต้องการและวัยของผู้เรียน				1	
5.3 เหมาะสมกับเวลา				0.66	
5.4 น่าสนใจ จูงใจผู้เรียนให้กระตือรือร้น				1	
5.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				1	
6. สื่อการสอน					
6.1 เหมาะสมกับผู้เรียน				1	
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรม				1	
7. การวัดและประเมินผล					
7.1 วิธีวัดและเครื่องมือสอดคล้องกับจุดประสงค์				1	
7.2 วิธีวัดและเครื่องมือสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้				1	
7.3 ใช้วิธีวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี				1	

IOC มีค่าเท่ากับ 0.932

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก
และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตารางที่ 4 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.68	0.25	21	0.61	0.25
2	0.50	0.27	22	0.52	0.27
3	0.73	0.29	23	0.48	0.30
4	0.58	0.32	24	0.52	0.41
5	0.75	0.20	25	0.50	0.39
6	0.75	0.41	26	0.55	0.39
7	0.50	0.36	27	0.76	0.28
8	0.77	0.29	28	0.66	0.34
9	0.66	0.23	29	0.68	0.27
10	0.64	0.26	30	0.71	0.24
11	0.68	0.27	31	0.52	0.24
12	0.75	0.24	32	0.39	0.32
13	0.80	0.25	33	0.50	0.34
14	0.39	0.25	34	0.36	0.39
15	0.57	0.25	35	0.76	0.28
16	0.77	0.20	36	0.73	0.22
17	0.68	0.36	37	0.80	0.27
18	0.80	0.36	38	0.57	0.33
19	0.39	0.27	39	0.52	0.32
20	0.39	0.32	40	0.36	0.23

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

ตารางที่ 5 คะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม
และกลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง		
เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน
1	22	26	1	11	23
2	12	25	2	13	24
3	2	24	3	23	31
4	8	20	4	19	22
5	15	32	5	25	28
6	16	26	6	22	31
7	15	18	7	27	32
8	11	19	8	21	30
9	11	26	9	21	26
10	19	31	10	20	31
11	6	10	11	17	19
12	12	28	12	26	28
13	15	28	13	22	30
14	11	26	14	20	26
15	18	16	15	21	24
16	16	23	16	16	27
17	17	30	17	25	29
18	19	25	18	24	30
19	18	19	19	18	28
20	13	24	20	22	22

ตารางที่ 5 (ต่อ)

กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง		
เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน
21	17	28	21	24	30
22	20	26	22	22	30
23	12	25	23	23	30
24	13	23	24	24	22
25	13	17	25	18	30
26	16	28	26	18	22
27	21	24	27	14	26
28	15	24	28	16	28
29	13	26	29	17	25
30	13	23	30	14	23

ภาคผนวก ช

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

มหาวิทยาลัยศรีสฤษดิ์ศรี สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง ในการพัฒนาการเรียนการสอน ความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มาก ในการนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงคุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงขอให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงที่มีต่อการเรียนการสอนวิชานี้ โดยกาเครื่องหมาย / ลงใน ช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ

ด้านที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ด้านกิจกรรมการเรียน 1. นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มากยิ่งขึ้น 2. เปิดโอกาสให้นักเรียน เรียนและค้นคว้าอย่างมีอิสระ 3. กิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการทำงานมากขึ้น 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในการเรียนมากขึ้น 5. กิจกรรมทำให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียน 6. มีกระบวนการที่ทำทลายความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มที่ 7. ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น 8. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น 9. กิจกรรมช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้ชัดเจนขึ้น 10. กิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการ น่าสนใจ					

ด้านที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<p>ด้านวิธีสอนของครู</p> <p>11. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี</p> <p>12. ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น</p> <p>13. ทำให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหาการทำงานได้ดีขึ้น</p> <p>14. ทำให้นักเรียนประเมินความสามารถของตนเองได้มากขึ้น</p> <p>15. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี</p> <p>16. ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น</p> <p>17. การสอนช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้ามากขึ้น</p> <p>18. ทำให้มีโอกาสดекเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นได้ดี</p> <p>19. ทำให้เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น</p> <p>20. ทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น</p>					

เกณฑ์การให้คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	5	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้	4	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ได้	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	1	คะแนน

ภาคผนวก ซ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

ของแผนการจัดการเรียนรู้ / แบบสอบถามความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สงวนลิขสิทธิ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ
ที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับเนื้อหา มีรายนามดังนี้

1. นายสุชิน มั่นศีล ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์"
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. นางพรพิมล ผลวัฒน์ ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8
โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์"
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. นางอมรา สุตลาภา ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์"
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. นางสาวสุนีย์ เกิดเพิ่มพูล ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนเสนา"เสนาประสิทธิ์"
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาศิลปศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวสุนันท์ กล่อมฤทธิ์
 ที่อยู่ 45/130 หมู่ที่ 3 ตำบลบางนมโค
 อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13110
 ที่ทำงาน โรงเรียนเสนา”เสนาประสิทธิ์”
 อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต
 วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทวรรณารักษศาสตร์
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ. 2543 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2520 ครู 2 โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 พ.ศ. 2525 อาจารย์ 1 โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 พ.ศ. 2532 อาจารย์ 2 โรงเรียนเสนา”เสนาประสิทธิ์” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 พ.ศ. 2540 อาจารย์ 3 โรงเรียนเสนา”เสนาประสิทธิ์” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา